

Tilinpäätös 2023

Hyväksytty kunnanhallituksessa 25.03.2024 § 44

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.6.2024 § 18

Sisällys

1. Toimintakertomus	3
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	3
1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	10
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	14
1.1.5 Kunnan henkilöstö	16
1.1.6 Ympäristöasiat	17
1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat	17
1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	17
1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	18
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	22
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	23
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	23
1.3.2 Toiminnan rahoitus	24
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	25
1.5 Kokonaistulot ja –menot	26
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	28
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	28
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	28
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	29
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	32
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	32
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	33
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	36
1.7.1 Asiaa koskeva sääntely	36
1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely	36
2. Talousarvion toteutuminen	37
2.1 Seurantaa koskeva sääntely	37
2.2 Tavoitteiden toteutuminen	37
2.2.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	65
2.2.2 Investointien toteutuminen	68
2.2.3 Rahoitusosan toteutuminen	70
2.2.4 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	71

3. Tilinpäätöslaskelmat	72
3.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet.....	72
3.2 Tuloslaskelma	73
3.3 Rahoituslaskelma	74
3.4 Tase	75
4. Tilinpäätöksen liitetiedot.....	79
5. Eriytetyt tilinpäätökset	88
5.1 Rääkkylän kunnan vesihuoltolaitos	88
6. Muut eriytetyt laskelmat	104
7. Allekirjoitukset ja merkinnät	105

Liite 1 Henkilöstöraportti

1. Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Päättyneenä tilikautena tapahtui suomalaisen kuntahistorian suurin muutos, sote-uudistus, joka vaikutti ja merkittävästi paitsi kansalaisiin niin myös kuntien toimintaan ja talouteen. Se vähensi kuntien tehtäviä ja niiden rahoitusta kunnallisveron ja valtionosuusjärjestelmän kautta, mutta sillä oli Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstö siirtyi kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden palvelukseen ja yli 173 000 ihmisen työnantaja vaihtui.

Kunnan talous vahvistui kertomusvuonna, mutta luvut eivät kerro koko totuutta, koska verotuloihin sisältyi ns. verohäntiä ja koska kunnat saivat viime vuoden valtionosuuksissaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon sisältyneen osuuden. Se peritään pois tänä vuonna ja se aiheuttaa meille noin 700 000 euron tulonmenetyksen (- 48 %). Marraskuun niin sanottuna kuntien ”Black Fridayna” valtiovarainministeriö ilmoitti sote-uudistukseen sisältyneen asetuksen vuoksi perivänsä lisää valtionosuuksia takaisin. Tämä takaisinperintä kuitenkin siirtyi toteutettavaksi vuosina 2025–2027.

Kunnan tilikauden taloudellinen tulos on 639 000 euroa ylijäämäinen, minkä lisäksi kunta pienensi velkaantuneisuuttaan ylimääräisellä 1 000 000 euron lainanlyhennyksellä saaden noin 30 000 euron vähennyksen korkomenoihinsa.

Nettoinvestointien määrä yhteensä oli 435 000 euroa ja ne olivat pääasiassa korjausinvestointeja. Suurin oli vuosina 2022–2023 toteutettu Paksuniemen logistiikkahanke, jossa kunnan nettoinvestoinnin suuruus oli noin 89 000 euroa. Se merkitsi Paksuniemen alueen huomattavaa tasonparannusta. Ulkopuolista rahoitusta hankkeeseen saatiin 175 000 euroa, jolloin koko investoinninsuuruudeksi tuli 264 000 euroa. Niin ikään vapaa-aikapalveluihin saatu ulkokuntoilukatos ja -varustus on erinomainen satsaus terveyden edistämistä silmällä pitäen.

Kertomusvuonna peruspalvelut toimivat hyvin. Peruskoulun PISA-tulokset kertoivat, että matematiikan osalta Rääkkylän koulu sijoittui kansallisesti toiseksi alimpaan neljännekseen. Lukutaidon ja luonnontieteiden osalta sijoitus oli kansallisesti toiseksi ylimpään neljännekseen. Kun verrattiin tyttöjen ja poikien välisiä eroja, tytöt pärjäsivät kokeessa poikia paremmin.

Rääkkylän koulu on panostanut toiminnassaan lasten varhaisen tukeen. Erityisopettajan opetusta kohdennetaan varhais- ja alkuopetukseen. Kun tukea kohdennetaan koulupolun alkupuolelle, oppilaan mahdollisuus jatkossa koulussa menestymiseen paranevat.

Varhaiskasvatukseen on saatu valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin, jolla on pystytty turvaamaan rakenteellisesti laadukas varhaiskasvatus pitämällä ryhmäkoot pieninä ja takaamalla kasvattajien riittävyys sekä riittävä koulutus tukea tarvitseville lapsille koko hoitopäivän ajan.

Kunnan tytäryhtiö Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy tuotti sekä emokunnalle ja muille kunnan tytäryhtiöille heidän hankkimansa palvelut ja toimi myös pelastustoimen päivystysringissä. Kunnan elinvoimapaalvelut siirtyivät onnistuneesti Keski-Karjalan Kehitysyhtiö KETI:stä Business Joensuu Oy:n

vastattavaksi. Tulevaisuudessa on myös odotettavissa myönteisiä kehitysaskelia Pohjoisen Saimaan matkailualueen kehittäminen osana Lakelandia -nimisen hankkeen myötä. Se on yhteistyöhanke Liperin ja Heinäveden kuntien kanssa.

Kunnan suurin huolenaihe on kuten muuallakin Itä- ja Pohjois-Suomen maaseutukunnissa nopeasti vähenevä väestö ja sen mukanaan tuomat seurannaisilmiöt. Asukaslukumme aleni 1960 asukkaasta 1903 asukkaaseen. Pudotusta on -2,9 %. Etenkin syntyvyyden nopea lasku on huolestuttava trendi, joka tulee koettelemaan paitsi palvelujärjestelmiä niin myös perheitä ja itse lapsia. Tämän kehityssuunnan kääntämiseen kunta ei kykene yksin, vaan siihen tarvitaan koko suomalaisen yhteiskunnan tuki ja ponnistukset.

Toinen huolenaihe on hyvinvointialueiden konkreettiset aiheet supistaa harvaan asutun maaseudun ja pienten kuntien palveluverkkoa, jolla toteutuessaan tulee olemaan dramaattiset vaikutukset puhuttiinpa sitten terveyserojen kasvusta, Kelan maksamien kyydityskorvausten maksamisesta tai maaseutukuntien veto- ja pitovoimatekijöistä.

Jokainen sukupolvi kohtaa omat haasteensa. Sen mitä haluan ja mihin toivon kaikkien sitoutuvan, on se, että osaamme asettaa itselle konkreettiset ja realistiset tavoitteet, jotka kunnan tulee saavuttaa ja että edessä olevat ongelmat ovat ratkaisemista varten. Yksin ei voida paljoa, vaan yhdessä saamme enemmän aikaan.

Parhaat kiitokseni niin päätöksentekijöille kuin palkatulle henkilöstölle hyvin sujuneesta vuodesta 2023.

Esko Rautiainen
kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnanvaltuusto

Ylintä päätösvaltaa kunnassa käyttää kunnanvaltuusto, jossa on 21 jäsentä. Kunnanhallitus, jossa on seitsemän jäsentä, valmistelee ja toimeenpanee kunnanvaltuuston päätökset. Kunnanvaltuusto valitsee tilintarkastajan ja jäsenet kunnanhallitukseen sekä lautakuntiin.

	paikkoja
Keskusta	9
Perussuomalaiset	4
Vasemmistoliitto	3
Kokoomus (20.12.2021 alkaen, entinen sin.)	3
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	1
Suomen Kristillisdemokraatit	1
Yhteensä	21

Valtuutetut

Ahonen Liisa	Kokoomus	toiminnanohjaaja
Hirvonen Ville	Keskusta	agrologi, maanviljelijä
Hurskainen Tellervo	Keskusta	metsätalousinsinööri, YAMK
Hämäläinen Tapio	Vasemmistoliitto	terveyskeskuslääkäri
Konttinen-Lappalainen Marjukka	Vasemmistoliitto	merkonomi, järjestösihteeri
Kulmala Kari	Kokoomus	ylikonstaapeli, HM
Laasonen Harri	Keskusta	puutyöntekijä
Laasonen Markku	Keskusta	maa- ja metsätalousyrittäjä
Laasonen Pasi	Keskusta	maanviljelijä
Majoinen Mauri	Perussuomalaiset	autonkuljettaja
Makkonen Ona	Keskusta	varhaiskasvatuksen esimies
Mölsä Timo	Keskusta	maanviljelijä
Pajula Niina	Keskusta	yrittäjä, maatalouslomittaja
Pitko Kati	Kokoomus	maatalouslomittaja
Petteri Pakarinen	SDP	eläkeläinen
Reittu Asko	Vasemmistoliitto	eläkeläinen
Tikka Pertti	Perussuomalaiset	yrittäjä
Tikkanen Osmo	Perussuomalaiset	yrittäjä
Turunen Esa	Perussuomalaiset	eläkeläinen
Vaittinen Merja	Kristillisdemokraatit	emäntä, lähihoitaja
Vornanen Juha	Keskusta	metsäinsinööri AMK

Vuonna 2023 kunnanvaltuuston puheenjohtajana on toiminut Tapio Hämäläinen, I varapuheenjohtajana Tellervo Hurskainen ja II varapuheenjohtajana Esa Turunen.

Vuonna 2023 eronneen valtuutetun Jouko Päivisen (SDP) tilalle nousi Petteri Pakarinen ja eronneen valtuutetun Matti Hännikäisen (PS) tilalle Mauri Majoinen 24.4.2023.

Vuoden 2023 aikana kunnanvaltuusto kokoontui yhteensä neljä kertaa.

Valtuuston valitsevat toimielimet:

Tarkastuslautakunta

Varsinainen jäsen

Laasonen Pasi, pj

Tikka Pertti varapj 19.6.23 alkaen

Asikainen Kerttu 30.10.23 alkaen

Laakkonen Aune

Pitko Kati

Musikka Tarja 30.10.23 saakka

Hännikäinen Matti 19.6.2023 saakka

Henkilökohtainen varajäsen

Ilonen Hannu

Pulkkinen Markku

Kaisa Halonen 30.10.23 alkaen

Kainulainen Uuna

Räty Jarmo

Asikainen Kerttu 30.10.23 saakka

Tilintarkastajina ovat toimineet BDO Audiator Oy:n JHT- ja HT-tilintarkastaja Taina Törrönen sekä avustava tarkastaja Henri Kantomaa. Pöytäkirjanpitäjänä on toiminut toimistos sihteeri Virve Nykänen.

Vuoden 2023 aikana tarkastuslautakunta kokoontui yhdeksän kertaa.

Kunnanhallitus

1.8.2021-30.6.2023

Varsinainen jäsen

Laasonen Harri, pj

Tikkanen Osmo, varapj

Ahonen Liisa

Makkonen Ona

Laasonen Markku

Konttinen-Lappalainen Marjukka

Hirvonen Sari

Henkilökohtainen varajäsen

Mölsä Timo

Turunen Seppo

Pitko Jari

Vaittinen Merja

Hirvonen Ville

Käyhkö Lauri

Pajula Niina

1.7.2023 – 31.5.2025

Varsinainen jäsen

Laasonen Harri, pj

Tikkanen Osmo, varapj

Ahonen Liisa

Makkonen Ona

Laasonen Markku

Pajula Niina 30.10.23 alkaen

Lauri Käyhkö

Hirvonen Sari 30.10.23 saakka

Henkilökohtainen varajäsen

Mölsä Timo

Turunen Seppo

Pitko Jari

Vaittinen Merja

Hirvonen Ville

Tanja Makkonen 30.10.23 alkaen

Konttinen-Lappalainen

Marjukka

Pajula Niina 30.10.23 saakka

Esittelijänä on toiminut kunnanjohtaja Esko Rautiainen.

Pöytäkirjanpitäjänä on toiminut hallintosihteeri Heidi Karttunen sekä toimistos sihteeri Virve Nykänen 18.4.2023 pidetyssä kokouksessa.

Kertomusvuoden aikana kunnanhallitus kokoontui yhteensä 14 kertaa.

Keskusvaalilautakunta

Varsinainen jäsen

Saarinen Markku, pj

Laitinen Kaisa, varapj

Reittu Asko

Ilvonen Veijo

Varajäsen

1. Sallinen Jari

2. Tukiainen Minna

3. Piitulainen Mari

4. Korkeakoski Raimo

Karttunen Lea
Vuoden 2023 aikana keskusvaalilautakunta kokoontui kolme kertaa.

5. Sormunen Piia

Hyvinvointilautakunta

Varsinainen jäsen
Mölsä Timo, pj
Turunen Seppo, varapj
Vornanen Juha
Makkonen Tanja
Pajula Niina
Pitko Kati
Sinervo Katja

Henkilökohtainen varajäsen
Hirvonen Ville
Majoinen Mauri
Ilonen Hannu
Laitinen Kaisa
Käyhkö Irma
Räty Jarmo
Tukiainen Minna

Esittelijänä on toiminut rehtori Rauni Ronkainen ja vapaa-aikasihteeri Jyrki Kymäläinen. Pöytäkirjanpitäjänä on toiminut hallintosihteeri Ann-Marie Sandström.

Vuoden 2023 aikana hyvinvointilautakunta kokoontui kahdeksan kertaa.

Elinvoimalautakunta

Varsinainen jäsen
Hurskainen Tellervo, pj
Turunen Sabrina, varapj
Laasonen Pasi
Koskelo Kirsi
Vornanen Juha
Räty Jarmo
Käyhkö Lauri

Henkilökohtainen varajäsen
Vaittinen Merja
Tikka Pertti
Tolvanen Tero
Pajula Niina
Laasonen Markku
Pitko Kati
Konttinen-Lappalainen
Marjukka

Esittelijöinä ovat toimineet tekninen johtaja Kalevi Harinen ja kehityssihteeri Raita Joutsensaari. Pöytäkirjanpitäjänä on toiminut rakennustarkastaja Joni Rytönen.

Vuoden 2023 aikana elinvoimalautakunta kokoontui seitsemän kertaa.

Elinvoimalautakunnan lupajaosto

Varsinainen jäsen
Turunen Sabrina, pj
Hurskainen Tellervo, varapj
Vornanen Juha

Henkilökohtainen varajäsen
Tikka Pertti
Vaittinen Merja
Laasonen Markku

Esittelijänä on toiminut rakennustarkastaja Joni Rytönen.

Vuoden 2023 aikana elinvoimalautakunnan lupajaosto kokoontui viisi kertaa.

Toimikunnat

Kertomusvuonna toimivat kunnanhallituksen asettamina seuraavat toimikunnat:

- asukasvalintatyöryhmä
- metsätyöryhmä
- vanhusneuvosto ja Keski-Karjalan yhteinen vammaisneuvosto

Tilivelvolliset

Tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja niiden viranhaltijat: kunnanjohtaja, tekninen johtaja, rehtori ja vapaa-aikasihteeri sekä kehityssihteeri.

Kuntaorganisaation rakenne:

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Taloukasvu oli Suomessa alkuvuonna yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne on kuitenkin selvästi heikompi ja rakentaminen on syvässä laskussa. Loppuvuonna korkojen ja hintojen nousun vaikutus oli talouteen edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee. Koko vuoden tasolla Suomen bruttokansantuote (BKT) ei kasvanut viime vuonna, vaan pysyi edellisvuoden tasolla.

Kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa vuonna 2024, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten, ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Investointinäkömät ovat valoisat, vaikka viime ja tänä vuonna asuntorakentaminen väheneekin rajusti. Energiasiirtymään liittyviä investointisuunnitelmia on ennätyskellisen paljon. Tuotannon kasvu nopeutuukin ja vuonna 2024 BKT kasvaa 1,2 prosenttia ja 1,8 prosenttia vuonna 2025.

Myös muualla Euroopassa hintojen ja korkojen nousu lähes pysäyttivät taloukasvun. Erityisesti Saksan talous on ollut ongelmassa. Yhdysvalloissa taloukasvu on yllättänyt positiivisesti reaalityulojen elpymisen ja vahvan työllisyystilanteen ansiosta. Kiinassa kotimainen kulutus on ollut heikko eikä vientikään ole vetänyt. Lisäksi kiinteistösektori on jo ennen koronapandemiaa alkaneessa kriisissä edelleen. Taloukasvun ongelmat ovat kuitenkin saaneet Kiinan elvytystoimiin.

(Lähde: Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus, syksy 2023)

	2021	2020	2021	2022	2023**	2024**	2025**
	mrd. euroa	määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	251	-2,4	3,2	1,6	0,0	1,2	1,8
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	99	-6,2	6,0	8,3	-3,8	3,6	4,3
Kokonaistarjonta	350	-3,4	3,9	3,5	-1,2	1,9	2,5
Tavaroiden ja palvelujen vienti	99	-7,8	5,8	3,5	-0,8	4,1	3,8
Kulutus	190	-2,3	3,6	1,4	0,4	0,7	1,3
yksityinen	128	-3,8	3,5	1,7	-0,2	1,0	1,8
julkisen	62	1,2	3,9	0,8	1,8	-0,1	0,4
Investoinnit	59	-1,0	1,0	3,2	-3,1	2,1	4,4
yksityiset	49	-3,3	4,3	3,6	-3,6	1,1	2,3
julkiset	10	9,3	-11,8	1,3	-0,5	7,2	13,7
Kokonaiskysyntä	349	-3,4	3,7	3,3	-1,2	1,9	2,5
kotimainen kysyntä	250	-1,7	3,0	3,2	-1,4	1,0	2,0

Muut keskeiset ennusteluvut:

	2020	2021	2022	2023**	2024**	2025**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	238	251	269	282	291	303
Palvelut, määrän muutos, %	-2,9	4,3	3,2	1,9	1,2	1,6
Koko teollisuus, määrän muutos, %	-1,5	2,0	-1,3	-4,0	0,4	2,2
Työn tuottavuus, muutos, %	0,2	1,4	0,7	-0,2	1,2	1,3
Työlliset, muutos, %	-1,5	2,4	2,5	0,3	0,1	0,6
Työllisyysaste (15–64-vuotiaat), %	70,7	72,3	73,8	73,8	73,8	74,3
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	75,2	76,6	78,1	78,2	78,3	78,9
Työttömyysaste, %	7,7	7,7	6,8	7,1	7,2	7,0
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	0,3	2,2	7,1	6,2	2,2	1,7
Ansiotasoindeksi, muutos, %	1,9	2,4	2,4	4,3	3,5	3,3
Vaihtotase, mrd. euroa	1,3	1,0	-9,8	-3,8	-3,4	-4,1
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	0,5	0,4	-3,6	-1,4	-1,2	-1,3
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,4	-0,5	0,3	3,5	3,6	3,0
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	-0,2	-0,1	1,7	3,1	3,2	3,2
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	57,2	55,7	53,4	54,7	54,7	54,6
Veroaste, suhteessa BKT:hen, %	41,8	43,1	42,9	41,7	40,8	40,6
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-5,6	-2,9	-0,8	-2,4	-3,2	-3,4
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-5,5	-3,2	-1,6	-3,3	-3,4	-4,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	74,7	72,5	72,9	74,2	76,8	78,9
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	52,4	51,3	52,7	54,3	56,4	58,4

Ennusteeseen liittyy monia riskitekijöitä. Asuntorakentamisen lasku voi olla suurempi kuin ennusteessa on otettu huomioon. Pelkällä investointien vähenemisellä on kohtuullisen rajallinen vaikutus koko talouden kasvuun, mutta rakentamisen aiheuttamaa kuoppaa syventäisi, jos rakennus- ja kiinteistöyhtiöitä ajautuisi laajamittaisesti pahoihin taloudellisiin ongelmiin. Jos hintojen nousu jatkuu odotettua pidempään ja korkoja nostetaan ennustettua enemmän, on sillä negatiivinen vaikutus asuntomarkkinoihin ja -rakentamiseen. Lisäksi myös kotitalouksien kulutuksen lasku olisi ennustettua pidempi.

Kansainvälisen talouden kehitys voi olla myös ennustettua heikompaa. Erityisesti Kiinan ja Saksan talouskehitys voi olla ennustettua heikompaa. Edelleen on myös mahdollista, että sotatilanne Ukrainassa tai Venäjän sisäinen kehitys aiheuttavat uusia negatiivisia vaikutuksia maailman ja Suomen talouteen. Tällöin talouskasvu ja työllisyys kehittyisivät arvioitua heikommin. Myös ympäristöriskeillä, kuten sään ääri-ilmiöillä voi olla aiempaa suurempi vaikutus talouskehitykseen ja ne lisäävät talouden häiriöherkkyyttä.

Investoinnit voivat yllättää myös positiivisesti. Energia- ja teknologiamurros voivat lisätä investointeja ennustettua enemmän. Myös kotitalouksien kulutus voi kasvaa ennustettua nopeammin inflaation hidastuessa ja tulojen kasvaessa. Julkisen talouden näkymä on sumuinen: talouden tilannekuvan epävarmuus ja erityisesti työllisyyden, palkkasumman ja yksityisen kulutuksen kehittymiseen liittyvä epävarmuus tuottaa epävarmuutta julkisten tulojen ennakkointiin. Toisaalta julkiset menot jatkavat ripeätä kasvua, kunnes hallituksen toimet alkavat purra.

Hallituksen toimien lisäksi tarvitaan myös paikallishallinnon omia toimia, mutta niistä ei ole vielä päätöksiä. Velkasuhteen kasvu ei pysähdy, jollei hallitusohjelmassa linjattua 6 miljardin kokonaisuutta panna määrätietoisesti toimeen. Toisaalta velkasuhteelle tehty herkkyystarkastelu osoittaa, että velkasuhde on herkkä reaalitalouden pienillekin muutoksille. Näin ollen julkisen talouden riskit ovat ennustejaksolla kokonaisuutena yläsuuntaiset. Talouskasvuennusteen epävarmuutta voidaan kuvata menneisiin ennustevirheisiin perustuvilla luottamusväleillä ennusteen ympärillä. Luottamusvälit kuvaavat väliä, jolle toteutunut kehitys on aiemmissa ennusteissa osunut 80 prosentin todennäköisyydellä. Nämä luottamusvälit sisältävät kuitenkin vain normaalin ennusteisiin liittyvän epävarmuuden eivätkä ne ota huomioon kullakin ennustekierroksella olevia erityisiä riskitekijöitä

Kehitys Pohjois-Karjalassa

Arkijutustelussa kuulee usein käytettävän sanontaa ”kun tilanne pitkittyy, se mutkistuu”. Näin on käynyt Pohjois-Karjalan yrityksille, kun maailmanlaajuinen talousmoottori on hyytynyt tyhjäkäynnille. Tilastokeskuksen tuoreiden suhdannetietojen mukaan maakuntamme yrityssektorin kokonaisliikevaihto kasvoi tämän vuoden tammi-kesäkuussa vain 0,7 prosenttia. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto vielä kasvoi 4,6 %, mutta toisella neljänneksellä kasvu taittui laskuksi, liikevaihto pieneni 2,8 %.

Alavireen jatkumisesta kertoo sekin, että inflaatiotahdistakin jäätiin kauas vuoden ensimmäisellä puolikkaalla. Vielä viime vuoden lopulla liikevaihdon kehityksessä päästiin sentään inflaatiolukujen tasalle. Alkuvuodesta keskimääräinen inflaatiotahti lähenteli kahdeksaa prosenttia, mutta onneksi hintojen nousu on vuoden edetessä hidastunut.

Myös koko maan tasolla vuoden alkupuoliskolla tapahtui samanlainen käänne liikevaihdon kehityksessä: ensimmäisen neljänneksen kasvu (+5,3 %) kääntyi toisella neljänneksellä laskuksi (-3,3 %). Kokonaiskehityksessäkin valtakunnallinen liikevaihdon kasvuluku oli tällä kertaa täsmälleen sama kuin meillä: +0,7 %.

Haasteet näkyivät meillä erityisesti puun sahauksessa, jossa liikevaihto laski peräti 41,3 prosenttia. Lasku vei samalla pakkaselle koko teollisuuden kehityksen.

Meillä tapahtui myös paljon myönteistä: useiden toimialojen liikevaihto kasvoi haasteista huolimatta ja henkilöstön määrä kasvoi kaikissa seutukunnissa. Esimerkiksi teollisuudesta löytyi myös vahvoja kasvualoja: liikevaihto kasvoi kiviteollisuudessa 37,6 %, koneiden ja laitteiden valmistuksessa 24,4 % ja elintarviketeollisuudessa 10,9 %. Tilanteeseen nähden erinomaisella kurssilla olivat myös mm. kaivostoiminta (+22,5 %), metsätalous ja puunkorjuu (+22,0 %), sekä majoitus- ja ravitsemistoiminta (+10,9 %).

Toimialojen kehityksessä oli siis selviä eroja, vaikeudet eivät ulottuneet samassa mittakaavassa kaikille aloille. Toimintaympäristön keikahtamisesta huonompaan suuntaan kertoo kuitenkin se, että toinen vuosineljännes oli ensimmäistä huonompi lähes kaikilla toimialoilla.

Tulevaisuutta leimaavat edelleen vakavat huolet, ja taantumän mahdollisuus hämöttää edessä. Kansainvälinen talous odottaa edelleen käännettä parempaan eikä Ukrainan kriisiin ole näkyvissä ratkaisua. Kotimaassa rakentamisen näkymät ovat suorastaan synkät, eikä valtion talousarviokaan ole tuomassa Pohjois-Karjalaan merkittäviä investointeja. Lisäksi kuntien talous näyttää ensi vuonna kääntyvän hyvin haasteelliseen asentoon.

Pohjoiskarjalaiset yritykset ja työntekijät ovat sitkeitä ja sopeutuvaisia. Osaamisemme ja tuotteidemme tarve ei ole kadonnut mihinkään. Nyt täytyy toimia tilanteen mukaan ja valmistautua tulevaan.

Keski-Karjala

Keski-Karjalan seutukunnan yritysten liikevaihto supistui ensimmäisellä vuosipuoliskolla 14 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 jälkimmäiseen vuosipuoliskoon verrattuna supistuma oli yli 44 miljoonaa euroa. Positiivista kasvua nähtiin erityisesti metsätaloudessa ja puunkorjuussa, jossa kasvua 38,2 prosenttia eli yli viisi miljoonaa euroa. Myös koneiden ja laitteiden valmistuksessa yllettiin kolmen miljoonan euron kasvuun.

Liikevaihto supistui erityisesti teollisuuden ja liike-elämän palveluiden osalta, joista jälkimmäinen puolittui.

Myös vienti supistui 24,5 % eli 7,1 miljoonaa euroa. Viennin supistuminen kiihtyi hieman toisella neljänneksellä. Toisaalta verrattaessa vientiä vuoden 2022 jälkimmäiseen vuosipuoliskoon, niin kasvua oli 1,2 miljoonaa euroa.

Kvartaalitarkastelussa havaitaan erityisesti metalliteollisuuden ja metallituotteiden valmistuksessa selvä notkahdus toisella kvartaalilla. Paria poikkeusta lukuun ottamatta toinen neljännes oli toimialoilla edellistä heikompi.

Kiinnostus alueen teolliseen tuotantoympäristöön on jatkunut vahvana ja merkittäviä teollisia investointeja on työn alla. Suksivalmistaja KSF Sportin määrätietoinen tuotekehitys on johtanut merkittävään sopimukseen sotilasliitto Naton kanssa, ja Biokympin tankkausaseman avajaisia vietettiin kesäkuun päätteeksi. Tohmajärvellä Sukkela Business Centerin kehittämistä on jatkettu

<i>Keski-Karjalan seutukunta</i>	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	1.-6.2022	1.-6.2023	1 000 €	%
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL 02)	13 198	18 234	5 036	38,2
Koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 26-27, 28)	23 851	26 862	3 011	12,6
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	33 158	35 605	2 447	7,4
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	3 530	3 634	104	2,9
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	66 180	66 754	574	0,9
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	19 782	19 908	127	0,6
Rakentaminen (TOL F)	34 307	33 112	-1 196	-3,5
Kaikki toimialat A-X	278 258	264 214	-14 044	-5,0
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	4 202	3 867	-335	-8,0
Jalostus (TOL BC+DF)	126 274	111 884	-14 390	-11,4
Koko teollisuus (TOL BCD)	96 873	84 519	-12 354	-12,8
Teollisuus (TOL C)	92 684	79 622	-13 062	-14,1
Puutavaran, puutuotteiden sekä huonekalujen valmistus (TOL 162+310)	6 323	5 283	-1 040	-16,4
Muut palvelut (TOL HIJLMNRS)	47 700	39 312	-8 388	-17,6
Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (TOL 161)	163	122	-41	-25,1
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL M+N)	20 603	9 919	-10 684	-51,9

(Lähde: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Trendit 2/2023).

Työllisyys

Pohjois-Karjalan ELY keskusalueella oli joulukuun lopussa 10 673 työtöntä työnhakijaa, josta 1 437 oli lomautettuna. Vuoden takaiseen verrattuna työttömien määrä oli 1 099 henkilöä (12 %) suurempi. Lomautettujen määrä kasvoi 587 henkilöllä (69 %).

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta (71 079 henkilöä) oli 15 %. Vuosi sitten työttömien osuus työvoimasta (71 466 henkilöä) oli 13,4 %.

Koko maassa työttömien määrä oli joulukuun lopussa n. 297 600, josta lomautettuja 39 600. Työttömien määrä lisääntyi vuoden kuluessa n. 37 200 henkilöllä (14 %), josta lomautettujen osuus oli n. 16 000 henkilöä.

Rääkkylässä työttömien määrä oli 136 henkeä, jossa oli kasvua vuoden takaiseen yhteensä 18 henkeä. Työttömyysaste on maakunnan toiseksi korkein, 18,3 %.

Koko maassa työttömien osuus

työvoimasta oli 11,2 %, vuotta aikaisemmin osuus oli 9,9 %.

(Lähde P-K:n ELY-keskus, TE-palvelut : työllisyyskatsaus, Joulukuu 2023.)

Väestö

Pohjois-Karjalan väkiluku oli ennakkotietojen mukaan 162 312 henkilöä vuoden 2023 lopussa. Väestön kokonaismuutos oli ennakkotietojen mukaan -228 henkeä.

Ennakkotietojen mukaan Rääkkylän asukasluku vuoden 2023 lopussa oli 1903 henkeä (vuonna 2022: 1959 hlö, eli vähennystä noin -2,9 %).

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Tilikauden tulos on 639 422 euroa ylijäämäinen. Edellisenä vuonna tulos oli 1 636 529 euroa ylijäämäinen.

Ulkoiset toimintatuotot vähenivät 50,8 % vuonna 2023 eli noin 1 685 000 euroa. Tulojen vähennys johtui tilojen ja määräalojen myynnistä vuonna 2022 ja toimintojen siirrosta hyvinvointialueelle.

Ulkoiset toimintakulut vähenivät edellisvuoteen verrattuna 66,6 % yhteensä 12 033 372 euroa. Henkilöstökulut vähenivät 13,4 % eli 449 735 euroa. Palvelujen ostojen vähennys oli 86 % eli 11 521 407 euroa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat vähenivät 13,6 % eli 106 246 euroa.

Avustukset kasvoivat 16 731 euroa, joka johtui työmarkkinatuen kuntaosuuden lisäyksestä.

Muut toimintakulut kasvoivat 27 285 euroa (rakennusten ja huoneistojen vuokramenot / ukrainalaisten vastaanottaminen).

Verotulojen vähennys oli 44,6 %. Kunnallisverotulojen vähennys oli 51 % noin 2 609 000 euroa. Kiinteistöverotulot kasvoivat 0,25 % noin 2 000 euroa.

Yhteisöverot vähenivät 42,1 % noin 346 000 euroa. Yhteensä verotulojen vähennys oli 2 954 000 euroa.

Valtionosuuksien vähennys oli 85,3 % noin 8 501 000 euroa, kun otetaan huomioon se, että tilinpäätöksen vuoden valtionosuudet sisälsivät harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta 100 000 euroa. Verotulojen ja valtionosuuksien yhteinen vähennys oli noin 11 354 143 euroa eli 68,5 %.

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli noin 93 000 euroa. Korkotuottoisen antolainan korko oli 68 000 euroa Rääkkylän Sijoitus Oy:ltä ja osinkotuottoja 89 000 euroa P-K:n Energiaholding Oy:ltä. P-K:n Sähkö Oy ja P-K:n Energiaholding Oy maksoivat osinkomaksuja saman verran kuin edellisenä vuonna 2,62 euroa/osake. Kunnan lainojen korkokulujen lisäys oli noin 17 500 euroa (korko-% nousu).

Vuosikate oli 930 395 euroa ja poistojen osuus 290 973 euroa.

Investoinnit

Investointimenot olivat yhteensä 640 048 euroa (2022 / 416 164 euroa). Kunta myi_1 tontin ja kirjasi luovutuksena KETIn osakkeiden ja osuuksien tasearvon, joista tulot olivat yhteensä 13 533 euroa.

Rahoitus

Pitkäaikaisten lainojen määrä oli yhteensä 3 815 522 euroa (2022 / 5 176 566 euroa), mikä on asukaskohtaisesti 2 005 euroa. Vuoden aikana kunta lyhensi pitkäaikaista lainaansa 361 000 euroa ja ylimääräisenä 1 000 000 euroa.

Koroton vieras pääoma oli 847 000 euroa vuoden 2023 lopussa (2022 / 1 496 000 euroa). Vähennys johtuu Siun soten alijäämän kattamisen kirjaamisesta siirtovelaksi.

Kunnan talouden kokonaistilanne

Tämän tilikauden muutamat tunnusluvut ovat parantuneet aiempaan tilikauteen nähden. Toimintatuottojen suhde toimintakuluihin on 27,1 % (2022 / 18,4 % sisältää metsätilojen myyntituottoja). Tuloslaskelmassa vuosikatteen suhde poistoihin on 320 % (2022 / 646 %). Asukaskohtainen vuosikate oli 489 euroa, kun se edellisvuonna oli 988 euroa (ilman metsätilojen myyntiä 350 euroa) ja vuonna 2021 se oli 151 euroa.

Taseessa on kertynyt ylijäämää 2 360 000 euroa (2022 / 1 720 578 euroa) ja asukaskohtainen ylijäämä on lähes 1 240 euroa (2022 / 878 euroa). Vuonna 2007 kertynyt alijäämä oli 4 316 000 euroa. Vuonna 2008 alijäämä oli katettu peruspääomaa pienentämällä ja oli – 1 363 000 euroa. Vuodesta 2015 alkaen alijäämä on muuttunut ylijäämäksi, joka on kasvanut noin 3,5 miljoonaa euroa. Kunnalla kertyneen ylijäämän määrän arvioinnissa tulee ottaa huomioon, että Rääkkylän kunta myi perustetulle tytäryhtiölle Rääkkylän Sijoitus Oy:lle PKS Oy:n osakkeet. Olennaiset omaisuuden luovutusvoitot olivat 3 493 621,41 euroa.

Tulos- ja rahoituslaskelman sekä taseen tunnusluvut ovat parantuneet merkittävästi verrattuna aiempaan vuoteen. Talouden kokonaistilannetta ja tulevaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon vähenevä ja ikääntyvä väestö, mikä aiheuttaa kielteistä kehitystä myös taloudessa.

Myös konsernin taloudelliset tunnusluvut ovat kehittyneet suotuisasti, joskin konsernitaseen omavaraisuusastetta ei edelleenkään voi pitää hyvänä sen suotuisasta kehityksestä huolimatta.

Vuosina 2018–2020 valtuusto myönsi Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokrataloille pääomainsa 363 716,72 euroa, josta 70 000 euron suuruinen pääomainsa on muutettu SVOP-sijoitukseksi vuonna 2021. Vuonna 2022 kunta myönsi SVOP-rahoituksena 207 000 euroa ja tilikauden aikana 221 571 euroa. Yhteinen määrä on **792 287,72** euroa. Rääkkylän kunnan omistusosuus yhtiöstä 100 %.

Vuoden 2023 aikana Rääkkylään perustettiin 4 uutta yritystä. Teollisten työpaikkoja oli vuoden lopussa 61. Toimivia maatiloja oli 100 kpl, viljeltyä peltoalaa 4703 hehtaaria. Rääkkylän pelloilla kasvatetaan pääasiassa nurmi- ja viljakasveja. Luomutilojen määrä Rääkkylässä oli 11 kpl. Luomusopimuksen mukainen pinta-ala 696 ha Maitotilojen määrä oli 11 ja kunnassa tuotettiin maitoa 3,67 miljoonaa litraa.

1.1.5 Kunnan henkilöstö

Vuoden 2023 lopussa kunnan palveluksessa oli 59 henkilöä (2022 / 83). Hallinnossa ja taloudessa työntekijöitä oli 11, mukaan laskettuna työllistetyt henkilöt. Teknisessä toimessa 11,5 työntekijää ja sivistystoimessa 36,5 työntekijää.

Henkilöstökulut vuonna 2023 olivat yhteensä 2 906 023 euroa. Vähennys edelliseen vuoteen verrattuna on 449 735 euroa. Laitoskeittiön työntekijät ja osa siivouspalvelujen työntekijöistä siirtyi hyvinvointialueeseen. Vuoden 2023 palkkasumma (palkat ja palkkiot) oli 2 301 337 euroa ja henkilöstösivukulut 604 686 euroa.

Virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuskauden aikana palkkoja korotetaan yleiskorotuksilla, keskitetyllä järjestelyerällä ja paikallisilla järjestelyerillä.

Palkkoja korotettiin 1.6.2023 työehtosopimusten mukaisilla yleiskorotuksilla. Korotuksen suuruus oli 2,2 % (KVTES, TS ja SOTE-sopimus) sekä 2,02 % (OVTES). Korotukset koskivat tehtäväkohtaista palkkaa ja siihen rinnastettavaa kuukausipalkkaa sekä henkilökohtaista lisää.

Yleiskorotuksen lisäksi 1.6.2023 alkaen maksuun tulivat työehtosopimusten mukaiset paikalliset järjestelyerät 0,7 % ja paikalliset kehittämisohjelmaerät 1,2 %, joiden kohdentamisesta neuvoteltiin paikallisesti kunnan edustajien ja pääsopijajärjestöjen luottamusmiesten kanssa.

Työehtosopimusten mukaisesti kesäkuussa 2023 maksettiin henkilöstölle myös euromääräinen kertapalkkio 467 euroa. Varhaiskasvatuspuolelle kohdistui kertaerän lisäksi 120 euron (KVTES) ja 150 euron (OVTES) mukaiset lisäerät.

Työterveyshuollon menot olivat 16 648 euroa. Menot vähenivät edellisestä vuodesta noin 20,5 %.

Henkilöstöraportti on tilinpäätöksen liitteenä (Liite 1).

1.1.6 Ympäristöasiat

Kunnassa ei ole vuonna 2023 ollut ympäristökysymyksiä, jotka olisivat vaikuttaneet kunnan taloudelliseen tulokseen tai asemaan tai toiminnan kehitykseen, kuten merkittäviä päästökauppoja, jätevedenpuhdistukseen kohdistuneita kalliita muutostöitä tai huomattavia ympäristövahinkoja.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kunnanhallitus on hyväksynyt henkilöstö- ja koulutussuunnitelman vuodelle 2023.

Kunnanvaltuusto on tarkistanut hallintosäännön 20.11.2023 kokouksessaan.

Keski-Karjalan kunnat, Pohjois-Savon ELY-keskus, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ja Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ovat yhdessä sopineet aiesopimuksen liikennejärjestelmän kehittämisestä vuosille 2023–2026. Kunnanhallitus hyväksyi sopimuksen 30.3.2023.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 12.12.2022 kuntastrategian vuosille 2022-2025

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 11.4.2022 Keski-Karjalan viisaan liikkumisen suunnitelman, joka ulottuu vuoteen 2040 asti.

Kunnalla ei ole korruption ja lahjonnan torjunta-ohjelmaa/ohjetta.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnan talouden tulevaisuuden näkymiä leimaa epätietoisuus valtiontalouden tervehdyttämissuunnitelmista ja niitä koskevista päätöksistä sekä TE24-uudistuksesta, joka tulee voimaan vuoden 2025 alusta. Kunnan vastuu työllisyyden hoidosta ja työttömyyden aiheuttamista kustannuksista (= ns. sakkopäivistä) kasvaa. Myös sote-uudistuksesta aiheutunut valtionosuuksien ja verotulojen menetys uhkaa jäädä pysyväksi rasitteeksi jatkossa

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun vuoksi, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienentymisen vuoksi. Poikkeuksen tähän muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla niiden rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat henkilöstökustannuksia noin 3 prosenttia vuonna 2024. Sopimuskorotusten kasvu jää vuonna 2024 kuluvaan vuoteen huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi.

Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti. Vuosina 2025- 2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman

vuoksi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024-2027.

Kokonaisuudessaan mittaviin julkisen talouden sopeutustoimiin tähtäävän hallitusohjelman vaikutuksia kuntahallintoon voidaan pitää toistaiseksi varsin maltillisina. Hallituksen päätösten merkittävimmät suoraan kuntiin vaikuttavat panostukset kohdistuvat mm. perusopetuksen vahvistamiseen ja tasa-arvon edistämiseen opetuksessa. Lisäksi hallituksen päätös kiinteistöveron alarajan korotuksesta lisää kuntien verotuloja n. 108 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Suurin hallituksen suoraan kuntiin kohdistama leikkaus on valtionosuuksien yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024-2027, jonka vaikutus kumuloituu vuoteen 2027 mennessä 111 milj. euroon. Kehitysarviossa ei ole oletettu, että kunnat sopeuttaisivat menojaan välittömästi indeksileikkauksen seurauksena. Valtionosuuksia laskee indeksijarrun lisäksi myös sote-siirtolaskelmien tarkentuminen, jonka vaikutus täsmäytetään valtionosuuksien kautta vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi kuluvan vuoden osalta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja menojen välinen epätasapaino leikataan kuntien valtionosuuksista vuosina 2024 ja 2025.

Kuntahallinnon investointipaineiden arvioidaan pysyvän mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät ja noussut korkotasot voivat kuitenkin lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Investointien oletetaan palaavan normaalille kasvu-uralleen vuoden 2023 jälkeen. Kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa kuluvana vuonna, mutta alijäämä alkaa kasvaa jo ensi vuonna menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen kehyskauden lopulla, mikä merkitsee sopeutusaineita kunnille tuleville vuosille. Alijäämät kasvattavat kuntahallinnon velkaa, mutta velkasuhde kasvaa vain hieman vuosina 2024-2027.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kunnan toimintaan vaikuttavat yleensä mm strategiset, toiminnalliset riskit, taloudelliset riskit ja vahinkoriski.

Kunnan strategiset riskit liittyvät pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin ja niihin kohdistuviin epävarmuustekijöihin. Kunnan strategiassa tulevaisuuden menestystekijöiksi on määritelty olla mahdollistava, luonnon luoma, vireä kulttuurikunta ja saavutettavissa oleva. Muutoshaasteina puolestaan on talouskehitys sekä työpaikka- ja yrityskehitys.

Toiminnalliset riskit koskevat mm päivittäistä toimintaa, prosesseja ja tietojärjestelmiä, henkilöstön osaamista ja saatavuutta, suhdannevaihteluja ja lainsäädännön muutoksia.

Toiminnalliset riskit lähivuosina kohdistuvat mm. muutosten aiheuttamaan työmäärän kasvamiseen ja työntekijöiden eläköityminen ja uuden ammattitaitoisen henkilökunnan löytymiseen.

Taloudelliset riskit liittyvät mm. talouden tasapainoon, tulo-rahoituksen riittävyteen, investointeihin ja rahoitukseen. Rahoitusriskit voidaan ryhmitellä korkoriskiksi, valuuttariskiksi, likviditeettiriskiksi ja luottoriskiksi. Kunnan

taloudessa ei ole valuuttariskejä eikä merkittäviä korkoriskejä. Kunnalla ei ole myöskään johdannaissopimuksia.

Epävarmuutta luo luottoriskit eli riskit siitä, että velallinen jättää maksamatta korot ja/tai pääoman ja, että lainasopimuksen markkina-arvossa tapahtuu muutoksia.

Kunnalla on kaksi merkittävää riskiä, joista ensimmäinen on kunnan vähenevä väestö, jossa ikääntymisen ohella korostuu sukupuolten välinen vinouma. Ikähaarukassa 20–34-vuotiaat Rääkkylässä on sataa miestä kohti vain noin 56 naista. Kun länsimaissa ja muun muassa Etelä-Koreassa kärsitään yleisesti syntyvyyden alenemisesta, niin Rääkkylän kaltaisilla paikkakunnilla tämä kehitys korostaa alenevia syntyvyyslukuja

Kunnan ja kunnan vuokratyöyhtiön kiinteistöomaisuus on toinen suuri riskitekijä. Osa kiinteistöistä on vanhaa ja korjausvelkaa on muodostunut huomattavasti. Lähiaikojen suurin haaste on saada tämän kehityksen suunta sekä hallintaan että kääntymään.

Kolmas riski on Rääkkylän kunnan Vesihuoltolaitoksen tekninen ja taloudellinen tilanne. Vesihuoltolaitoksen pitkät sähkökatkot, verkoston saastuminen ja laitteiston rikkoutuminen sekä henkilöstön vähäinen määrä. Kolmena viimeisenä vuonna Vesihuoltolaitoksen toimintatuotot ovat vähentyneet, toimintakulut ja alijäämä kasvaneet.

Tasavallan presidentti on vahvistanut eduskunnan hyväksymän lakipaketin työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä. Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirretään työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille 1.1.2025 alkaen. Siirtyvä kokonaisuus voidaan jakaa kahteen osaan: siirtyviin palveluihin sekä kannustinmalliin eli kasvaviin etuuskuluihin. Siirtyvien palveluiden osalta valtionosuuksia maksetaan työkäisen väestön sekä työttömien määrän perusteella. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ei ole milteään osin korvamerkittyä eli kunnat saavat päättää itse rahojen käytöstä. Riskinä on valtionosuuksien ja kunnan rahaston riittävyys.

Hyvinvointialueen kanssa tehdyt vuokrasopimukset päättyvät vuoden 2026 lopussa, jonka jälkeen kunnan vuokratulot vähenevät huomattavasti (TP2023 / 575 000 euroa).

”Myös poistojen suhteellinen osuus kasvaa verorahoituksesta. Vuonna 2022 poistot olivat vain noin kuusi prosenttia verorahoituksesta, mutta vuonna 2023 ne olivat 12 prosenttia. Kärjistäen voidaan sanoa, että kunta joutuu keräämään veroja, jotta se pystyy kattamaan poistot. Poistojen taso säilyy siksi, että kunnan koko käyttöomaisuus säilyy siitä huolimatta, että sote poistuu, ja kunta vuokraa jatkossa sote-kiinteistöt hyvinvointialueelle. Jos hyvinvointialue ei jatkossa vuokraa tiloja, kunta menettää vuokratulonsa, mutta poistojen merkitys säilyy pahimmillaan niin, että poistot tehdään yhdellä kertaa (kolmen vuoden aikana) alaskirjaamalla omaisuus. Tämänkin jälkeen kunnalle voi tulla menoja omaisuuden purkamisen vuoksi.”

Lähde: Laesterä, Eero (2023). Kunnat hyvinvointialueiden perustamisen jälkeen. Kunnallisalan kehittämissäätiön erillisjulkaisu

Ukrainan sodan tuomat riskit Itä- ja Pohjois-Suomelle ovat niin ikään realisoitumassa. Sodan vaikutus paikallistalouteen on arvaamaton. Energian hinta ja jopa saatavuus voi kehittyä arvaamattomasti. Tilanteen vaikutus kohdistuu koko kuntaan, kaikkeen elinkeinotoimintaan ja yksittäisten

kuntalaisten elämään ja talouteen. Varautumista pakolaistilanteeseen tulee terävöittää.

Kunnan rahoitusriskejä ovat kotimaiset pitkäaikaislainat ja niiden korot. Kunnalla on kolme pitkäaikaislainaa Kuntarahoitus Oyj:ltä. Lainojen yhteismäärä oli 3 815 522 euroa 31.12.2023. Kaksi lainaa on sidottu 12 kk euribor-korkoon ja uudella lainalla on 10 vuoden koronvaihtosopimuskorko. Sidottujen lainojen korkoprosentit nousivat.

	lainamäärä 31.12.2023	%	
Kuntarahoitus Oyj		7.9.2022- 6.9.2023	7.9.2023 alk.
17269/14	35 522	1,49 %	4,884 %
7.6.2024			
Kuntarahoitus Oyj		13.10.2022- 12.10.2023	13.10.2023 alk.
17894/15	1 350 000	1,969 %	5,184 %
15.7.2030			
Kuntarahoitus Oyj			
20407/20	2 430 000	0,5 %	0,5 %
30.12.2050			
Yhteensä	3 815 522	x	x

Kunnan rahoitusriskejä ovat myös kunnan antamat takaukset kuntakonserniin kuuluville tytäryhtiölle ja ulkopuolisille yrityksille. Annettujen takausten yhteismäärä oli vuoden 2023 lopussa 178 663,12 euroa (2022 / 250 588 euroa). Kunta on antanut takauksia Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalot Oy:lle ja Keski-Karjalan Vanhustentaloyhdistys ry:lle.

Riskeihin luetaan myös kunnan antamat rahoituslainat Polar Shiitake Oy:lle 187 301,21 euroa ja Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalot tytäryhtiölle 293 717 euroa.

Vahinkojen ja toiminnan keskeytymisten varalta kunta on hankkinut vakuutukset OP (ent. Pohjola) Vakuutuselta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointi toteutetaan ohjeissa määrätyn tavoin.

Rääkkylän kunnanvaltuusto hyväksyi talouden tasapainottamisohjelman 10.1.2022 § 3, jonka perusteella arviointiryhmän loppunäkemys oli, että kunnalla on mahdollisuudet selviytyä itsenäisenä kuntana. Tasapainottamissuunnitelman mukaan kunta myi metsämaan 1 161 715 eurolla. Syksyllä 2022 metsien myynnin jatkovalmistelussa kunnanhallitus päätti myydä lisää metsäomaisuuttaan (jotta myynnin taloudelliset vaikutukset vuosikatetta vahvistaen ovat vähintään n. 1,2 miljoonaa euroa). Kunnanhallitus teki päätöksensä metsäomaisuuden myynnistä päätöksillään 14.11.2022 § 160 ja 21.11.2022 § 164 (tulot 905 tuhatta euroa). Metsäkaupat saatettiin loppuun vuoden 2024 alussa, jolloin edellä mainitut

kunnanhallituksen päätökset tulivat lainvoimaisiksi. Kunta myi metsämaata 1 040 630 eurolla.

Kirjattiin Siun soten palkkaharmonisointi kustannukset 195 989 euroa ja 168 286 euroa tuloslaskelmaan vuodelta 2022 ja tehtiin pakollinen varaus 364 274 euroa. Puretaan varaus vuonna 2024. Lisäksi Siun soten vuoden 2022 alijäämän kattamiseksi kirjattiin kuluksi 602 830 euroa tuloslaskelmaan ja siirtovelaksi taseeseen. Tilikauden aikana maksettiin velka. Kustannuksia ei ollut suunniteltu arviointimenettelylaskelmissa.

Tasapainottamisohjelman mukaisesti vuoden 2023 konsernitilinpäätöksen taseen kertynyt alijäämä oli 25 euroa/asukas, toteutuma oli 135 euroa/asukas ja kunnan taseen kertynyt ylijäämä oli 1 353 euroa/asukas, toteutuma oli 1 240 euroa/asukas. Tavoitteena on toteuttaa suunnitelman luvut vuonna 2024 toisen metsäomaisuuden myyntien jälkeen.

Tasapainottamisohjelman muut toimenpiteet aloitetaan pääosin vuodesta 2023 lähtien, mutta osittain ne ovat toteutuneet jo vuonna 2022.

Vuonna 2022 on toteutettu hyvinvointitoimen osalta yhden luokanopettajan työpanoksen vähennys ja Niemisen perhepäivähoidon yhdistäminen Niemisen ryhmäperhepäivähoitoon sekä yhden lähihoitajan työpanoksen vähennys päiväkodilla. Vapaa-aikatoimen osalta toimenpideohjelmassa on puolitettu liikuntatoimen avustukset, retkitoiminta, avustukset ja liikunta-alueiden kunnossapitokustannukset. Liikuntatoimen maksuja on korotettu 10 prosenttia. Joensuun teatteriyhdistyksen jäsenyydestä on erottu.

Elinvoimatoimen osalta toimenpideohjelmassa on puolitettu yksityistieavustukset ja muut avustukset. Lisäksi kiinteistöpalvelun kustannuksia on vähennetty.

Hallintopalveluiden säästötoimenpiteistä yrittäjiin kohdistuneet työmarkkinatukimaksut ovat pienentyneet.

Vuonna 2023 on toteutettu hyvinvointitoimen osalta yhden tuntiopettajan virkavapaus, johon ei palkattu sijaista.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnanjohtaja laatii kunnanhallitukselle selvityksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallitus käsitteli selvitystä kokouksessa 11.3.2024.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet 17.6.2019 ja kunnanhallitus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen 1.7.2019.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ovat suorittaneet kunnanjohtaja, rehtori, tekninen johtaja, kehityssihteeri ja vapaa-aikasihteeri sekä toimipisteiden lähiesimiehet. Valvontaa suorittavat myös henkilökunta ja luottamushenkilöt.

Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden tehtävät ja toimivalta on määritelty hallintosäännössä. Valvonnasta ja raportoinnista on määräykset hallintosäännössä, sisäisen valvonnan ohjeessa ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa. Ohjeet tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisesta on tietoturvaohjeessa.

Kunnan omaisuus on turvattu Pohjola Vakuutuksen vakuutuksilla.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on toteutettu annettujen ohjeiden mukaisesti. Työhön liittyvien riskien kartoitusta ja vaarojen arviointia suorittavat työsuojelupäällikkö ja työsuojeluvaltuutetut.

Kunnan varautumissuunnitelman kunnanhallitus on hyväksynyt 27.5.2019 ja 21.10.2019 kokouksissaan.

Toimialojen sisäinen valvonta on pääosin hyvällä tasolla eikä merkittäviä sisäisen valvonnan puutteita ole todettu. Riskit ja riskitekijät on hyvin tunnistettu ja ne ovat tiedossa. Tulevina tilikausina sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että talouden seuranta sekä riskien arviointi ja hallinta tulevat entistä kiinteämmäksi osaksi johtoryhmän toimintaa.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Tuloslaskelma 1.1. - 31.12.

	2023	2022
	1000e	1000e
Toimintatuotot	1 635	3 320
Toimintakulut	-6 024	-18 057
Toimintakate	-4 389	-14 737
Verotulot	3 663	6 617
Valtionosuudet	1 563	9 963
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	75	64
Muut rahoitustuotot	93	92
Korkokulut	-75	-57
Muut rahoituskulut	0	-5
Vuosikate	930	1 937
Poistot ja arvonalentumiset	-291	-300
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	639	1 637
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden ylijäämä	639	1 637

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/toimintakulut %	27,10	18,40
Vuosikate/poistot %	320	646
Vuosikate, euroa/asukas	489	988
Asukasmäärä	1 903	1 959

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut		
	2023	2022
	1000 e	1000 e
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	930	1 936
Satunnaiset erät, netto		
Tulo-rahoituksen korjauserät	1	-1 237
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-640	-416
Rah.osuudet investointimenoihin	191	
Pys.vast.hyödykkeiden luov.tulot	14	1 283
Toiminnan ja investointien rahavirta	496	1 566
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen lisäykset	0	-15
Antolainauksen vähennykset	78	78
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-1 361	-361
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-315
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-640	375
Rahoituksen rahavirta	-1 923	-238
Rahavarojen muutos	-1 427	1 328
Rahavarat 31.12	1 006	2 433
Rahavarat 1.1.	2 433	1 105
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000€	730	604
Investointien tulo-rahoitus %	207,30	465,20
Laskennallinen lainaohjokate	1,80	2,80
Kassan riittävyys, pv	45	47
Asukasmäärä	1 903	1 959

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Toimintakertomuksessa tasetiedot tulee esittää siten eriteltynä, että niistä voidaan laskea taseen tunnusluvut. Toimintakertomuksen tasetarkastelu voidaan tehdä miljoonan tai tuhannen euron tarkkuudella.

TASE ja sen tunnusluvut

Tase 31.12. (1000 euroa)

	2023	2022		2023	2022
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
Pysyvät vastaavat	11 573	12 155	Oma pääoma	8 363	8 312
Aineettomat hyödykkeet	6	7	Peruspääoma	6 003	6 591
Aineettomat oikeudet	0	0	Arvonkorotusrahasasto	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	6	7	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 721	84
			Tilikauden yli-/alijäämä	639	1 637
Aineelliset hyödykkeet	4 532	4 596	Pakolliset varaukset	364	364
Maa- ja vesialueet	419	420	Muut pakolliset varaukset	364	364
Rakennukset	2 495	2 680	Toimeksiantojen pääomat	22	22
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 514	1 327	Valtion toimeksiannot	0	0
Koneet ja kalusto	14	23	Muut toim.antojen pääomat	22	22
Ennakkomaks. ja keskener. hankin.	90	146	Vieras pääoma	4 663	6 672
Sijoitukset	7 035	7 552	Pitkäaikainen	3 541	4 866
Osakkeet ja osuudet	1 838	2 278	Lainat rah. ja vak.laitoksilta	3 490	4 815
Muut lainasaamiset	5 104	5 181	Lainat julkisyhteisöiltä		
Liittymismaksut ja muut saamiset	93	93	Liittymismaksut ja muut velat	51	51
Toimeksiantojen varat	0	0	Lyhytaikainen	1 122	1 806
Valtion toimeksiannot	0	0	Lainat rah. ja vak.laitoksilta	326	361
Vaihtuvat vastaavat	1 839	3 215	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Saamiset	833	782	Saadut ennakot		
Pitkäaikaiset saamiset	187	212	Ostovelat	281	258
Lainasaamiset	187	200	Liittymismaksut ja muut velat	63	68
Muut saamiset	0	0	Siirtovelat	452	1119
Lyhytaikaiset saamiset	646	570	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 412	15 370
Myyntisaamiset	303	377			
Lainasaamiset			Taseen tunnusluvut:		
Muut saamiset	51	49	Omavaraisuusaste %	62,4	54,1
Siirtosaamiset	292	144	Suhteellinen velkaantuneisuus %	68,0	33,5
Rahat ja pankkisaamiset	1 006	2 433	Lainat ja vastuut 31.12.,1000 e	4 211	5 346
VASTAAVA YHTEENSÄ	13 412	15 370	Lainat ja vastuut 31.12.,euroa/asukas	2 213	2 729
			Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 e	2 360	1 721
			Kertynyt yli-/alijäämä e/asukas	1 240	878
			Lainakanta 31.12. ,1 000 e	3 816	5 177
			Lainakanta 31.12. e/asukas	2 005	2 642
			Lainasaamiset, 1000 e	5 103	5 181
			Asukasmäärä	1 903	1 959

Myyntisaamiset muodostuvat kunnan tytäryhtiöiden veloista 52 021,96 euroa, kuntayhtymien veloista 1 018,61 euroa ja muiden ulkopuolisten veloista 249 482,12 euroa.

Myyntisaamiset ovat yhteensä 302 522,69 euroa (2022 / 376 589,24 euroa).

Tilinvuoden aikana poistettiin myyntisaamisia 8 451,43 euroa ajalta 01.01.-31.12.2017 (Kunnanhallitus 25.09.2023 § 120).

Myyntisaamisten vähennys vuoteen 2022 verrattuna on 74 066,65 euroa (20 %).

Myyntireskontrassa on saatavia yhteensä 177 097,42 euroa, jotka ovat erääntyneet ennen vuotta 2023.

Tytäryhtiöt	Myyntireskontra	
	2023	2022
Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalo	11 426,93	11 812,35
Kiinteistö Oy Rääkkylän Yrittäjäatalo	140,69	39,93
Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy	40 454,34	40 810,49
Yhteensä:	52 021,96	52 662,77

Siirtosaamisia on yhteensä 291 829,49 euroa. Suurin osa saatavista on ELY-keskukselta hankkeiden avustuksia.

Ostovelat muodostuvat ostovelosta valtiolle 828,4 euroa, tytäryhtiöille 44 096,44 euroa ja muille ulkopuolisille 236 395,18 euroa. Suurimmat ostovelat ovat Liperin kunnalle 39 682,98 euroa, P-K:n Sähkö Oy:lle 31 127,14 euroa ja Nevel Oy:lle 44 265,89 euroa, jotka maksetaan tammikuussa 2024. Ostovelat ovat yhteensä 281 319,62 euroa.

Ostovelan lisäys verrattuna vuoteen 2022 on 23 563,66 euroa (9 %).

Siirtovelkoja ja muita velkoja on yhteensä 515 505,40 euroa, josta lomapalkkojen ja henkilösivukulujen jaksotuksen osuus on 341 264,33 euroa. Siirtovelan vähennys on 603 345,01 euroa. Vuoden 2022 siirtovelat sisälsivät Siun soten alijäämän kattamista 602 830 euroa.

1.5 Kokonaistulot ja –menot

Kunnan kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty.

Kokonaistulo ja –meno –käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Valtionosuudet merkitään tuloihin tulonvähennyksenä silloin, kun niiden määrä on negatiivinen. Vähennyseriä tuloissa ovat lisäksi Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja menoissa Valmistus omaan käyttöön, Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot ja Pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikaudella kasvanut.

Lyhytaikaisten lainojen ja oman pääoman muutokset esitetään kumpikin nettoeränä joko tulona tai menona.

Kokonaistulot ja –menot –laskelma on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että kokonaistulojen ja –menojen erotus on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman muut maksuvalmiuden muutokset ja rahavarojen muutos –erien itseisarvojen summa silloin, kun mainitut erät rahoituslaskelmassa ovat erimerkkiset ja itseisarvojen erotus, kun ne ovat rahoituslaskelmassa saman merkkiset.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

	1 000 €		1 000 €
TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	1 635	Toimintakulut	6 024
Verotulot	3 663	Korkokulut	75
Valtionosuudet	1 563	Muut rahoituskulut	
Korkotuotot	76	Satunnaiset kulut	
Muut rahoitustuotot	93	Tulorahoituksen korjauserät	
Satunnaiset tuotot		Pakollisten varausten muutos	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten lis./väh.	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	-1
luovutusvoitot	-1	luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	191	Investointimenot	640
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden			
luovutustulot	14		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	78	Antolainasaamisten lisäykset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	1361
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	7 312	Kokonaismenot yhteensä	8 099
Kokonaistulot	7 312		
Kokonaismenot	8 099		
	-787		
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 427		
Rahavarojen muutos	-640		
	787		

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Tilinpäätökseen on kuntalain (410/2015) 114 §:n mukaan sisällytettävä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös sisältää konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja konsernitaseen sekä konsernia koskevat liitetiedot.

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Yhdistely konsernitilinpäätökseen		
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt		
Muut yhtiöt	1	
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt		
Kuntayhtymät	2	
Osakkuusyhteisöt	1	1
Muut omistusyhteisyhteisöt		
Yhteensä	7	1

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 11.12.2017.

Konserniohjaus on järjestetty siten, että kunnanhallitus antaa kuntaa eri yhteisöjen, laitosten tai säätiöiden toimielimissä edustaville henkilöille ohjeita kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kunnanhallitus seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista sekä vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä. Kunnanjohtaja osallistuu tytäryhtiöiden ja yhteisöjen hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeuksin. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista.

Tytäryhtiöiden ja –yhteisöjen on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudelliseen aseman arvioimisen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Kuntakonserniin kuuluvan yhtiön ja yhteisön on ennen omaa päätöksentekoa hankittava konsernijohtoon ennakkokäsitys konserniohjeessa määriteltyihin asioihin. Kunnan ennakkokäsityksen hankkiminen on keino

ohjata ja valvoa konserniin kuuluvan tytäryhteisön toimintaa ja taloutta. Ennakkokäsitys on hankittava kirjallisesti mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tytäryhteisöt

Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalojen omistamat rakennukset on rakennettu kunnan omistamille vuokratonteille. Pippurinpolun tontin omistaa Pohjois-Karjalan Osuuskauppa. Rääkkylän kunta omistaa yhtiön koko osakekannan, 4 302 osaketta. Yhtiö on kunnan tytäryhtiö. Tilikauden aikana kunta on tehnyt vuokrataloihin SVOP-sijoituksen 221.571,34 euroa. Yhtiö on lyhentänyt Valtiokonttorin ja pankin lainoja yhteensä 282.968,97 eurolla.

Asuntojen käyttöaste oli asuineliöiden mukaan 76,9 prosenttia. Vuoden 2023 toteutuneet vuokratuotot ja käyttökorvaukset olivat yhteensä 505.705,60 euroa. Tulojen toteutuma ylitti talousarvion 6,5 %:lla.

Koivukujan rivitalo purettiin kesällä 2023.

Saarten kylätalo ja Saarten Rivi myytiin yksityiselle ostajalle.

Rääkkylänrinteen D talon asukkaiden vuokrasopimukset irtisanottiin päättymään 31.3.2024. Asukkaille on tarjottu korvaava asunto muista yhtiön taloista. Näitä siirtoja varten on tehty pieniä korjauksia korvaaviin asuntoihin. Huoneistojen korjauksiin käytettiin Koivukujan rivitalon purkukustannusten lisäksi 29.416,00 euroa.

Tilikauden tulos oli alijäämäinen 190.051,89 euroa. Joista merkittävä osa muodostui Saarten kylätalon ja Saarten Rivin alaskirjauksesta (123.137,75 euroa), poistoista (43.999,00 euroa), sekä voimakkaasti nousseista lämmityskuluista. Poistoja ja arvonalentumisia oli yhteensä 167.136,75 euroa. Yhtiön lainat pankilta ja Valtiokonttorilta olivat 31.12.2023 250.191,48 euroa (31.12.2022 533 160,45 euroa).

Kunnalta Vuokrataloilla on pääomallinaa yhteensä 293 716,72 euroa.

Vuokratalot Oy:n taseen loppusumma oli 1 278 024,08 euroa. Vieraan pääoman osuus oli 31.12.2023 yhteensä 345 096,23 euroa.

Tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Vuoden 2023 aikana pyritään pitämään asuinkuntoisten huoneistojen määrä vastaamaan kysyntää.	Tavoite on toteutunut ja Vuokratalot on pystynyt vastaamaan kysyntään. Vuokratalojen asuntokantaa on edelleen vähennetty markkinoita vastaavaksi	
Tarkka taloudenpito kiinteistön hoitokustannuksissa.	Käyttökustannukset ovat olleet tarkassa seurannassa.	Ylläpito, erityisesti lämmitys on syönyt tavoitellut säästöt.
Korjauskulut; maltillisesti PTS:n mukaisesti.	Korjauskulut (netto) olivat 53.087,02 euroa, kun budjetoitu oli 90.000,00 euroa.	

Vuokrasaatavien tehokas perintä; vuokravalvonta ajantasainen.	Vuokravalvonta on ajantasainen ja saatavat pienentyneet.	
---	--	--

Kiinteistö Oy Rääkkylän Yrittäjätalo

Hoitovastike oli 6,72 euroa/m²/kk (sis.24 % alv). Rahoitusvastike oli 0,069919 euroa/os/kk (sis. 24 % alv). Hoitovastike- ja vuokratuloja, sekä käyttökorvauksia yhtiöllä oli 38 954,99 euroa. Talousarvio on toteutunut kiinteistön tuottojen osalta 98,8 prosentin tarkkuudella. Yhtiön omistuksessa olevat toimistotilat ovat olleet tilikauden ajan vuokraamatta. Kiinteistön hoitokulut ovat alittuneet 9,5 % (3 993,97 euroa).

Yrittäjätalon taseen loppusumma 31.12.2023 oli 281 784,11 euroa, vieraan pääoman osuus oli yhteensä 10 442,05 euroa. Tilikauden kirjanpidollinen tulos oli 0,00 euroa. Kiinteistön täysarvovakuutus on Pohjola Vakuutus Oy:ssä. Yhtiöllä on lainaa 4 000,00 euroa 31.12.2023.

Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy

Yhtiön osakkeiden lukumäärä on 1 000 kappaletta, jotka kunta omistaa (100 %). Kunnan kirjanpidon mukaan osakeyhtiön osakepääoma on 61 500 euroa.

Yhtiön toiminta on melko vakiintunutta.

Yhtiön liikevaihto oli 679.542,94, kun se edellisvuonna oli 668.919,36.

Yhtiö myy isännöinti- ja kiinteistöhoitopalveluita Rääkkylän kunnan alueella. Yhtiön toiminta sisältää yksityisten taloyhtiöiden isännöintiä, kunnan ja taloyhtiöiden kiinteistöhoitoa, korjaustoimintaa, pelastustoimen varallaoloa ja kiinteistöpäivystystä sekä kunnan vesi- ja viemärlaitoksen hoitoa.

Henkilöstökulut nousivat tilikaudella 6,39 %.

Yhtiön henkilöstökustannukset olivat tilikaudella 600.096,39 euroa, kun ne edellisenä kalenterivuonna olivat 564.051,01 euroa.

Vakiohenkilökunnan lisäksi yhtiö työllisti myös keskimäärin 5–6 vaikeasti työllistettävää kuntalaista vuoden aikana.

Yhtiön tilikauden voitto oli 10.633,51 euroa.

Tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Kehittämistavoitteena on palvelutarjonnan lisääminen.	Kiinteistöpalvelu on aloittanut uutena Oravisalo-Vannila-vesiosuuskunnan talouden hoidon.	
Taloudellisena tavoitteena on talouden tasapaino.	Liikevaihto on kasvanut 1,6 %.	

Rääkkylän Sijoitus Oy

Yhtiön osakkeiden lukumäärä on 1 000 kappaletta, jotka kunta omistaa (100 %). Kunnan kirjanpidon mukaan osakeyhtiön osakepääoma on 100 000 euroa. Yhtiöllä on pitkäaikaista lainaa kunnalle 3 402 727,04 euroa. Yhtiö sai tuottoja osinkotuloina 78 398,26 euroa. Rääkkylän kunnalta otetun lainan korkoja maksettiin 59 646,62 euroa, velkakirjan ehtojen mukaisesti. Siirtokorko kirjattiin 8 576,74 euroa 16.11-31.12.2023 ajalta. Lainaa lyhennettiin 9 657,74 euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui 9 781,48 euroa.

Tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Kehittämistavoitteena on omaisuuden arvon lisääntyminen/kasvattaminen.	Tavoite on toteutunut.	

Kuntayhtymät

Siun soten kuntayhtymä on poistunut konsernista 1.1.2023, jolla on suuri vaikutus lähes jokaiseen konsernin tuloslaskelman ja taseen erään. Kunta on mukana kahdessa kuntayhtymässä: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ja Pohjois-Karjalan koulutus kuntayhtymä.

Tilikauden yli/alijäämä	Kunnan osuus/€
Pohjois-Karjalan koulutus kuntayhtymä	49 658
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	4 149
YHTEENSÄ	53 807

Osakkuusyhteisöt

Kiinteistö Oy Rääkkylän Liike-Virastotalo

Yhtiön osakkeiden lukumäärä on 1 492 kappaletta, joista kunta omistaa 627 kappaletta (42 %). Yhtiön tilikauden tulos oli alijäämäinen 63,67 euroa. Taseen loppusumma oli 896 657,06 euroa, poistoja ei ollut. Vieraan pääoman osuus oli 10 642,81 euroa. Kiinteistön tuotot olivat yhteensä 104 156,50 euroa ja kiinteistön hoitokulut 104 220,17 euroa, käyttökate oli – 63,67 euroa.

Asunto Oy Rääkkylän Kinnulanrinne

Asunto Oy Rääkkylän Kinnulanrinne on osakkuusyhteisö, jota ei ole yhdistetty konserniin.

As Oy Rääkkylän Veljesrinne

As Oy Rääkkylän Veljesrinne on osakkuusyhteisö, jota ei ole yhdistetty konserniin.

As Oy Rääkkylän Säästökulma

As Oy Rääkkylän Säästökulma on osakkuusyhteisö, jota ei ole yhdistetty konserniin.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhtiöiden tervehdyttämistä jatketaan edelleen. Tervehdyttämisen tavoitteena on ylläpitää yhtiöiden maksuvalmiutta ja toiminnan jatkuvuutta myös tulevaisuudessa.

Muilla osin yhtiöiden toiminta jatkuu ennallaan.

Konsernin tilikauden tulos on 524 123 euroa ylijäämäinen. Edellisenä vuonna ylijäämäinen tulos oli 1 622 775 euroa.

Konsernin kertynyt alijäämä on 257 768 euroa (2022 / -753 839 euroa) ja -135 euroa/asukas (2022 / -385 euroa/asukas). Konsernin lainakanta on 4 070 tuhatta euroa (2022 / 10 229 tuhatta euroa) ja 2 139 euroa/asukas (2022 / 5 222 euroa/asukas).

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kuntalain 48 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti kunnanvaltuuston antamien konserniohjeiden mukaisesti. Uudistetun konserniohjeen kunnanvaltuusto on hyväksynyt 11.12.2017. Kunnanjohtaja käyttää puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta ja arvioi konsernirakenteen kehittämistarpeita sekä vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä raportoi vuosittain toiminnasta kunnanhallitukselle ja havaituista epäkohdista välittömästi. Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeuksin.

Kunnanjohtajan tehtävänä on ollut toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoa ja toimintaa. Kunnanjohtaja on toiminut aktiivisesti yhtiöiden hallinnon ja toiminnan ohjaamisessa. Pyydettyä yhtiöiltä on saatu kunnan toiminnassaan tarvitsemia tietoja.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja yleisohje on konserniyhtiöiden hallitusten tiedossa ja niitä tulee noudattaa. Niiden tulee raportoida kirjallisesti konsernijohtolle sisäisen valvonnan tapahtumista ja riskeistä. Ohjeistusta raportoinnista on annettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeessa.

Tytäryhtiöiden hallitukset (Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy, Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalot ja Kiinteistö Oy Rääkkylän Yrittäjäatalo) ovat toimittaneet konsernijohtolle selonteot yhtiöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta. Selonteosta ilmenee, että yhtiöiden riskejä on kartoitettu ja arvioitu riittävän kattavasti.

Yhteydenpito omistajan ja tytäryhtiöiden välillä on ollut aktiivista ja joustavaa.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma, -tase ja konsernin rahoituslaskelma voidaan esittää miljoonan tai tuhannen rahayksikön tarkkuudella. Kuntajaoston konsernitilinpäätöksen laatimisesta antaman yleisohjeen mukaiset tarkemmin eritellyt, vähintään tuhannen rahayksikön tarkkuudella laaditut konsernituloslaskelma, -tase ja konsernin rahoituslaskelma esitetään tilinpäätöslaskelmat osassa.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	2 668	23 180
Toimintakulut	-7 900	-38 243
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		5
Toimintakate	-5 232	-15 058
Verotulot	3 641	6 596
Valtionosuudet	2 583	10 947
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	13	24
Muut rahoitustuotot	196	185
Korkokulut	-92	-116
Muut rahoituskulut	-5	-54
Vuosikate	1 104	2 524
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-573	-907
Arvonalentumiset	-1	-1
Omistuksen eliminointierot		
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	530	1 616
Tilinpäätössirrot	-4	5
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	-2	-2
Vähemmistöosuudet	0	4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	524	1 623
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	33,80	60,60
Vuosikate/Poistot %	193	278
Vuosikate €/asukas	580	1 288
Asukasmäärä	1 903	1 959

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
	1000 e	1000 e
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 104	2 524
Satunnaiset erät		0
Tilikauden verot	-3	
Tulorahoituksen korj.erät	-25	-732
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-529	-977
Rah.osuudet investointimenoihin	189	19
Pys.vast.hyödykkeiden luov.tulot	43	1 323
Toiminnan ja investointien rahavirta	779	2 157
Rahoituksen rahavirta		
Antolainausten lisäykset	0	-15
Antolainausten vähennykset	68	60
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	743
Pitkäaikaisten lainojen väh.	-1 595	-649
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-51	-540
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutos	4	-9
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toim.antojen varojen ja pääom	3	-1
Vaihto-omaisuuden muutos	-13	56
Saamisten muutos	-40	-756
Korottomien maksujen muutos	-593	635
Rahoituksen rahavirta	-2 217	-476
Rahavarojen muutos	-1 438	1 681
Rahavarat 31.12	1 720	4 442
Rahavarat 1.1.	3 158	2 761
	-1 438	1 681
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000€	872	-59
Investointien tulorahoitus %	324,20	263,40
Laskennallinen lainanhoitokate	2	1,9
Kassan riittävyys, pv	62	40
Asukasmäärä	1 903	1 959

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	9 090	14 251	OMA PÄÄOMA	6 128	6 239
Aineettomat hyödykkeet	7	86	Peruspääoma	6 003	6 591
Aineettomat oikeudet	0	65	Säätiöiden ja yhd.peruspääoma	0	1
Konserniliikearvo	6	7	Arvonkorotusrahasto	57	57
Muut pitkävaikutteiset menot	0	14	Muut omat rahastot	326	344
Ennakkomaksut			Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-782	-2 377
			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	524	1 623
Aineelliset hyödykkeet	6 915	11 810			
Maa- ja vesialueet	628	723	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0	22
Rakennukset	4 540	8 323			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 533	1 406	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	0
Koneet ja kalusto	93	746	Poistoero	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	0		Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	121	612			
			PAKOLLISET VARAUKSET	364	646
Sijoitukset	2 168	2 355	Eläkevaraukset	0	2
Osakkuusyhteisöosuudet	471	468	Muut pakolliset varaukset	364	644
Muut osakkeet ja osuudet	195	316			
Muut lainasaamiset	1 407	1 475	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	127	71
Muut saamiset	95	96			
			VIERAS PÄÄOMA	5 236	14 951
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	101	40	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	3 677	9 403
			Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	64	87
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 664	7 638	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	393	826
Vaihto-omaisuus	80	155	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 102	4 635
Saamiset	863	3 041	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 855	21 929
Pitkäaikaiset saamiset	190	216			
Lyhytaikaiset saamiset	673	2 825	Konsernitaseen tunnusluvut		
			Omavaraisuusaste %	51,7	28,6
Rahoitusarvopaperit	355	342	Suhteellinen velkaantuneisuus %	58,9	36,7
			Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	-258	-754
Rahat ja pankkisaamiset	1 366	4 100	Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	-135	-385
			Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €	4 070	10 229
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 855	21 929	Konsernin lainat €/asukas	2 139	5 222
			Konsernin lainat ja vuokravastuut,31.12	4 605	11 625
			Konsernin lainat ja vuokravastuut,euroa/asukas	2 421	5 934
			Konsernin lainasaamiset 31.12.1000 €	1 407	1 475
			Kunnan asukasmäärä	1 903	1 959

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntalaki 410/2015 115 §).

1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää kunnan tilikauden tuloksen käsittelystä, että tilikauden ylijäämä 639 422,42 euroa kirjataan yli-/alijäämätilille.

Kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Taseessa on tämän tilikauden jälkeen ylijäämää 2 360 000,70 euroa.

2. Talousarvion toteutuminen

2.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL 110.5 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla (KuntaL 110.4 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110.4 §). Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutumisvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteet, määrärahat tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutumisvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- tai toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa annetaan talousarvion toteutumisvertailuosassa (KuntaL 113, 115 §). Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista (KuntaL 121.2 §). Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutumisvertailu.

Toteutumisvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä. Euromääräisen poikkeaman lisäksi poikkeama voidaan esittää suhteellisena osuutena.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Kunta ei ole käyttänyt hallinnollisten kulujen laskennallista vyöryttämismenettelyä.

Talousarvioon nähden kunnan toimintatuotot toteutuivat 42 369 euroa suurempina kuin talousarviossa oli arvioitu. Toteutumaprosentti on 101,9 %.

Toimintakulut toteutuivat 75 303 euroa pienempinä kuin oli arvioitu (98,9 %). Henkilöstökulut toteutuivat 53 551 euroa pienempinä kuin talousarviossa oli arvioitu. Palvelujen ostot jäivät 18 551 euroa pienemmiksi kuin oli arvioitu. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 5 153 euroa suurempina kuin oli arvioitu.

Avustukset toteutuivat 5 457 euroa pienempinä kuin oli arvioitu. Muut kulut jäivät 2 898 euroa pienemmiksi kuin oli arvioitu.

Toimintakate on – 4 388 963 euroa, joka on 117 673 euroa parempi kuin oli arvioitu.

Verotulot toteutuivat 25 214 euroa ja valtionosuudet 106 970 euroa suurempina kuin oli arvioitu (harkinnanvarainen valtionosuuden korotus saatiin joulukuussa).

Vuosikate on 930 395 euroa. Poistojen ja arvonalentumisten 290 973 euroa jälkeen tilikauden tulos on ylijäämäinen 639 422 euroa.

KUNNAN KÄYTTÖTALOUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousar- vio	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk- %	Tot-%
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	462 755	4 500	467 255	500 668	33 413	7,2 %	107,2 %
MAKSUTUOTOT	53 650	0	53 650	58 363	4 713	8,8 %	108,8 %
TUET JA AVUSTUKSET	289 700	34 800	324 500	356 490	31 990	9,9 %	109,9 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 381 025	-20 650	1 360 375	1 332 629	-27 746	-2,0 %	98,0 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 187 130	18 650	2 205 780	2 248 149	42 369	1,9 %	101,9 %
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-2 874 599	-84 975	-2 959 574	-2 906 023	53 551	1,8 %	98,2 %
PALKAT JA PALKKIOT	-2 291 089	-69 520	-2 360 609	-2 301 337	59 272	2,5 %	97,5 %
HENKILÖSIVUKULUT	-583 510	-15 455	-598 965	-604 686	-5 721	-1,0 %	101,0 %
ELÄKEKULUT	-528 084	-13 575	-541 659	-547 311	-5 652	-1,0 %	101,0 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-55 426	-1 880	-57 306	-57 375	-69	-0,1 %	100,1 %
PALVELUJEN OSTOT	-1 960 076	14 965	-1 945 111	-1 926 560	18 551	1,0 %	99,0 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-688 033	8 300	-679 733	-684 886	-5 153	-0,8 %	100,8 %
AVUSTUKSET	-224 650	-67 800	-292 450	-286 993	5 457	1,9 %	98,1 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-797 248	-38 300	-835 548	-832 650	2 898	0,3 %	99,7 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 544 606	-167 810	-6 712 416	-6 637 113	75 303	1,1 %	98,9 %
TOIMINTAKATE	-4 357 476	-149 160	-4 506 636	-4 388 963	117 673	2,6 %	97,4 %
VEROTULOT							
VEROTULOT	3 670 500	-32 500	3 638 000	3 663 214	25 214	0,7 %	100,7 %
VALTIONOSUDET							
VALTIONOSUDET	1 477 094	-21 202	1 455 892	1 562 862	106 970	7,3 %	107,3 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	67 200	0	67 200	75 518	8 318	12,4 %	112,4 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	116 466	0	116 466	117 661	1 195	1,0 %	101,0 %
KORKOKULUT	-86 000	-2 000	-88 000	-74 993	13 007	14,8 %	85,2 %
MUUT RAHOITUSKULUT	-29 666	4 400	-25 266	-24 904	362	1,4 %	98,6 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	68 000	2 400	70 400	93 282	22 882	32,5 %	132,5 %
VUOSIKATE	858 118	-200 462	657 656	930 395	272 739	41,5 %	141,5 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-283 059	0	-283 059	-290 973	-7 914	-2,8 %	102,8 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-283 059	0	-283 059	-290 973	-7 914	-2,8 %	102,8 %
TILIKAUDEN TULOS	575 059	-200 462	374 597	639 422	264 825	70,7 %	170,7 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	575 059	-200 462	374 597	639 422	264 825	70,7 %	170,7 %
KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	0	0	0	0	0		

10 Kunnanhallitus 100 Hallintopalvelut

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Kuntastrategian toimeenpanon ja seurannan jalkauttaminen kaikille organisaation tasoille	Kuntastrategia toteutumista seurattiin johtoryhmätasolla.	
Työhyvinvoinnin ja työilmapiirin parantaminen ja seuranta	Sairauspoissaololuvut ovat 11,3 pv/hlö/vuosi ja 22,1 % henkilöstöstä ei ollut sairauden vuoksi pois työstä yhtään päivää kertomusvuoden aikana.	
Elinvoiman vahvistaminen ja myönteisen kuntakuva edistäminen	Toteutettiin Paksuniemen logistiikkahanke ja päätettiin osallistumisesta Pohjoisen Saimaan kehittämiseen osana Lakelandia-hankkeeseen.	
Kuntakonserni-kokonaisuuden toiminnallinen kehittäminen ja eri hallinnonalojen yhteistyön tiivistäminen	Kuntakonserni-kokonaisuuden toiminnallinen kehittäminen on strategisena tavoitteena ja sitä tullaan toteuttamaan muun muassa hallintosäännön uusimisen ja raportoinnin kehittämisen myötä.	
Tiedolla johtamisen ja kustannuslaskennan edistäminen	Työtä tehdään operatiivisena työnä. Pyritään lisäämään toimistoautomaatiota ja siirtämään henkilöstön osaamisen painopiste tavoitteessa esitettyyn suuntaan. Vaikeutena on toimistoautomaation kalleus.	
Eduskuntavaalien sujuva läpivienti	Tavoite saavutettiin kiittävästi.	

Työpajan toiminta siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

100 Hallintopalvelut	TA2023	TA2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Toimintatuotot	157 300		157 300	151 145	6 155
Toimintakulut	-946 108	-45 760	-991 868	-993 938	2 070
Toimintakate	-788 808	-45 760	-834 568	-842 793	8 225

Toimintatuotot toteutuivat 6 155 euroa pienempinä kuin oli arvioitu (palkkatuki) ja toimintakulut 2 070 euroa suurempina.

140 Liikenne

Toiminta-ajatus

Liikenteelliset olosuhteet ovat toimivia sekä kunnan sisällä että kuntakeskusten välillä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Palvelu- ja asiointiliikenne järjestetään siten, että kunnan eri alueilta pääsee kerran viikossa asioimaan kuntakeskukseen.	Tavoite on toteutunut. Palvelu- ja asiointiliikenne on järjestetty ympäri vuoden kerran viikossa kyliltä kuntakeskukseen. Asiakkaita reiteillä on ollut keskimäärin 3,70/ajokerta.	
Joukkoliikenteen peruspalvelutason saavuttamiseksi tehdään yhteistyötä ELY-keskuksen ja Pohjois-Karjalan kuntien kanssa.	Tavoite on toteutunut. Yhteistyötä on tehty mm. osallistumalla ELY-keskuksen ja kuntien yhteisen henkilöliikennetyöryhmän sekä liikennejärjestelmätyöryhmän työskentelyyn.	
Liikenneturvallisuutta parannetaan kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän aktiivisella työllä. Työssä hyödynnetään Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimijahanketta.	Tavoite on toteutunut. Liikenneturvallisuusryhmä on kokoontunut kaksi kertaa. Toimijahankkeen kautta on saatu heijastinkasseja ja heijastavia pipoja jaettavaksi kuntalaisille liikenneturvallisuustyössä.	

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

140 Liikenne	TA2023	Muutos TA2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-37 100	0	-37 100	-38 737	1 637
Toimintakate	-37 100	0	-37 100	-38 737	1 637

160 Metsätalous

Toiminta-ajatus

Kunnan metsiä on hoidettu metsätaloussuunnitelman mukaisesti. Vuosi 2022 muutti tilannetta olennaisesti, kun kunta talouden tasapainottamissuunnitelman toteuttamiseksi myi merkittävän osan metsäomaisuudesta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Aloitetaan metsäsuunnitelman päivitys	Aloitettiin vuonna 2023.	
Puun myyntiä toteutetaan metsäsuunnitelmassa esitetyn hakkuuehdotuksen mukaisesti	Hakkuita suoritettiin metsätaloussuunnitelman mukaisesti. Hakkuumäärät luonnollisesti laskevat, koska kunta on myynyt metsäomaisuuttaan.	

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

160 Metsätalous	TA2023	Muutos TA2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Toimintatuotot	30 000	17 500	47 500	70 217	-22 717
Toimintakulut	-8 100		-8 100	-5 063	-3 037
Toimintakate	21 900	17 500	39 400	65 154	-25 754

Metsänmyyntitulot muodostuivat metsien harvennushakkuista. Tilikauden aikana tuloja oli 70 217 euroa. Kulut koostuivat metsien ylläpito- ja hoitokuluista.

180 Käyttöomaisuus**Toiminta-ajatus**

Kunnan käyttöomaisuuteen kuuluu kunnan tarjoamissa palveluissa tarvittavaa käyttöomaisuutta sekä käyttöomaisuutta, joka tuottaa lisäarvoa tai taloudellista hyötyä kuntalaisille.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tulosalueelle ei talousarviossa ole asetettu tavoitteita.

Tulosalueelle kirjautuvat käyttöomaisuudesta saadut myyntitulot ja – voitot sekä tappiot.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

180 Käyttöomaisuus	TA2023	Muutos TA2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Toimintatuotot	10 000		10 000	626	9 374
Toimintakulut	0	0	0	-1 451	1 451
Toimintakate	10 000	0	10 000	-825	10 825

Tilikauden aikana kunta myi määräalan Paivälaita-tilasta ja kirjasi toimintatuloksi 626 euroa. Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy lopetti toimintansa. Kunta purki KETI:n osuuksia ja kirjasi toimintakuluihin luovutustappioksi 1 451 euroa.

190 Rahoitus**Toiminta-ajatus**

Rahoitus hoidetaan siten, että kunnan maksuvelvoitteista pystytään huolehtimaan ajantasaisesti.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Talousarviota noudatetaan tarkasti ja seurataan sen toteutumista.	Talousarviota on noudatettu tarkasti ja taloutta seurattu annettujen ohjeiden mukaisesti. Raportoinnin kehittämistä jatketaan.	
Rahoitustoiminnan riskit tunnistetaan ja vältetään sekä huolehditaan siitä, että kunnan rahavarat on sijoitettu sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä mahdollisimman tuottavasti	Rahoituksen kustannukset on optimoitu.	

Tuloarviot ja määrärahat on esitetty rahoitusosassa.

400 Sosiaali- ja terveystoimi

Kunnan kustannusvastuu

Toiminta-ajatus

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystoimien kuntayhtymä Siun sote toimi kuntayhtymänä vuodesta 2017 alkaen. Vuoden 2023 alussa Siun sote muuttui kuntayhtymästä hyvinvointialueeksi.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Pitkäaikaistyöttömien määrän kasvua pyritään edelleen hillitsemään yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	Yhteistyötä sidosryhmien kanssa on tehty aktiivisesti.	

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

400 Sosiaali- ja terveystoimi	TA2023	TA2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-153 000	-68 000	-221 000	-195 948	-25 052
Toimintakate	-153 000	-68 000	-221 000	-195 948	-25 052

Kunnan kustannusvastuulle kuuluvat kunnan veteraanikuntoutus ja työmarkkinatuen kuntaosuus. Työmarkkinatuen kuntaosuus vuonna 2023 oli 196 333 euroa (2022 / 178 115 euroa).

420 Alueellinen yhteistyö

Toiminta-ajatus

Tehdään aktiivisesti kumppanina yhteistyötä maakunnallisessa ja alueellisessa yhteistyössä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Seurataan aktiivisesti palvelutuotannon toteutumista vuoden 2023 alussa tapahtuvan muutoksen jälkeen.	Toteutumista on seurattu aktiivisesti.	

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Sote-uudistus siirtyi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät ja kustannukset kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle vuodesta 2023 lähteen.

420 Alueellinen yhteistyö	TA2023	TA2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0		0
Toimintakulut	-193 180	2 000	-191 180	-191 331	151
Toimintakate	-193 180	2 000	-191 180	-191 331	151

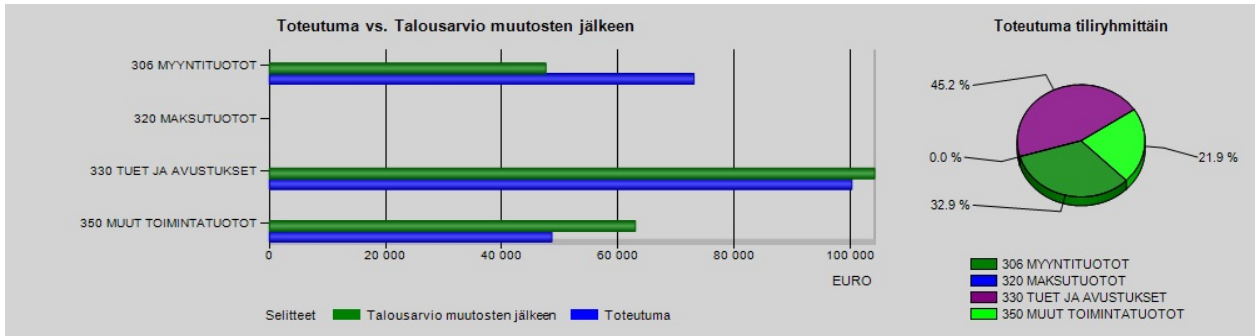
Ympäristöterveydenhuollon osuus kustannuksista oli 89 534 euroa, joka on 5 601 euroa enemmän kuin edellisvuonna.

Yhteistoimintaosuudet olivat 90 627 euroa ja väestönsuojelukustannukset 11 170 euroa.

Kunnanhallitus yhteensä vuonna 2023

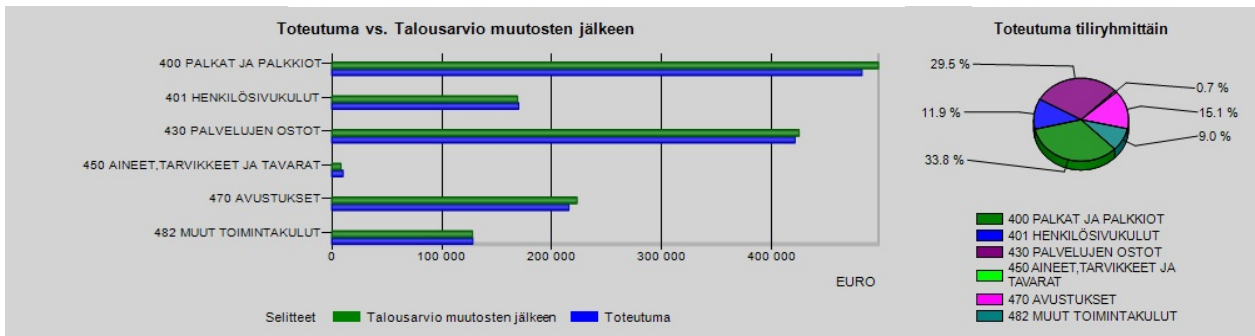
10 KUNNANHALLITUS TOIMINTATUOTOT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio -o muutosten	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-% Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.	Muutos-%	Edellinen vuosi
306 MYYNTITUOTOT	30 100	17 500	47 600	73 087	25 487	53,5 % 153,54%	60 118	21,6 %	60 118
320 MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0		14 500	-100,0 %	14 500
330 TUET JA AVUSTUKSET	104 200	0	104 200	100 289	-3 911	-3,8 % 96,25%	222 992	-55,0 %	222 992
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	63 000	0	63 000	48 612	-14 388	-22,8 % 77,16%	1 188 432	-95,9 %	1 188 432
YHTEENSÄ	197 300	17 500	214 800	221 988	7 188	3,3 % 103,35%	1 486 042	-85,1 %	1 486 042

10 KUNNANHALLITUS TOIMINTAKULUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio -o muutosten	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-% Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.	Muutos-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-478 165	-18 696	-496 861	-481 894	14 967	3,0 % 97,0 %	-647 240	-25,5 %	-647 240
401 HENKILÖSIVUKULUT	-162 703	-6 064	-168 767	-169 790	-1 023	-0,6 % 100,6 %	-191 018	-11,1 %	-191 018
430 PALVELUJEN OSTOT	-414 020	-10 700	-424 720	-421 132	3 588	0,8 % 99,2 %	-12 055 746	-96,5 %	-12 055 746
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 800	-2 500	-8 300	-10 100	-1 800	-21,7 % 121,7 %	-22 749	-55,6 %	-22 749
470 AVUSTUKSET	-155 000	-67 800	-222 800	-215 439	7 361	3,3 % 96,7 %	-197 539	9,1 %	-197 539
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-121 800	-6 000	-127 800	-128 114	-314	-0,2 % 100,2 %	-132 788	-3,5 %	-132 788
YHTEENSÄ	-1 337 488	-111 760	-1 449 248	-1 426 469	22 779	1,6 % 98,4 %	-13 247 080	-89,2 %	-13 247 080

TOIMINTAKATE	-1 140 188	-94 260	-1 234 448	-1 204 481	29 967	2,4 % 97,6 %	-11 761 039	-89,8 %	-11 761 039
---------------------	-------------------	----------------	-------------------	-------------------	---------------	---------------------	--------------------	----------------	--------------------

30 Elinvoimalautakunta 300 Ympäristötoimi

Toiminta-ajatus

Ympäristötoimen tarkoituksena on edistää hyvää rakentamistapaa ja valvoa rakennustoimintaa määräysten ja asetusten mukaisesti sekä valvoa, seurata ja kehittää ympäristöä ottaen huomioon kestävä kehitys. Lisäksi seurataan ja edistetään liikenneturvallisuutta sekä tehokasta tiealueiden kunnossapitoa. Tavoitteena on edistää hyvän ja käyttäjien tarpeita palvelevan, terveellisen, turvallisen ja viihtyisän sekä sosiaalisesti toimivan ja esteettisesti tasapainoisen ympäristön aikaansaamista.

Ympäristötoimi sisältää teknisen osaston toimistopalvelut, mukaan lukien rakennus- ja ympäristövalvonnan, poikkeamislupien valmistelun, maa-ainesluvat, yksityistieasiat, kiinteistötoimen ja vesihuoltolaitoksen. Vesi- ja jätevesilaskutuksen hoitaa hallinto-osasto. Ympäristötoimessa on myös kadut, kunnan omat muut tiet, puistot, tori ja muut yleiset alueet, uima- ja venerannat sekä jätehuolto. Henkilöt osallistuvat myös kunnanhallituksen alaiseen kaavoituksen valmisteluun.

Kunta ostaa tarvittavat alueidensa kiinteistöhoitopalvelut kunnan kiinteistöyhtiöltä ja tarvittaessa muilta toimijoilta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Ympäristövalvontaa suoritetaan resurssien puitteissa.	Toteutui osittain Ympäristövalvontaa on suoritettu resurssien puitteissa.	
Edistetään ympäristöystävällistä ja kestävästä rakentamista neuvonnan avulla.	Neuvontaa on toteutettu rakennus-ym. lupien käsittelyn yhteydessä.	
Rakennusvalvonta hoidetaan asiakaslähtöisesti ja joustavasti.	Rakennusvalvonta on hoidettu joustavasti ja asiakaslähtöisesti.	

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

300 Ympäristötoimi	TA2023	MUUTOS 2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Tuotot	125 500	46 000	171 500	202 581	-31 081
Kulut	-378 655	-60 617	-439 272	-483 933	44 661
Toimintakate	-253 155	-14 617	-267 772	-281 352	13 580

Ympäristötoimen ulkoiset toimintatuotot muodostuvat pääasiassa rakennus- ja poikkeamislupamaksuista, maa-aineslupien tarkastus- ja valvontamaksuista, venepaikkamaksuista sekä hyöty- ja vaarallisen jätteen maksuista. Lisäksi rakennus- ja ympäristövalvontapalveluiden myymisestä Tohmajärvelle kertyy tuloja. Vuonna 2023 saatiin myös VM:n hankeavustusta liittyen rakennusvalvonnan PIKURA-hankkeeseen. Sisäisiä toimintatuottoja kertyy

vesihuoltolaitoksen sekä hyöty- ja vaarallisen jätteen huollon hoitamisesta.

Ympäristötoimen tulosalueen toimintatuottoja kertyi 31 081 euroa arvioitua enemmän. Toimintakulut ylittyivät 44 661 eurolla. Toimintakate on 13 580 eurolla huonompi kuin oli arvioitu.

Ulkoisissa toimintakuluissa ovat ympäristötoimen kustannuspaikkojen (toimistopalvelut, kadut, muut tiet, yksityistiet, puistot/tori/muut alueet, uima-/venerannat, jätehuolto) toimintamenot.

Rakennusvalvonta käsitteli lupia yhteensä 55 kpl, joista rakennuslupia oli 22 kpl, toimenpidelupia 8 kpl, purkamislupia 2 kpl ja maisematyölupia 1 kpl. Toimenpideilmoituksia tehtiin yhteensä 21 kpl ja purkamisilmoituksia 1 kpl. Ympäristö- tai maa-aineslupia ei vuonna 2023 myönnetty.

320 Kiinteistötoimi

Toiminta-ajatus

Kiinteistötoimen toiminta-ajatuksena on luoda edellytykset terveelliselle ja turvalliselle asumiselle huolehtimalla asuin ympäristön ja -kiinteistöjen hoitamisesta sekä kehittämisestä.

Kunta ostaa tarvittavat kiinteistönhoitopalvelut kunnan kiinteistöyhtiöltä ja tarvittaessa muilta toimijoilta. Palveluihin kuuluvat kiinteistöjen ja LVIS-laitteiden tarkastus-, hoito-, huolto- ja pienkorjaustehtävät sekä piha-alueiden hoito. Kiinteistöjen ylläpito ja hoito sekä tarvittavat korjaukset ja parannukset suunnitellaan yhdessä käyttäjien kanssa.

Siivouspalvelut tuotetaan kunnan omana palveluna. Siivouspalvelut tuottavat kilpailukykyisiä ja laadukkaita siivous- ja oheispalveluja asiakaslähtöisesti, yhteistyökykyisesti ja luotettavasti. Siivouspalvelut luovat turvallisen ja viihtyisän toimintaympäristön käyttäjilleen ja asiakkaille.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Kunnan kiinteistönhoitoyhtiö hoitaa kunnan hoidossa olevat kunnan omistamat ympäristö- ja kiinteistötoimen sekä vesihuoltolaitoksen ja vapaa-aikatoimen sille kuuluvat tehtävät laadittavien kiinteistöpalvelusopimusten mukaisesti.	Kiinteistönhoito toteutui vuonna 2023 kiinteistöpalvelusopimuksen ja palvelukuvauksen mukaisesti.	
Rakennuksia korjataan laadittujen PTS-suunnitelmien mukaisesti käyttötarpeen ja rakennuksen kunnan mukaan priorisoimalla.	Rakennuksia korjattiin PTS-suunnitelmien mukaisesti resurssien ja talousarvion puitteissa.	
Katujen kunnossapidossa ja liukkauden torjunnassa panostetaan ennalta ehkäisevään toimintaan.	Kuntalaisille jaettiin liukuesteitä ja hiekoitushiekkaa. Katujen kunnossapidon taso oli hyvää luokkaa.	

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

	TA2023	Muutos TA2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
320 Kiinteistötoimi					
Tuotot	1 322 425	-26 000	1 296 425	1 290 206	6 219
Kulut	-1 283 543	39 500	-1 244 043	-1 274 499	30 456
Toimintakate	38 882	13 500	52 382	15 707	36 675

Kiinteistötoimen ulkoiset toimintatuotot muodostuvat pääasiassa asuntojen, rakennusten ja huoneistojen vuokrista sekä siivouspalvelujen myynnistä. Sisäiset toimintatuotot koostuvat rakennusten ja huoneistojen vuokrista.

Ulkoisissa toimintakuluissa on kiinteistötoimen tehtävien (yleinen kiinteistönhoito, lämmitys, rakennusten kunnossapito, alueiden kunnossapito ja siivouspalvelut) toimintamenot. Sisäisiä toimintakuluja aiheutuu vesi- ja jätevesimaksuista sekä hyöty- ja vaarallisen jätteen maksuista.

Lämmityskulut olivat 8 561 euroa alle arvioidun ja sähkö 1 507 euroa yli arvioidun. Koneiden, kaluston ja laitteiden rakentamis- ja kunnossapito- palvelukulut olivat 14 517 euroa yli arvioidun.

Siivouspalveluissa toimintatuottoja kertyi 135 euroa arvioitua enemmän ja toimintakulut ylittyivät 11 359 eurolla. Toimintakuluja kertyi arvioitua enemmän kalusto- ja henkilöstökuluista.

Suurimmat rakennusten kunnossapidon kohteet olivat: kunnantalo 15 240 euroa, terveyskeskus 12 061 euroa, palvelukeskus Pihlajakoti 23 612 euroa, päiväkotiki 9080 euroa ja yläkoulu 11 009 euroa.

Kiinteistötoimen tulosalueen toimintatuottoja kertyi 6 219 euroa arvioitua vähemmän ja toimintakulut ylittyivät 30 456 eurolla. Toimintakate oli 36 675 euroa arvioitua huonompi. Tämä johtui pääosin koneiden, kaluston ja laitteiden sekä rakennusten rakentamis- ja kunnossapidon kulujen kasvamisesta.

330 Vesihuoltolaitos**Toiminta-ajatus**

Kunnan vesihuoltolaitoksen tehtävänä on hyvälaatuisen talousveden hankkiminen ja toimittaminen asukkaille ja vesiosuuskunnille sekä jäteveden vastaanotto ja puhdistaminen lupaehtojen mukaisesti. Muita tehtäviä ovat vedenlaadun tarkkailu koko järjestelmässä, pohjavesien suojelu ja vesihuollon sekä toimintavarmuuden kehittäminen.

Kunta ostaa tarvittavat vesihuoltolaitoksen hoito- ja kunnossapitopalvelut kunnan kiinteistöyhtiöltä ja tarvittaessa muilta toimijoilta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Jatketaan vesiosuuskuntien toiminta-alueiden päivittämistä.	Toteutui osittain Toiminta-alueiden päivittämistä on jatkettu.	
Uusitaan Kylätien varressa oleva vanha valurautainen vesiputki.		Ei toteutunut muiden yllättävien ja akuutimpien investointitarpeiden vuoksi.
Selvitetään jätevedenpuhdistamolle tulevan ylimääräisen huleveden lähteitä ja pyritään vähentämään tulevan huleveden määrää.	Toteutui osittain Vuotovesikartoitus tilattiin toteutettavaksi vuoden 2024 keväällä.	

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

330 Vesihuoltolaitos	TA2023	Muutos TA2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Tuotot	252 970	-11 000	241 970	242 361	-391
Kulut	-159 906	-51 550	-211 456	-221 811	10 355
Toimintakate	93 064	-62 550	30 514	20 550	9 964

Vesilaitoksen toimintatuottoja kertyi 956 euroa arvioitua vähemmän ja viemärlaitoksen toimintatuottoja 1 348 euroa arvioitua enemmän. Vesilaitoksen toimintakulut ylittyivät 1 535 eurolla ja viemärlaitoksen toimintakulut ylittyivät 8 820 eurolla arvioidusta. Toimintakulujen ylittyminen johtui pääosin työaineiden ja varaosien ostojen poikkeamisesta arvioidusta.

Vesihuoltolaitos on kunnanvaltuuston päätöksen (14.12.2015 § 59) mukaisesti kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö 1.1.2015 alkaen. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus sekä tase ja tuloslaskelma liitetietoineen liitetään kunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen liitetiedoksi.

340 Elinkeinojen kehittäminen**Toiminta-ajatus**

Huolehditaan yritystoiminnan edistämisestä, kylätoiminnasta, tonttitoiminnasta sekä kehittämishankkeista. Tehtävänä on edesauttaa kunnan elinvoimaisuutta sekä kunnan monipuolista kehittymistä siten, että kuntalaisten on mahdollista elää turvallista ja laadukasta elämää. Kehittämistyön pohjana on yrittäjien, maaseudun kehittäjien, päättäjien ja muiden toimijoiden yhteistyöverkosto.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Yrityspalveluiden uudelleen organisointi käynnistyy sujuvasti.	Toteutui	
Paksuniemen logistiikka -hankkeen toimenpiteet valmiiksi.	Toteutui	
Pohjoisen Saimaan alueen matkailuyhteistyön käynnistäminen Liperin ja Heinäveden kuntien kanssa.	Toteutui	
Kylien ja järjestöjen aktivointi hanketoimintaan. Hankerahoituksen hyödyntäminen kehittämistoiminnassa.	Toteutui	
Värttinäkeskuksen rahoituksen selvittäminen ja toimenpiteiden käynnistäminen.		Ei toteutunut

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

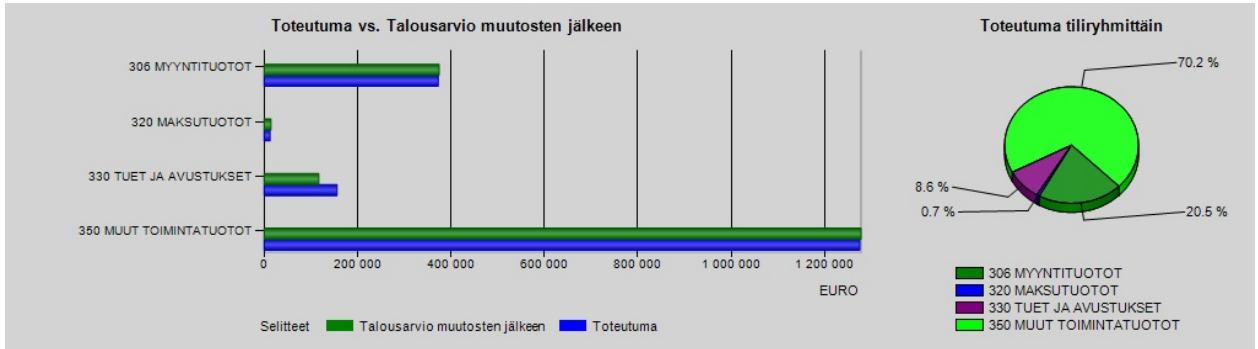
Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

340 Elinkeinoelämän edistäminen	TA2023	MUUTOS 2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Tuotot	82 000	-7 850	74 150	81 272	-7 122
Kulut	-269 536	16 617	-252 919	-263 288	10 369
Toimintakate	-187 536	8 767	-178 769	-182 016	3 247

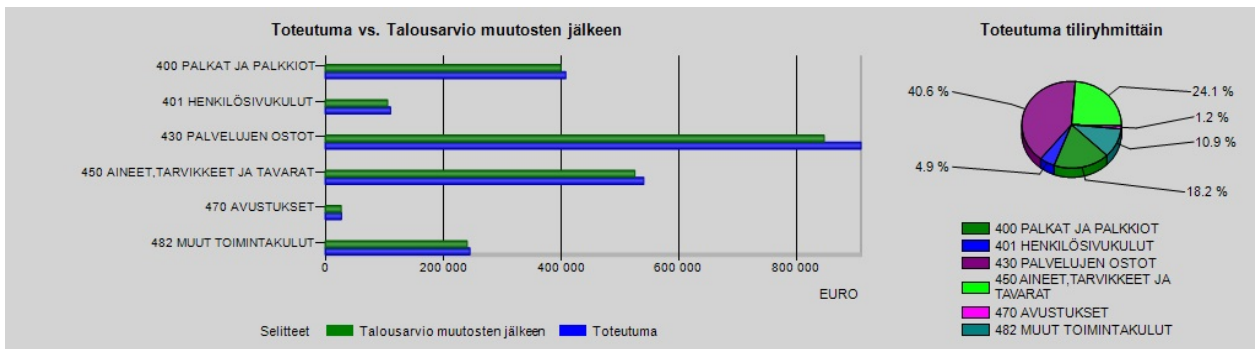
Kehittämistoimen toimintatuotot ylittyivät 7 122 euroa ja toimintakulut ylittyivät 10 369 euroa. Toimintatuottojen ylittyminen johtui tukien ja avustusten kasvamisesta arvioidusta. Toimintakulujen ylittyminen johtui pääosin palvelujen ostojen määrän tarpeen kasvamisesta.

Elinvoimalautakunta yhteensä vuonna 2023

TOIMINTATUOTOT	Alkuperäinen n	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.	Muutos-%	Edellinen vuosi
306 MYYNITUOTOT	387 570	-13 000	374 570	372 576	-1 994	-0,5%	99,5%	557 236	-33,1%	557 236
320 MAKSUTUOTOT	14 500	0	14 500	12 397	-2 103	-14,5%	85,5%	15 798	-21,5%	15 798
330 TUET JA AVUSTUKSET	82 000	34 800	116 800	155 961	39 161	33,5%	133,5%	63 309	146,3%	63 309
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	1 298 825	-20 650	1 278 175	1 275 487	-2 688	-0,2%	99,8%	1 213 145	5,1%	1 213 145
YHTEENSÄ	1 782 895	1 150	1 784 045	1 816 420	32 375	1,8%	101,8%	1 849 487	-1,8%	1 849 487

30 ELINVOIMALAUTAKUNTA
TOIMINTAKULUT

TOIMINTAKULUT	Alkuperäinen n	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.	Muutos-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-349 301	-50 824	-400 125	-408 388	-8 263	-2,1%	102,1%	-435 288	-6,2%	-435 288
401 HENKILÖSIVUKULUT	-96 532	-9 391	-105 923	-110 825	-4 902	-4,6%	104,6%	-142 101	-22,0%	-142 101
430 PALVELUJEN OSTOT	-873 427	25 665	-847 762	-910 142	-62 380	-7,4%	107,4%	-833 431	9,2%	-833 431
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-536 643	10 800	-525 843	-541 169	-15 326	-2,9%	102,9%	-534 075	1,3%	-534 075
470 AVUSTUKSET	-27 000	0	-27 000	-27 460	-460	-1,7%	101,7%	-27 066	1,5%	-27 066
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-208 737	-32 300	-241 037	-245 545	-4 508	-1,9%	101,9%	-230 385	6,6%	-230 385
YHTEENSÄ	-2 091 640	-56 050	-2 147 690	-2 243 530	-95 840	-4,5%	104,5%	-2 202 347	1,9%	-2 202 347

TOIMINTAKATE	-308 745	-54 900	-363 645	-427 110	-63 465	-17,5%	117,5%	-352 860	21,0%	-352 860
---------------------	-----------------	----------------	-----------------	-----------------	----------------	---------------	---------------	-----------------	--------------	-----------------

50 Hyvinvointilautakunta 500 Perusopetus

Toiminta-ajatus

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi opetuksen tehtävänä on edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua aktiivisena toimijana koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana.

Esiopetuksen tavoitteena on tukea lapsen yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä vahvistaa itsetuntoa tarjoamalla hänelle myönteisiä oppimiskokemuksia ja mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutustaitoja.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan avulla tarjotaan lapsille mahdollisuus osallistua ohjattuun ja virkistävään toimintaan sekä tuetaan kodin ja koulun kasvatustyötä.

Kansalaisopisto on kaikille avoin vapaan sivistystyön oppilaitos, joka mahdollistaa kuntalaisille omaehtoisen oppimisen ja kansalaisvalmiuksien kehittämisen. Keski-Karjalan kansalaisopisto tarjoaa yleissivistävää koulutusta, ammattitaitoa kehittäviä kursseja, myyntipalvelukoulutusta ja harrastustoimintaa kaikenikäisille elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti.

Musiikkiopisto on taideoppilaitos, jonka tehtävänä on järjestää taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) mukaista musiikin ja siihen liittyvien taidemuotojen opetusta. Opetuksen tulee kehittää valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin harrastamiseen ja esittämiseen sekä alan ammattiopintoihin.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Jokainen oppivelvollisuutensa päättävä saa päättötodistuksen.	Tavoite on toteutunut. Kaikki 10 oppilasta saivat päättötodistuksen.	
Jokainen perusopetuksen päättänyt saa jatko-opiskelupaikan.	Tavoite on toteutunut. Kaikki 10 päättötodistuksen saanutta oppilasta sai jatko-opiskelupaikan.	
Kaikki luokka-asteet käyvät elokuvissa tai teatterissa.	Tavoite on toteutunut.	

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Peruskoulut	TP 2022	TA 2023	TP 2023
oppilasmäärä*	131,50	123	123
menot/oppilas €	12 553,56	13 958,69	13 993,26
kouluja	1	1	1
€ #	1 650 794,00	1 716 920,00	1 721 171,00

*tilastointipäivien keskiarvo

#Oppilaskohtainen meno sisältää opetustoimen, kouluruokailun, koulukuljetuksen, kiinteistöjen, henkilökunnan koulutuksen ja muun oppilashuollon kustannukset.

Tilivelvollinen: rehtori

500 Perusopetus	TA2023	MUUTOS 2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Tuotot	77 635		77 635	88 997	-11 362
Kulut	-2 080 121		-2 080 121	-1 984 890	-95 231
Toimintakate	-2 002 486	0	-2 002 486	-1 895 893	-106 593

Vertailutaulukko perusopetuksen oppilaskohtaisista menoista

Taulukon tiedot on koottu Opetushallituksen kustannusraporteista:

Vuosi	Rääkkylä	Tohmajärvi	Kitee
2018	11 359	11 823	12 724
2019	12 141	11 503	12 796
2020	11 335	10 896	13 220
2021	12 314	11 302	14 696
2022	13 788	11 515	13 855

Rääkkylän oppilaskohtainen meno oli vuonna 2022 13 788 euroa. Vuoden 2023 kustannusraportti ei ole vielä käytettävissä.

Esiopetus

Esiopetusta sai kevätlukukaudella 9 oppilasta ja syyslukukaudella 7 oppilasta; opetusta annettiin perusopetuslain mukaisesti 700 tuntia vuodessa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettiin iltapäivätoimintana Rääkkylän koulun tiloissa. Toimintaan osallistui vuoden aikana keskimäärin 11 lasta.

Kansalaisopisto

Rääkkylän kunta kuuluu Keski-Karjalan kansalaisopistoon yhdessä Kiteen kaupungin kanssa. Päätoimisen henkilökunnan lisäksi opistolla on tuntiopettajia ja luennoitsijoita. Vuonna 2023 Rääkkylässä toimi 50 opintoryhmää, opetustunteja oli yhteensä 1 013. Opiskelijoita opintoryhmissä oli 361, netto-opiskelijamäärä oli 165.

Rääkkylään suunnitellut ryhmät toteutuivat hyvin. Suurimmassa osassa ryhmiä opiskelijamäärä ylitti minimivaatimuksen ja ryhmien toiminta oli

vakaalla pohjalla. Uuden rääkkyläläisen suunnittelijaopettajan myötä kuvataiteiden kurssitarjontaa pystyttiin laajentamaan ja monipuolistamaan.

Musiikkiopisto

Keski-Karjalan musiikkiopiston Rääkkylän sivutoimipisteessä oli oppilaspaiikkoja keväällä 35, joilla opiskeli 36 oppilasta. Syksyllä 2023 oppilaspaiikkoja ja oppilaita oli 34.

Kunnanvaltuuston 23.5.2022 § 82 päätöksen mukainen oppilaspaiikkojen vähentäminen on toteutunut yhden oppilaspaiikan verran.

Yksi rääkkyläläinen opiskelija oli mukana avoimessa opetuksessa. Yhteismusisointia oli kahdessa bändissä. Musiikkileikkikoulutoimintaan osallistui kaksi rääkkyläläistä lasta.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän perusopintojen päättötodistuksen sai yksi rääkkyläläinen oppilas keväällä 2023.

Stipendejä myönnettiin kahdelle oppilaalle. Lisäksi yhtä musiikin hahmotusaineiden oppilasta ja toisen bändin jäseniä huomioitiin pienellä muistamisella.

Oppilaskonsertteja järjestettiin Rääkkylässä vuoden aikana neljä, kaksi keväällä ja kaksi syksyllä. Lisäksi joulukuussa järjestettiin koko opiston toiminta-alueen pop-jazz -musiikin opiskelijoiden Winter on the Stage -tapahtuma Rääkkylän koulukeskuksen auditoriossa.

Pohjois-Karjalan Osuuspankki lahjoitti musiikkiopistolle kaksi omistuksessaan ollutta kanteletta, akustisen konserttikanteleen ja Koistinen Electric1 -sähkökanteleen. Luovutustilaisuus järjestettiin Rääkkylässä 21.12.2023.

Muuta

Rääkkylän koulu on mukana seuraavissa hankkeissa:

Rääkkylän koulu on osallistunut Kiva-koulu-ohjelmaan, jonka tavoitteena on ollut vähentää koulukiusaamista ja parantaa koulun myönteistä ilmapiiriä. Tähän hankkeeseen ei ole erillistä rahoitusta, vaan toiminta on ollut yhteistyömuotoista Kiva-koulu-ohjelmatiimin kanssa.

Opetushallitus on myöntänyt valtionavustusta koulun kerhotoiminnan kehittämiseen. Hankkeen tarkoituksena on vakiinnuttaa koulun kerhotoiminta. Hankerahaa on voitu käyttää kerhonohjaajien palkkioihin, henkilöstön täydennyskoulutukseen, hankkeeseen kohdistuviin sijaisjärjestelyihin, kerhokuljetuksiin ja kohtuullisiin materiaali- ja välinehankintoihin.

Kevätlukukaudella 2023 toteutui 13 kerhoa vuosiluokille 0–6. Kerhotunteja 145 ja osallistujia eri kerhoissa 99 oppilasta (sama oppilas voi osallistua useampaan kerhoon). Syyslukukaudella 2023 toteutui 8 kerhoa. Kerhotunteja 121 ja osallistujia 86 oppilasta. Luokilla 0–6 kerhot toimivat koulupäivän sisällä olevan joustotunnin aikana. Näin kaikki alaluokkien oppilaat pystyivät osallistumaan kerhotoimintaan. Kerhot olivat esimerkiksi liikunta-, sähly-, shakki- ja leikkikerho, 4H-kerho, lautapelikerho ja askartelukerho. Kerhoja ohjasivat opettajat, koulunkäynninohjaajat ja 4H-yhdistys, MLL sekä vapaa-aikaohjaaja. Joustotunnin aikana olleita kerhoja oli vetämässä myös koulun ulkopuolisia vetäjiä. Kerhokuljetukset mahdollistivat myös kylillä asuvien oppilaiden osallistumisen kerhotoimintaan. Kerhotoiminta on ollut oppilaille

ilmaista. Kerhotoiminta jatkuu edelleen. Vuonna 2023 kerhoja ei toteutunut luokilla 7–9. Oppilaat eivät halunneet osallistua.

Rääkkylän koululle on myönnetty valtion erityisavustusta koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen. Tätä avustusta on käytetty samanaikaisopettajan palkkaamiseen.

Joustava koulupäivä on toteutettu vuonna 2023 luokilla 0, 3–6 yhtenä päivänä viikossa siten, että koulupäivän sisällä on kerhotunti. Oppilaat ovat voineet mennä myös esim. soittotunnille tai tukiopetukseen joustotunnin aikana. Joustava koulupäivä on tuonut kevennystä koulupäivään ja mahdollistanut osallistumisen kerhotoimintaan. Joustavan koulupäivän toteuttamisen toimivuudesta ja jatkosta on kysytty huoltajien mielipidettä.

Perhekeskustoiminta

Rääkkylässä aloitettiin perhekeskustoiminta vuonna 2018 ja se on jatkunut vuoden 2023 aikana. Perhekeskustoimintaa organisoivat hyvinvointitoimi yhteistyössä Siun Soten, Rääkkylän kappeliseurakunnan, Rääkkylän 4H-yhdistyksen sekä Rääkkylän MLL:n kanssa. Perhekeskuskoordinaattorina toimii vapaa-aikasihteeri. Keski-Karjalan perhekeskustyön johtoryhmään kuuluvat vapaa-aikasihteeri ja rehtori.

Perhekeskustyön toimintamuotoina on erilaiset perhetapahtumat sekä kerhot sekä kappeliseurakunnan järjestämä toiminta.

570 Varhaiskasvatus

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus tarjoaa lapselle suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvun, opetuksen ja hoidon kokonaisuuden. Varhaiskasvatus kehittää lapsen vuorovaikutustaitoja ja tasapainoista persoonallisuuden kehitystä ja tukee perheitä kasvatustyössä.

Varhaiskasvatus, esiopetus, peruskoulu ja sen yhteydessä oleva aamu- ja iltapäivätoiminta muodostavat yhdessä kasvatuksellisen kokonaisuuden.

Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkotihoidona ja ryhmäperhepäivähoitona.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Henkilöstömäärän ja henkilöstön kelpoisuuksien tarkastelu suhteessa lasten määrään ja hoitoaikoihin.	Henkilöstömäärä on ollut riittävä suhteessa lapsiin. Henkilöstössä on ollut vuonna 2023 vaihtuvuutta. Uusien tilalle on saatu palkattua pääosin päteviä henkilöitä. Henkilöstömäärää ei ole pystytty vähentämään hoitoaikojen pituuden ja vaihtelevuuden vuoksi. Perhepäivähoidossa mitoituksen tulee täytyä joka hetki. Sairastapaukset ja lomat on saatu pääsääntöisesti hoidettua omalla henkilöstöllä.	
Varhaiskasvatuksessa olevien lasten riskien	Lapsille on tehty pedagogisen tuen kartoitus ja tarvittaessa Kehu-arviot.	

tunnistaminen, varhainen puuttuminen ja tukeminen monialaisena yhteistyönä.	Yhteistyötä on tehty erityisopettajan, neuvolan ja sosiaalitoimen kanssa. Lapsille on tarjottu tukea inklusio mallilla ja pienryhmätoiminnalla päiväkotiryhmässä.	
---	---	--

Varhaiskasvatus	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Varhaiskasvatuksen piirissä lapsia 31.12.	22	20	16 + 4 koululaista
päiväkodissa lapsia	13	11	7+4
€/hoitopäivä	50,67		71,98
ryhmäperhepäivähoidossa lapsia	9	10	9
€/hoitopäivä	87,49		59,14
Lasten kotihoidontuen piirissä 31.12. perheitä	10	6	8

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilivelvollinen: rehtori

	TA2023	Muutos TA2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
570 Varhaiskasvatus					
Tuotot	31 000		31 000	39 277	-8 277
Kulut	-476 501		-476 501	-444 154	-32 347
Toimintakate	-445 501	0	-445 501	-404 877	-40 624

580 Kirjastotoimi

Toiminta-ajatus

Kirjastopalvelut edistävät kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia kirjallisuuteen, sivistykseen ja kulttuuriin sekä tukevat omalta osaltaan kuntalaisten hyvinvointia.

Kirjaston tehtävänä on tarjota monipuolinen ja uudistuva kokoelma, edistää lukemista ja kirjallisuutta sekä tukea kuntalaisten tiedonhankintaa ja -käyttöä sekä monipuolista lukutaitoa.

Kaikille avoimena ja maksuttomana palveluna ja kohtaamispaikkana, kirjasto toimii kuntalaisten yhteisenä tilana oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan, mahdollistaen elinikäisen oppimisen ja osaamisen kehittämisen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Yhteistyön lisääminen kunnan eri yksiköiden sekä muiden toimijoiden kanssa.	Tavoite on toteutunut. Kirjasto on osallistunut kunnan ja muiden toimijoiden tapaamisiin. Yhteistyötä on toteutettu mm. tapahtumien ja näyttelyiden muodossa.	

Kotipalvelun ja noutokassipalvelun toiminnan päivittäminen.	Tavoite on toteutunut. Kotipalvelukohteet on käyty läpi. Asian jatkokehittämiseen on mietitty hanketta.	
---	---	--

Kirjasto	tp 2021	tp 2022	ta 2023	tp 2023
lainaus lkm.	*	*	28 000	24 852
lainaus/asukasluku	14,88	13,44	14,00	12,68
fyysiset käynnit lkm.	*	*	14 000	14 000
fyysiset käynnit/asukasluku	7,55	7,87	7,0	7,14
verkkokäynnit lkm.	*	*	13 000	13 636
tapahtumat lkm.	*	*	30	55
käyttäjäkoulutukset lkm.	*	*	10	34
aineistohankinnat €/asukas	9,97	7,93	9,5	10,49

*tunnuslukuja ei olla arvioitu kyseisinä vuosina.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilivelvollinen: rehtori

580 Kirjasto	TA2023	Muutos TA2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Tuotot	1 650		1 650	11 542	-9 892
Kulut	-190 350		-190 350	-205 115	14 765
Toimintakate	-188 700	0	-188 700	-193 573	4 873

Muuta

Aluehallintovirasto myönsi kirjastolle valtionavustusta kokeilu- ja kehittämistoimintaan ajalle 1.4.2023 - 31.12.2024. Lukeva perhe -hankkeen tavoitteena on kartoittaa lapsiperheiden toiveita kirjastopalveluista sekä kokeilla ja kehittää kirjaston lapsiperheille tarkoitettuja toimintamuotoja ja palveluja sekä viestiä niistä. Vuoden 2023 aikana hankkeessa toteutettiin mm. asiakaskysely, satu- ja lukuhetkiä, perhetapahtuma ja päiväkodin sekä ryhmäperhepäivähoidon eteiskirjastoja. Hanke jatkuu vuodelle 2024.

Tapahtumat

Rääkkylän kirjaston avoin lukupiiri kokoontui vuoden 2023 aikana 8 kertaa. Osallistujia oli keskimäärin 5,5 henkilöä/kokoontuminen. Kirjallinen piiri käsitöiden ystäville kokoontui vuoden 2023 aikana 15 kertaa. Osallistujia oli keskimäärin 6,5 henkilöä/kokoontuminen. Piirissä luetaan otteita kaunokirjallisuudesta, kahvitellaan, rupertellaan ja tehdään käsitöitä. Perheille tarkoitettuja satutunteja ja lorutuokioita järjestettiin 13 kertaa (96 osallistumista) ja Tunnit ovat toiminnallisia kokonaisuuksia, joilla on selkeä pedagoginen tavoite.

Helmikuussa kirjastolla avattiin Keski-Karjalan kylien tarinat -hankkeen digitointipiste ja pidettiin mediapajaa sekä tietoturvapajaa asiakkaille. Lainan päivää kirjastolla vietettiin mm. tietovisan ja tuolijumpan sekä e-aineisto-opastuksen merkeissä. Ystävänäpäivänä kirjastolla vieraili kirjailija Satu Rämö. Lionsien lastentapahtumassa kirjastolla oli oma toimintapiste.

Maalis-huhtikuussa kirjastolla vaihdeltiin innokkaasti viherkasvipistokkaita kahden viikon ajan. Huhtikuussa kirjasto järjesti Lööppejä & Lööperiä - uutistietovisan ja veti eläkeläisille tietovisaa.

Toukokuussa kirjasto järjesti kevätlaulajaiset yhdessä Pertti Häkkisen kanssa ja kirjastolla järjestettiin muistitapahtuma. Kesäkuussa järjestettiin yhdessä Keski-Karjalan kylien tarinat -hankkeen kanssa Rääkkylä muistelot. Kesälomapuuhana kirjastolla maalailtiin kiviä kahden viikon ajan. Heinäkuussa pidettiin Mimik -näyttelyn avajaiskonsertti kirjastolla.

Syyskuussa kirjastossa järjestettiin Kaatumiset kuriin webinaari ja digitukitapahtuma yhdessä SPR:n kanssa. Lokakuussa osana vanhustenviikkoa, kirjasto järjesti tietovisan sekä senioreiden päiväkahvit, jossa keskusteltiin muistelulaukun pohjalta saunasta ja saunomisesta. Kirjailijavierailulle saapui kirjailija Elsi Komu.

Marraskuussa kirjasto järjesti yhdessä Lukeva perhe -hankkeen kanssa perhetapahtuman kirjastolla. Osana Rääkkylä-päivää, kirjastossa järjestettiin mm. Rääkkylä-tietovisa, korttiaskartelua ja kirjanjulkistustilaisuus. Joulukuussa kirjastossa järjestettiin kylien tarinoiden tallennustilaisuus.

Kirjaston tapahtumat olivat maksuttomia ja kaikille avoimia.

Varhaiskasvatus- ja peruskouluyhteistyö

Yhteistyö kirjaston ja varhaiskasvatuksen sekä koulun välillä oli aktiivista. Kouluyhteistyöstä on laadittu suunnitelma, jota noudatettiin sekä päivitettiin.

Kaikille peruskoulun luokka-asteille järjestettiin vähintään yksi kirjastohenkilökunnan vetämä vierailukerta opetustuokiolla lukuvuoden aluksi. Lisäksi peruskoulun luokat 0.–6. kävivät viikoittain tai joka toinen viikko opettajajohtoisella ryhmäkäynnillä kirjastossa. Kirjaston henkilökunta kokosi myös aineistokasseja opettajien toivomista aiheista.

Alakoululaisille (0.–6.lk.) kirjasto tarjosi koulupäivän sisällä kirjastokerhoa syyslukukaudella 2023. Kerhossa muun muassa tutustuttiin satuhahmoihin, erilaiseen kirjallisuuteen ja itse kirjastoon sekä luettiin ja pelattiin.

Lapsia kannustettiin lukemisen pariin muun muassa kirjavinkkausten avulla. Kevätlukukaudella 2023 kirjasto järjesti kirjavinkkaukset 4., 7., 8. ja 9. luokille (11 vinkkausta, 153 osallistumista). Syyslukukaudella 2023 kirjavinkkauksia järjestettiin 2., 4., 7., 8., ja 9. luokille (8 vinkkausta, 100 osallistumista). Kevätlukukaudella 2023 Vaarallista lukudiplomia suorittivat 2., 3. ja 5. luokkalaiset ja syyslukukaudella 2023 2. luokkalaiset.

Vaarakirjastojen yhteiseen kirjastopolkuun, joka sisälsi kirjastoon tutustumista ja tiedonhakuprosessin opetusta, osallistuivat eskarit, 5. ja 7. luokkalaiset (6 oppituntia, 95 osallistumista). Peruskoululaisia opastettiin myös e-aineistojen käytössä (4 oppituntia, 41 osallistumista).

Työelämään kirjastossa tutustui yhteensä viisi 8. ja 9. luokan oppilasta, kolmen eri viikon aikana.

Kotipalvelu

Kirjasto järjesti kotipalvelua kahdelle henkilölle, jotka eivät itse pääse kirjastoon. Lisäksi kirjasto etsi aineistoja valmiiksi useammalle ikäihmiselle, joiden läheiset noutavat lainat. Kirjakasseja koottiin ja vietiin päiväkotiin, ryhmäperhepäivähoitoon sekä hoitolaitokseen noin 4 viikon välein.

Kirjaston tilat ja omatoimi

Kirjaston tiloja käyttivät useat eri järjestöt ja muut toimijat esimerkiksi kokousten pitopaikkana. Keski-Karjalan kansalaisopiston englannin kielen ryhmä ja Tapahtui Rääkkylässä -historiikkien kirjoituspiiri kokoontuivat kirjaston tiloissa.

Kirjastoon on järjestetty etätyöskentelypiste, joka oli käytössä etenkin kesäkautena. Omatoimikirjasto oli avoinna normaalisti vuonna 2023. Sen käyttö on tasaisen vakiintunutta.

Näyttelyt

Kirjastossa oli esillä seuraavat vaihtuvat näyttelyt vuoden 2023 aikana:

- Puuteoksia vuosikymmenten ajalta
- Pieni kasarinäyttely
- Yläkoulun taideryhmän näyttely
- Rääkkylän kirkonkylä 1960-luvulla -valokuvanäyttely
- On veikkonen pitkä elämä takana -valokuvanäyttely
- MIMIK-valokuvanäyttely
- Naptime art -taidenäyttely
- Pähkinä ja kaverit -valokuvanäyttely
- Irja Halosen muistonäyttely
- Puut ja metsät -valokuvanäyttely

Henkilökunnan kouluttautuminen

Kirjaston henkilökunta täydensi osaamistaan muun muassa tulevaisuuden lukutaidoissa, kirjastojärjestelmien käytössä ja Vaara-kirjastojen yhteistyössä.

600 Vapaa-aikatoimi

Toiminta-ajatus

Vapaa-aikatoimen tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä tukea lasten ja nuorten kasvua.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Vapaa-aikatoimi osallistuu alueellisiin ja maakunnallisiin hankkeisiin.	Tavoite on toteutunut. Vapaa-aikatoimi on mukana mm. alueellisessa Kylien tarinat-hankkeessa ja maakunnallisessa Lasten kulttuurihankkeessa.	
Uusien ulkokuntolaitteiden hankinta kirkonkylälle.	Tavoite on toteutunut. Katos ja ulkokuntoilulaitteet ovat valmiit.	

Maakunnallisen Ehkäisevän päihdetyö-hankkeen toimintojen käynnistäminen	Tavoite on toteutunut. Käyttöön otettuja toimintoja ovat mm. kehityskeskusteluissa asian esille ottaminen ja koulutukset.	
---	---	--

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilivelvollinen: vapaa-aikasihteeri

600 Vapaa-aikatoimi	TA2023	Muutos TA2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Tuotot	96 650		96 650	69 926	26 724
Kulut	-368 506		-368 506	-332 954	-35 552
Toimintakate	-271 856	0	-271 856	-263 028	-8 828

Yläkoulun liikuntasalin koulun ulkopuolisen ajan käyttöaste oli 64 %. Kuntosalilla oli ovikortin käyttäjiä yhteensä 222 henkilöä. Yksittäisiä kävijöitä kuntosalilla oli 50 henkilöä. Tämän lisäksi mm. koululaiset ja nuorisotalo käyttivät kuntosalia ja keilahallia. Vapaa-aikatoimi järjesti kuntosaliopastusta ja käytti kuntosalia mm. liikuntaryhmissä. Keilarataa myytiin yhteensä 34 tuntia. Pihlajakodin seniorikuntosalilla oli 900 kirjattua käyntikertaa. Vapaa-aikatoimen järjestämissä kylien liikuntaryhmissä oli osallistujia 40 henkilöä, kuntosaliryhmässä 15 henkilöä ja kuntonyrkkeilyssä 12 henkilöä. Vapaa-aikatoimi järjesti vuoden 2023 aikana neljä lasketteluretkä Mustavaaralle, näillä retkillä osallistujia oli yhteensä noin 200 henkilöä.

Nuorisotoimi järjesti useita tapahtumia nuorille ja osallistui myös koulun kerhotoimintaan. Kesän nuorisotalo-, urheilu- ja kerhotoiminnoissa oli noin 250 käyntikertaa. Vuoden aikana käynnistyi myös paintballtoimintaa nuorten aloitteesta entiselle musiikkitalolle. Nuoret siivosivat ja järjestelivät musiikkitaloa yhdessä vanhempien kanssa paintballtoiminnalle sopivaksi. Paintball ja muissa tapahtumissa oli noin 150 käyntikertaa. Nuorisotalolla oli kävijöitä vuoden 2023 aikana noin 2 200 käyntikertaa, joista noin 40 % oli tyttöjä. Suurin käyttäjäryhmä olivat alakoululaiset. Myös koulun iltapäiväkerho toimii nuorisotalolla (heitä ei ole laskettu nuorisotalokävijöiden määrään).

Vapaa-aikatoimi oli mukana Pohjois-Karjalan lasten- ja nuorten kulttuuriverkostossa. Kulttuuriverkoston järjestämissä tapahtumissa oli yhteensä 485 kävijää.

Rääkkylän kunta ja vapaa-aikatoimi hallinnoi Keski-Karjalan kylien tarinat-hanketta 9/2021–8/2024 välisenä aikana. Hankkeessa ovat mukana Rääkkylän lisäksi Kiteen kaupunki ja Tohmajärven kunta. Hankkeessa kerätään talteen kylien tarinoita, kuvia ja filmejä. Aineistojen kerääminen on tärkeää alueen kulttuuriperinnön säilyttämiseksi. Tallenteet sijaitsevat fyysisesti Keski-Karjalan kuntien kirjastoissa. Digitoitujen aineistojen esille tuominen on mahdollista esimerkiksi kuntien ja kyläyhdistysten kotisivujen kautta. Aineistoa voidaan hyödyntää tutkimuksissa, opetuksessa ja muissa kulttuuriin liittyvissä toiminnoissa. Tarinoita ja tallenteita voidaan hyödyntää jatkossa esimerkiksi toteuttamalla kyläkävelyjä, teatteriesityksiä ja muita vastaavia tuotoksia eri toimijoiden, kuten kylillä toimivien yhdistysten, järjestöjen ja yritysten kautta.

Vanhusneuvosto

Rääkkylän vanhusneuvosto on kunnan ja sen alueella toimivien ikäihmisten ja vanhusjärjestöjen yhteistyöelin. Toiminta on lakisääteistä, laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 1.7.2013.

Vanhusneuvoston tehtävänä on mm. seurata ikäihmisten näkökulmasta kunnan päätöksentekoa erityisesti heille tarkoitettujen palvelujen, tukitoimien ja muiden etuuksien järjestämiseksi sekä niiden saatavuuden parantamiseksi. Lisäksi vanhusneuvosto edistää tiedottamista ja tiedonkulkua viranomaisten ja vanhusväestön välillä sekä tekee aloitteita, esityksiä ja antaa lausuntoja ikäihmisiä koskevissa asioissa.

Vanhusneuvoston pohjimmaisena ajatuksena on olla ihmisläheinen elin, joka kohtaa alueella asuvia ikääntyneitä ja tuo heidän äänensä kuuluviin.

Vuoden 2023 toimintaa

- Ikäihmisten kerhojen ja harrastetoiminnan suunnittelu
- vanhusneuvoston ja järjestöjen yhteinen vahva vetoisuus hyvinvointialueen lähipalvelujen pysymiseen Rääkkylässä
- Perinteinen ikäihmisten ulkoilutapahtuma Rääkkylän sydänyhdistyksen kanssa
- Turvallinen kotona-asuminen tilaisuus yhdessä Vammaisneuvoston kanssa
- Eläkeläisten kevätretki
- Rollaattoriratsia kesätoripäivän yhteydessä, kesäkuu, yhteistyössä Liikenneturvan kanssa
- Tulevaisuuden kotona asumista tukevat palvelut iäkkäille - Meijän oma ja turvallinen arki (TULKOTI-HANKE)
- Asiaa ikäihmisten terveydestä ja hyvinvoinnista -tilaisuus
- Vuoden 2023 seniorin valinta ja julkistaminen
- Vanhustenviikon järjestäminen
- Mitä sinulle kuuluu, teemapäivä ikäihmisille
- Vanhusneuvoston edustaja mukaan liikenneturvallisuustyöryhmän kokoukseen lokakuu
- mukana järjestöiltapäivä 15.11. asiat: hyvinvointialueen järjestöavustukset, Rääkkylä 150- vuotta, SRK:n testamenttivarojen käyttö ikäihmisten virkistystoimintaan

Vanhusneuvostolle varatut määrärahat on kirjattu hyvinvointilautakunnan kustannuspaikalle, tilinpäätös v.2023 8 044 euroa.

Vammaisneuvosto

Vammaisneuvosto on vammaisyhdistysten, viranomaisten ja päätöksentekijöiden yhteistyöelin. Toiminta on lakisääteistä.

Vammaisneuvoston tehtävänä on vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta.

Vammaisneuvosto voi tehdä aloitteita, kannanottoja ja esityksiä sekä antaa lausuntoja asioista, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden elämisessä ja suoriutumisessa. Vammaisneuvoston toimintaan varatut määrärahat sisältyvät hyvinvointilautakunnan talousarvioon.

Vammaisneuvosto on Keski-Karjalan kuntien nimittämä alueellinen Keski-Karjalan vammaisneuvosto. Neuvostossa on kymmenen jäsentä. Rääkkylän kunnan nimeämät edustajat olivat Toivo Koponen, Marja-Liisa Lamminsalo ja Jyrki Kymäläinen. Kunnat ovat vuorollaan kaksi vuotta vetovastuussa vammaisneuvoston toiminnasta. Tohmajärven kunta vastasi neuvoston toiminnasta vuodet 2022–2023.

Neuvoston toimintoja ovat olleet mm. seuraavat:

- esteettömyyskartoitusten päivityksien tekeminen Keski-Karjalan kunnissa
- Turvallinen kotona asuminen- tilaisuudet kaikissa Keski-Karjalan kunnissa
- Lausunto Siun sotelle asiakasmaksujen korotuksista vuodelle 2024
- Keski-Karjalan vammaisneuvosto antoi lausunnon laaditusta hyvinvointialueen palvelustrategialuonnoksesta

Nuorisovaltuusto

Rääkkylässä nuorisovaltuuston tehtävät hoitaa oppilastoimikunta. Toiminta on lakisääteistä. Nuorisovaltuusto on osa nuorisotoimea.

Nuorisovaltuuston tehtävänä on vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Nuorisovaltuuston toimintaan varatut määrärahat sisältyvät hyvinvointilautakunnan talousarvioon. Nuorisovaltuusto on osallistunut seuraaviin toimintoihin vuoden 2023 aikana:

- ideoineet lasten ja nuorten toimintoja, jotka tehdään yhteistyössä koulun ja vapaa-aikatoimen kanssa
- ideoineet ja toteuttaneet koululla tapahtuvia toimintoja; sählyturnaus, Halloween- ja ystävänpäivätapahtuma
- edustajat, puheenjohtaja ja sihteeri, ovat olleet mukana maakunnallisen nuorisovaltuuston kokouksissa

Tilinpäätöksen mukaan hyvinvointilautakunnan tulos on 94,5 prosenttia eli 158 516 euroa parempi kuin talousarviossa 2023 on ennakoitu.

Perusopetuksen tulos on 94,8 %, joten säästöä on tullut 103 385 euroa. Varhaiskasvatuksen tulos on 89,2 %. Säästöä on tullut 48 222 euroa. Kirjaston tulos on 100,9 %. Kirjastossa on tullut ylitystä 1 660 euroa. Vapaa-aikatoimen tulos on 97,4 %. Säästöä on tullut 7 105 euroa.

Tilinpäätöksen 2022 ja 2023 vertailu ei ole toimiva laitospolkan alaisuuteen siirtymisen vuoksi. Tämän vuoksi vertailua on tehty vuoden 2023 talousarvion ja tilinpäätöksen välillä.

Toimintatuotot ovat toteutuneet n. 21 000 euroa ennakoitua suurempina.

Toimintakulut puolestaan laskivat 137 534 euroa.

Toimintakulujen laskuun on vaikuttanut palvelujen ostojen, henkilöstökulujen pieneneminen sekä aineiden ostojen osalta. Palvelujen ostot ovat laskeneet n. 66 000 euroa ja henkilöstökulut puolestaan n. 54 000 euroa. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostojen osalta säästöä on tullut n. 13 600 euroa. Toimintakuluissa nousua on ollut avustuksissa, mikä johtuu lasten kotihoidontuen menojen kasvusta. Huoneistovuokrien osalta merkille pantavaa on, että koulun vuokrat eivät ole laskeneet, vaikka Kotitien koulun käytöstä luovuttiin 1.6.2023 alkaen. Kaiken kaikkiaan vuokrien osalta kustannusten kirjaaminen tulisi olla läpinäkyvämpää. Tällä hetkellä ei tiedetä, miten kulut kirjataan oikeasti.

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin kaikilla vastuualueilla.

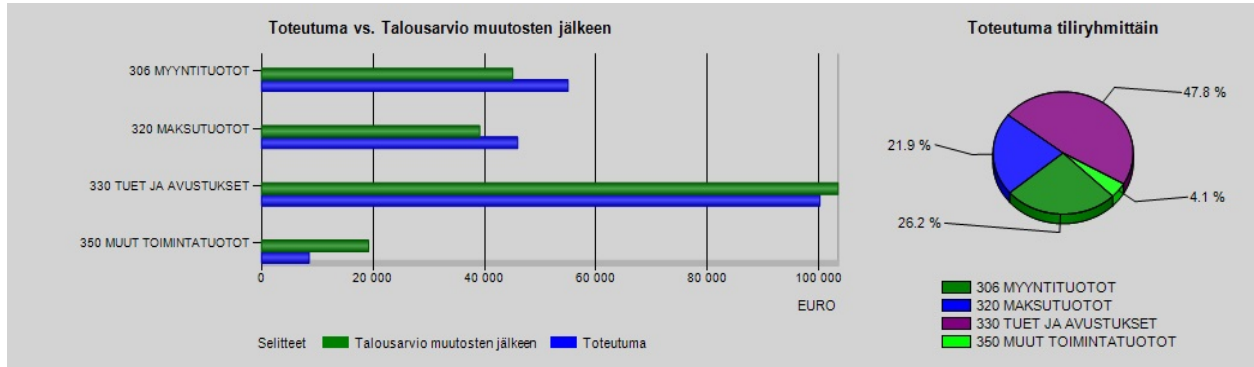
Rääkkylä on ollut mukana valtionvarainministeriön määräämässä arviointimenettelyssä. Menettelyn toimenpideohjelmasta on laitettu v. 2023 käytäntöön hyvinvointitoimen osalta yhden opettajan vähennys.

Kunnanvaltuusto on tehnyt päätöksen Keski-Karjalan musiikkiopiston viiden oppilaspaikan vähentämisestä. Vuonna 2023 väheni yksi musiikkiopiston oppilaspaikka.

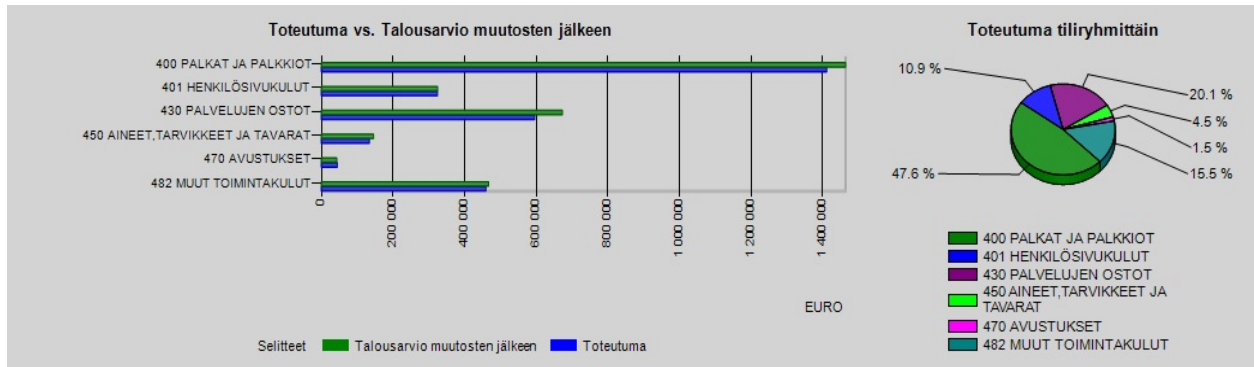
Hyvinvointilautakunta yhteensä vuonna 2023

50 HYVINVOINTILAUTAKUNTA
TOIMINTATUOTOT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutoks	Talousarvio j. muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikke-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.	Muutos-%	Edellinen vuosi
306 MYYNITUOTOT	45 085	0	45 085	55 005	9 920	22,0 %	122,0%	475 929	-88,44%	475 929
320 MAKSUTUOTOT	39 150	0	39 150	45 966	6 816	17,4 %	117,41%	53 778	-14,53%	53 778
330 TUET JA AVUSTUKSET	103 500	0	103 500	100 241	-3 259	-3,1 %	96,85%	101 529	-1,27%	101 529
350 MUUT TOIMINTATUOTOT	19 200	0	19 200	8 530	-10 670	-55,6 %	44,43%	11 379	-25,04%	11 379
YHTEENSÄ	206 935	0	206 935	209 741	2 806	1,4 %	101,36%	642 615	-67,36%	642 615

50 HYVINVOINTILAUTAKUNTA
TOIMINTAKULUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutoks	Talousarvio j. muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikke-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.	Muutos-%	Edellinen vuosi
400 PALKAT JA PALKKIOT	-1 463 623	0	-1 463 623	-1 411 054	52 569	3,6 %	96,4 %	-1 554 034	-9,2 %	-1 554 034
401 HENKILÖSIVUKULUT	-324 275	0	-324 275	-324 071	204	0,1 %	99,9 %	-386 076	-16,1 %	-386 076
430 PALVELUJEN OSTOT	-672 629	0	-672 629	-595 287	77 342	11,5 %	88,5 %	-564 219	5,5 %	-564 219
450 AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-145 590	0	-145 590	-133 617	11 973	8,2 %	91,8 %	-234 457	-43,0 %	-234 457
470 AVUSTUKSET	-42 650	0	-42 650	-44 094	-1 444	-3,4 %	103,4 %	-45 412	-2,9 %	-45 412
482 MUUT TOIMINTAKULUT	-466 711	0	-466 711	-458 991	7 720	1,7 %	98,3 %	-481 800	-4,7 %	-481 800
YHTEENSÄ	-3 115 478	0	-3 115 478	-2 967 113	148 365	4,8 %	95,2 %	-3 265 998	-9,2 %	-3 265 998

TOIMINTAKATE	-2 908 543	0	-2 908 543	-2 757 371	151 172	5,2 %	94,8%	-2 623 383	5,1 %	-2 623 383
---------------------	-------------------	----------	-------------------	-------------------	----------------	--------------	--------------	-------------------	--------------	-------------------

2.2.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötalousoosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät.

Verotulojen erittely

Tuloslaskelmassa tai liitetiedoissa verotulot eritellään kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistöveroon ja muihin verotuloihin.

Verotulot toteutuivat 25 214 euroa suurempina kuin oli arvioitu.

Talousarviossa verokertymäksi oli arvioitu yhteensä 3 670 500 euroa. Verotulojen kertymäksi muodostui 3 663 214 euroa. Toteutuma verotulojen osalta oli 100,7 %.

	TA2023	MUUTOS 2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Kunnan tulovero	2 475 500	1 500	2 477 000	2 503 760	-26 760
Kiinteistövero	657 000	34 000	691 000	683 824	7 176
Osuus yhteisöveron tuotosta	538 000	-68 000	470 000	475 630	-5 630
Yhteensä	3 670 500	-32 500	3 638 000	3 663 214	-25 214

Vuoden 2022 verotulokertymään verrattuna vuonna 2023 verotuloja kertyi 2 953 521 euroa vähemmän. Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi verotulojen vähennys oli 44,6 %.

	Tulovero%	Kunnan tulovero, euroa	Muutos	Kiinteistö%	Kiinteistö vero	Muutos
2017	21,5	4 878 203	-3,5 %	1,0	643 294	1,6 %
2018	21,5	4 837 911	-0,8 %	1,0	645 773	0,4 %
2019	21,5	4 630 636	-4,3 %	1,0	655 475	1,5 %
2020	21,5	5 104 968	10,2 %	1,0	591 566	-9,8 %
2021	21,5	4 957 763	-2,9 %	1,0	646 672	9,3 %
2022	21,5	5 112 605	3,1 %	1,0	682 145	5,5 %
2023	8,86	2 503 760	-51,0 %	1,0	683 824	0,2 %

Valtionosuuksien erittely

Vuodelta 2023 alkaen sosiaali- ja terveystaloudet poistuvat kuntien taloudesta ja kustannukset siirtyvät hyvinvointialueille. Uudistus mullistaa kuntien rahoitusjärjestelmän, kun yli puolet verotuloista ja kaksi kolmannesta valtionosuuksista siirretään hyvinvointialueiden rahoittamiseen.

Kunnalle oli myönnetty valtionosuutta yhteensä 1 562 862 euroa vuonna 2023 (9 963 484 euroa vuonna 2022). Tilikauden aikana kunta on saanut hankinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen 100 000 euroa. Ilman tätä korotusta vuoden 2022 valtionosuuteen verrattuna vuonna 2023 valtionosuutta kertyi 8 500 622 euroa vähemmän eli 85,3 %.

	TA2023	MUUTOS 2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Kunnan peruspalv.valtionosuus	259 413	4 563	263 976	270 946	-6 970
Verotul.perust.valtionos.tasaus	1 230 774	1 056	1 231 830	1 231 830	0
Opet.-ja kult.toimen muut valt	-531 857	-32 484	-564 341	-564 341	0
Verotulonmenetyksen korvaus	518 764	5 663	524 427	524 427	0
Hankinnanvar.valtionos.korotus	0	0	0	100 000	-100 000
Yhteensä	1 477 094	-21 202	1 455 892	1 562 862	-106 970

Rahoitustulojen ja – menojen erittely

	TA2023	MUUTOS 2023	Tarkistettu TA 2023	Tot 2023	Poikkeama
Korkotuotot	67 200		67 200	75 518	-8 318
Muut rahoitustuotot	116 466		116 466	117 661	-1 195
Korkokulut	-86 000	-2 000	-88 000	-74 993	-13 007
Muut rahoituskulut	-29 666	4 400	-25 266	-24 904	-362
Rahoitustuotot ja -kulut	68 000	2 400	70 400	93 282	-22 882

Korkotuotot:

Korkotuottoihin sisältyy korkotuotot antolainoista Polar Shiitake Oy:ltä 7 124 euroa, Rääkkylän Sijoitus Oy:ltä 68 223 euroa ja muut korkotuotot 171 euroa (KETI).

Muut rahoitustuotot:

Muodostuvat seuraavista tuloista:

Osinkotuotot ja osuuspääomien korot

METSÄ BOARD OYJ	38
METSÄLIITTO OSUUSKUNTA	2 234
KOTI-KARJALA LEHTI	68
SUOMEN LUOTTO-OSUUSKUNTA	140
P-K ENERGIAHOLDING	88 763
	91 243

Kunnalle maksettuja viivästyskorkoja oli 1 315 euroa.

Vesihuoltolaitoksen kunnalle maksama korvaus vesihuoltolaitoksen peruspääomasta (sisäiset tulot) oli 24 767 euroa.

Muita rahoitustuottoja oli yhteensä 117 661 euroa.

Korkokulut:

Korkokuluihin sisältyy lainojen korkokuluja 74 993 euroa.

Lainojen sidotut korkoprosentit nousivat.

Muut rahoituskulut:

Muodostuvat seuraavista kustannuksista:

Korvaus vesihuoltolaitoksen peruspääomasta (sisäiset kulut) 24 767 euroa

Luottoprovisiot (Rääkkylän Osuuspankki) 363 euroa

Viivästyskorot ja korotukset 85 euroa

Muut rahoituskulut 312 euroa

Muut rahoituskulut yhteensä 24 904 euroa.

Vuosikate oli 930 395 euroa. Poistot ja arvonalentumiset – 290 973 euroa, tilikauden tulos on ylijämäinen 639 422 euroa.

2.2.2 Investointien toteutuminen

Tili Proj	Käytösasuudenlaji Projekti		TA2023	Muutos TA2023	Tarkistettu TA2023	Tot 2023	Poikkeama
1100	<i>Aineelliset hyödykkeet</i> Maa- ja vesialueet						
1810	Kiinteistöt (osto ja myynti) Paksuniemen vesiosuuskunnan vesihuoltoverkosto	Menot Tulot	1 -99 099	- 1 89 099	0 -10 000	-1 000	1 000
1010	Osakkeet ja osuudet						
1820	Arvopaperit (osakkeet ja osuudet)	Menot Tulot	0 -	221 600 13 000	221 600 -13 000	221 571 -12 533	29 -467
	Menot		1	221 599	221 600	221 571	29
	Tulot		-99 099	76 099	-23 000	-13 533	533
	Maa- ja vesialueet yhteensä		-99 098	297 698	198 600	208 038	562
1115	Rakennukset Hallinto- ja laitosrakennukset						
5074	Päiväkoti - piha-alueen kunnostaminen ja leikkivälineiden uusiminen	Menot Tulot	50 000		50 000	48 877	1 123
3133	Terveyskeskus -väliovien uusiminen	Menot Tulot	120 000	- 120 000	0		0
3144	Vuodeosasto/verkkokaapelointi	Menot Tulot				5 578	-5 578
3537	Meijerin alueen rakennukset - meijerirakennuksen korjaukset	Menot Tulot	50 000	- 50 000	0		0
	Menot		220 000	-170 000	50 000	54 455	-4 455
	Tulot		0	-	-	0	0
	Hallinto- ja laitosrakennukset yhteensä		220 000	- 170 000	50 000	54 455	-4 455
1130	Maa- ja vesirakenteet Kadut ja tiet						
3063	Katujen ja piha-alueiden peruskorjausta, asfaltointien uusimista	Menot Tulot	40 000	- 15 000	25 000	19 967	5 033
3066	Paksuniemen logistiikkahanke v.2021-2023	Menot Tulot	158 000 -111 000		158 000 -111 000	166 879 -175 252	-8 879 64 252
6001	Uusi ulkoliikuntapaikka v.2022-2023 kaukalon viereen kirkonkylälle	Menot Tulot	53 000 -11 200	2 000 4 800	55 000 -16 000	54 466 -16 000	534 0
	Maa- ja vesialueet yhteensä		251 000	- 13 000	238 000	241 312	-3 312
	Tulot		-122 200	- 4 800	- 127 000	-191 252	64 252
	Netto		128 800	- 17 800	111 000	50 060	60 940
1140	Johtoverkostat ja laitteet						
1285	Vesilaitos - rakentaminen, peruskorjaus, taloliittymät €/v - vesimittarit, pumput, mittarikaivojen mahd. rak. sisältyy edellis	Menot Tulot	40 000		40 000	52 760	-12 760
1286	Viemärlaitos - rakentaminen, peruskorjaus, taloliittymät €/v (sis. johtoverkoston, koneet ja laitteet) - ilmapuhdistimen hankinta bioroottoritilaan	Menot Tulot	40 000	15 000	55 000	55 615	-615
	Johtoverkostat ja laitteet yhteensä		80 000	15 000	95 000	108 375	-13 375
	Tulot		0	-	-	0	0
	Netto		80 000	15 000	95 000	108 375	-13 375

1150	Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet						
3065	Paksuniemi - polttoaineautomaattien uusiminen	Menot Tulot	20 000	- 5 000	15 000	14 335	665
	Menot		20 000	-5 000	15 000	14 335	665
	Tulot		0	0	0	0	0
	Netto		20 000	-5 000	15 000	14 335	665
1170	Koneet ja kalusto						
1013	Siivouskaluston uusiminen	Menot	8 000		8 000		8 000
	Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet		8 000	0	8 000	0	8 000
	Tulot						
	Netto		8 000	0	8 000	0	8 000
	Investointimenot yhteensä		579 001	48 599	627 600	640 048	-12 448
	Investointitulot yhteensä		-221 299	71 299	-150 000	-204 785	64 785
	Investoinnit yhteensä (netto)		357 702	119 898	477 600	435 263	52 337

5074 Päiväkoti/piha alueen kunnostaminen.

- päiväkodin piha-alueen kunnostaminen ja leikkivälineiden uusiminen 50 000 euroa → piha-alueen rakennustyöt valmiit ja leikkivälineet tilattu, mutta leikkivälineiden asennus jäi kevääseen 2024

3133 TK/varavoimajärjestelmän rakentaminen

- terveyskeskuksen varavoimajärjestelmän rakentaminen 110 000 euroa → investointia ei toteutettu

3537 Meijerirakennuksien korjaukset 2023

- meijerirakennuksen korjaukset 50 000 euroa → investointia ei toteutettu

3144 Vuodeosasto/verkkokaapelointi

- vuodeosaston verkkokaapeloinnin tekeminen ja lääkehuoneen rakentaminen 10 000 euroa → valmistunut joulukuussa 2023

3063 Katujen peruskorjaukset v2023

- katujen peruskorjausta ja asfaltointien uusimista 25 000 euroa → S-marketin suojatien koroke ja Pihlajakodin pysäköintialue asfaltoitu toukokuussa 2023

3066 Paksuniemen logistiikkahanke 2023

- Paksuniemen alueen logistiikkahanke 158 000 euroa → hankkeen toimenpiteet saatu valmiiksi syksyllä 2023

6001 Uusi ulkoliikuntapaikka 2023

- kirkonkylän uuden ulkoliikuntapaikan rakentaminen 55 000 euroa → kuntoilupaikka valmistunut lokakuussa 2023

1285 Vesilaitos/korjaukset 2023

- vesijohtoverkoston / -laitteiston rakentaminen ja korjaukset 40 000 euroa → Leppälammen vedenottamon automaatio uusittu ja ylävesisäiliölle rakennettu kattorakenne loppuvuodesta 2023

1286 Viemärlaitos/korjaukset 2023

- viemärlaitoksen / -verkon sekä pumppaamojen rakentaminen ja korjaukset 55 000 euroa → jätevedenpuhdistamon ulko-ovet uusittu elokuussa, Lammikon ja Rasivaaran jätevedenpumppaamojen automaatio uusittu loppuvuodesta 2023

3065 Paksuniemi/polttoaineautomaatin uusiminen

- Paksuniemen sataman polttoainemittarin uusiminen 20 000 euroa → polttoainemittarit uusittu toukokuussa 2023

1013 Siivouskaluston uusiminen

- Siivouskaluston uusiminen 8 000 euroa → yhdistelmäkone hankittu huhti-toukokuussa 2023

2.2.3 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutuminen osoittaa, miten kunnan menot on rahoitettu. Laskelman avulla on koottu tulorahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

	TA2023	MUUTOS 2023	Tarkistettu TA2023	Tot 2023	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	858 118	-200 462	657 656	930 395	-272 739
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-99 099	89 099	-10 000	825	-10 825
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-579 001	-48 599	-627 600	-640 049	12 449
Rahoitusosuuden investointeihin	122 200	4 800	127 000	191 252	-64 252
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	99 099	-76 099	23 000	13 533	9 467
Toiminta ja investoinnit,netto	401 317	-231 261	170 056	495 956	-325 900
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	82 800	0	82 800	77 775	5 025
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-361 044	-1 000 000	-1 361 044	-1 361 044	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos(sisäiset)	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-640 107	640 107
Vaikutus maksuvalmiuteen	123 073	-1 231 261	-1 108 188	-1 427 420	319 232

Vuonna 2023 antolainauksessa tapahtui muutoksia. Antolainauksen vähennyksiä olivat tytäryhtiö Rääkkylän Sijoitus Oy:n maksama lainan lyhennys 9 658 euroa ja Pohjois-Karjalan Tietoverkko-osuuskunnan maksamat lainojen lyhennykset 57 317 euroa sekä Jaaman Seudun Kyläyhdistys ry:n maksama laina 10 800 euroa.

Tilivuoden aikana lyhennettiin pitkäaikaisia lainoja yhteensä 1 361 044 euroa.

2.2.4 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Menot					Tulot				
	TA 2022	Ta - muutos	TA + muutos	Tot 2023	Poikkeama	TA 2022	Ta - muutos	TA + muutos	Tot 2023	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA										
10 Kunnanhallitus	1 337 488	111 760	1 449 248	1 426 468	22 780	197 300	17 500	214 800	221 988	7 188
30 Elinvoimalautakunta	2 091 640	56 050	2 147 690	2 243 531	-95 841	1 782 895	1 150	1 784 045	1 816 420	32 375
50 Hyvinvointilautakunta	3 115 478	0	3 115 478	2 967 113	148 365	206 935	0	206 935	209 742	2 807
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						3 670 500	-32 500	3 638 000	3 663 214	25 214
Valtionosuudet						1 477 094	-21 202	1 455 892	1 562 862	106 970
Rahoitustuotot ja -kulut										
Korkotuotot						67 200		67 200	75 518	8 318
Muut rahoitustuotot						116 466	0	116 466	117 661	1 195
Korkokulut	86 000	2 000	88 000	74 993	13 007					
Muut rahoituskulut	29 666	-4 400	25 266	24 904	362					
Satunnaiset erät										
Tulosrahoituksen korjauserät	10 000		10 000	-825	10 825					
INVESTOINTIOSA								0	0	0
	579 000	48 600	627 600	640 049	-12 449	132 200	17 800	150 000	204 785	54 785
RAHOITUSOSA										
Antolainauksen muutokset										
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	0	0	0		0		0
Antolainasaamisten vähennys			0		0	82 800		82 800	77 775	-5 025
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		0	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	361 044	1 000 000	1 361 044	1 361 044	0					
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0	0	-24 730	24 730	0	0	0		
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Vaikutukset maksuvalmiuteen	123 074	-1 231 262	-1 108 188	-762 582	-345 606					
	7 733 390	-17 252	7 716 138	7 949 965	-233 827	7 733 390	-17 252	7 716 138	7 949 965	233 827

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta kirjanpitolausakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Kustakin tuloslaskelman ja taseen erästä on esitettävä vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta (vertailutieto). Jos tuloslaskelman tai taseen erittelyä on muutettu, on vertailutietoa mahdollisuuksien mukaan oikaistava. Samoin on meneteltävä, jos vertailutieto ei muun syyn takia ole käyttökelpoinen (KPL 3:1.2). Vastaavaa vertailutiedon esittämistapaa noudatetaan myös rahoituslaskelman ja konsernituloslaskelman ja –taseen sekä konsernin rahoituslaskelman esittämisessä. Tilinpäätöslaskelmien esittämistapaa ei saa muuttaa, ellei se ole tarpeen tilinpäätöksen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi (KPA 1: 8 §, 3: 1.1 §). Laskelmat on laadittava kaavoja yksityiskohtaisempina, jos se on tarpeen tilikauden tuloksen muodostumiseen vaikuttaneiden tekijöiden tai tase-erien selventämiseksi (KPA 1: 9 §). Yleisiin tilinpäätösperiaatteisiin kuuluu, että taseessa vastaaviin ja vastattaviin kuuluvat erät ja tuloslaskelman tuotot ja kulut esitetään täydestä määrästäan niitä toisistaan vähentämättä, jollei yhdisteleminen ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi (KPL 3.1 § kohta 8). Jollei erien erillinen esittäminen ole olennaista oikean ja riittävän kuvan antamiseksi, kirjanpitoasetuksessa määritellyjä erä saadaan yhdistellä, jos yhdisteleminen johtaa selkeämpään esittämistapaan. (KPA 1:10.3–4 §). [2017] Jos yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta ja edeltävältä tilikaudelta, se on jätettävä pois tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta tai taseesta. Tasekaava voidaan esittää ilman kirjain- ja numerotunnisteita (KPA 1:11.3 §). Tuloslaskelma ja tase laaditaan sentin tarkkuudella. Rahoituslaskelma, konsernituloslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma voidaan esittää myös tuhansin euroin.

Liikelaitoksen ja muun taseyksikön yhdistely tilinpäätöslaskelmiin
Liikelaitoksen ja muun taseyksikön tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase yhdistellään kunnan vastaaviin tilinpäätöslaskelmiin rivi riviltä. Yhdistelystä ja ennen yhdistelyä tehtävistä sisäisten erien eliminoinnista on kuntajaosto antanut ohjeen.

3.2 Tuloslaskelma

	2023		2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	435 546,11		1 022 828,53	
Maksutuotot	58 362,61		84 075,67	
Tuet ja avustukset	356 490,19		387 830,15	
Muut toimintatuotot	784 707,89	1 635 106,80	1 825 426,28	3 320 160,63
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-2 301 336,56		-2 636 562,57	
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	-547 311,27		-646 748,02	
Muut henk.sivukulut	-57 374,95		-72 447,04	
Palvelujen ostot	-1 873 168,00		-13 394 575,25	
Aineet, tarv. ja tavarat	-673 402,16		-779 647,87	
Avustukset	-286 748,08		-270 016,76	
Muut toimintakulut	-284 728,86	-6 024 069,88	-257 444,23	-18 057 441,74
Toimintakate		-4 388 963,08		-14 737 281,11
Verotulot		3 663 214,14		6 616 735,59
Valtionosuudet		1 562 862,00		9 963 484,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	75 517,73		64 382,31	
Muut rahoitustuotot	92 893,42		91 832,94	
Korkokulut	-74 992,93		-57 498,40	
Muut rahoituskulut	-136,32	93 281,90	-5 538,05	93 178,80
Vuosikate		930 394,96		1 936 117,28
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman muk. Poistot	-290 972,54		-299 588,23	
Arvonalentumiset	0,00	-290 972,54	0,00	-299 588,23
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	0		0	
Satunnaiset kulut		0,00		0,00
Tilikauden tulos		639 422,42		1 636 529,05
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)				
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)				
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)		0		0
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)		639 422,42		1 636 529,05

3.3 Rahoituslaskelma

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	930 394,96		1 936 117,28	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korj.erät	<u>824,91</u>	931 219,87	<u>-1 237 136,12</u>	698 981,16
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-640 049,06		-416 164,28	
Rah.osuudet investointimenoihin	191 252,00			
Pys.vast.hyödykkeiden luov.tulot	<u>13 533,09</u>	<u>-435 263,97</u>	<u>1 282 999,99</u>	<u>866 835,71</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		495 955,90		1 565 816,87
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäys	0,00		-14 700,00	
Antolainauksen vähennys	<u>77 775,03</u>	77 775,03	<u>78 489,97</u>	63 789,97
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen väh.	-1 361 044,00		-361 044,00	
Lyhytaik. lainojen muutos	<u>0,00</u>	<u>-1 361 044,00</u>	<u>-315 000,00</u>	<u>-676 044,00</u>
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toim.antojen varojen ja pääom	0,00		3 730,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos	-51 880,52		-97 674,56	
Korottomien maksujen muutos	<u>-588 226,41</u>	<u>-640 106,93</u>	<u>468 486,41</u>	<u>374 541,85</u>
Rahoituksen rahavirta		-1 923 375,90		-237 712,18
Rahavarojen muutos		-1 427 420,00		1 328 104,69
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 005 526,19		2 432 946,19	
Rahavarat 1.1.	<u>2 432 946,19</u>	<u>-1 427 420,00</u>	<u>1 104 841,50</u>	<u>1 328 104,69</u>

3.4 Tase

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
A PYSYVÄT VASTAAVAT	11 574 018,28	12 155 990,96	A OMA PÄÄOMA	8 362 766,45	8 311 482,67
I Aineettomat hyödykkeet	6 150,83	7 028,81	I Peruspääoma	6 002 765,75	6 590 904,39
1. Aineettomat oikeudet			IV Edellisten tilikausien ylijäämä	1 720 578,28	84 049,23
2. Muut pitkävaikuttiset menot	6 150,83	7 028,81	V Tilikauden ylijäämä/alijäämä	639 422,42	1 636 529,05
3. Ennakkomaksut	0,00	0,00			
II Aineelliset hyödykkeet	4 533 288,44	4 596 531,28	C PAKOLLISET VARAUKSET	364 274,00	364 274,00
1. Maa- ja vesialueet	419 276,23	419 650,23	2. Muut pakolliset varaukset	364 274,00	364 274,00
2. Rakennukset	2 495 491,65	2 680 333,84	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	22 084,69	22 084,69
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 514 494,44	1 327 240,13	1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
4. Koneet ja kalusto	14 177,98	22 912,02	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	3 424,00	3 424,00
6. Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	89 848,14	146 395,06	3. Muut toimeksiantojen pääomat	18 660,69	18 660,69
III Sijoitukset	7 034 579,01	7 552 430,87	E VIERAS PÄÄOMA	4 663 189,70	6 671 985,64
1. Osakkuusyhteisöosuudet	1 837 655,68	2 277 732,51	I Pitkäaikainen	3 540 842,68	4 866 364,68
3. Muut lainasaamiset	5 103 438,60	5 181 213,63	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 490 000,00	4 815 522,00
4. Liittymismaksut ja muut saamiset	93 484,73	93 484,73	3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,00	0,00	4. Lainat muuilta luotonantajilta	0,00	0,00
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	5. Saadut ennakot	0,00	0,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 838 296,56	3 213 836,04	6. Ostovelat	0,00	0,00
I Vaihto-omaisuus			7. Liittymismaksut ja muut velat	50 842,68	50 842,68
II Saamiset	832 770,37	780 889,85	8. Siirtovelat		
Pitkäaikaiset saamiset	187 301,21	212 124,26	II Lyhytaikainen	1 122 347,02	1 805 620,96
1. Myyntisaamiset			1. Joukkovelkakirjalainat		
2. Lainasaamiset	187 301,21	212 124,26	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	325 522,00	361 044,00
3. Muut saamiset	0,00	0,00	3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
4. Siirtosaamiset			4. Lainat muuilta luotonantajilta		
Lyhytaikaiset saamiset	645 469,16	568 765,59	5. Saadut ennakot	0,00	0,00
1. Myyntisaamiset	302 522,69	376 589,24	6. Ostovelat	281 319,62	257 755,96
2. Lainasaamiset			7. Liittymismaksut ja muut velat	63 507,45	67 970,59
3. Muut saamiset	51 116,98	48 606,93	8. Siirtovelat	451 997,95	1 118 850,41
4. Siirtosaamiset	291 829,49	143 569,42			
III Rahat ja pankkisaamiset	1 005 526,19	2 432 946,19	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 412 314,84	15 369 827,00
IV VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 412 314,84	15 369 827,00			

3.5 Konsernilaskelmat

Konsernituloslaskelma

	2023		2022
	€		€
Toimintatuotot	2 668 164		23 179 627
Toimintakulut	-7 899 768		-38 242 508
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-26		4 407
Toimintakate	-5 231 630		-15 058 474
Verotulot	3 641 374		6 596 305
Valtionosuudet	2 582 497		10 947 168
Rahoitustuotot ja -kulut:	111 784		38 530
Korkotuotot	13 336	24 404	
Muut rahoitustuotot	195 667	184 862	
Korkokulut	-92 225	-116 487	
Muut rahoituskulut	-4 994	-54 249	
Vuosikate	1 104 025		2 523 529
Poistot ja arvonalentumiset:			
Suunn.mukaiset poistot	-573 084	-906 705	
Arvonalentumiset	0	-787	
Satunnaiset erät			
Tilikauden yli- ja alipariarviot	0	0	
Tilikauden tulos	530 941		1 616 037
Tilinpäätössiirrot	-4 366		4 775
Tilikauden verot	-2 452		-6
Laskennalliset verot	0		-1 952
Vähemmistöosuudet	0		3 921
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	524 123		1 622 775

Konsernin rahoituslaskelma

	2023	2022
	€	€
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 104 025	2 523 529
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	-2 452	-6
Tulorahoituksen korjaukset	-24 455	-731 629
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 077 118	1 791 894
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-529 232	-977 418
Rahoitusosuudet investointimenoihin	188 689	19 249
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	43 454	1 323 011
Investointien rahavirta yhteensä	-297 089	364 842
Toiminnan ja investointien rahavirta	780 029	2 156 736
Rahoituksen rahavirta		
Antolainouksen muutokset		
Antolainouksen lisäykset	-125	-14 823
Antolainouksen vähennys	68 117	59 800
Antolainouksen muutokset yhteensä	67 992	44 977
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-1 595 119	743 181
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-649 301
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-50 894	-539 678
Lainakannan muutokset yhteensä	-1 646 013	-445 799
Oman pääoman muutokset	4 000	-9 120
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääom. muutokset	2 558	-981
Vaihto-omaisuuden muutos	-12 901	56 410
Saamisten muutos	-40 388	-756 579
Korottomien velkojen muutos	-592 939	635 488
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-643 670	-65 662
Rahoituksen rahavirta	-2 217 691	-475 603
Rahavarojen muutos	-1 437 662	1 681 133
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 720 097	4 441 677
Rahavarat 1.1.	3 157 759	2 760 544
Rahavarojen muutos	-1 437 662	1 681 133

Konsernitase

	2023	2022		2023	2022
VASTAAVAA	€	€	VASTATTAVAA	€	€
PYSYVÄT VASTAAVAT	9 090 059	14 251 243	OMA PÄÄOMA	6 128 225	6 238 748
Aineettomat hyödykkeet	6 522,00	85 941	Peruspääoma	6 002 766	6 590 904
Aineettomat oikeudet	371,00	64 678	Säätiöiden ja yhd.peruspääoma		1 098
Konserniliikearvo	6 151	7 029	Arvonkorotusrahasto	56 948	56 947
Muut pitkävaikutteiset menot		14 234	Muut omat rahastot	326 279	343 637
Ennakkomaksut			Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-781 891	-2 376 614
			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	524 123	1 622 775
Aineelliset hyödykkeet	6 915 456	11 809 999	VÄHEMMISTÖOSUUDET		22 218
Maa- ja vesialueet	628 318	722 986			
Rakennukset	4 539 577	8 322 636	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 533 300	1 405 645	Poistoero	0	0
Koneet ja kalusto	92 931	746 459	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	141	141			
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	121 189	612 132	PAKOLLISET VARAUKSET	364 274	646 219
Sijoitukset	2 168 081	2 355 303	Eläkevaraukset		2 301
Osakkuusyhteisöosuudet	470 915	467 612	Muut pakolliset varaukset	364 274	643 918
Muut osakkeet ja osuudet	194 681	316 538			
Muut lainasaamiset	1 406 995	1 475 235	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	127 272	70 700
Muut saamiset	95 490	95 918			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	101 476	40 169	VIERAS PÄÄOMA	5 234 875	14 950 797
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 663 111	7 637 270	Pitkäaikainen	3 741 156	9 490 375
Vaihto-omaisuus	79 891	154 592	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 677 225	9 402 412
Aineet ja tarvikkeet	79 891	154 592	Lainat julkisyhteisöiltä	0	470
			Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saamiset	863 124	3 041 000	Liittymismaksut ja muut velat	63 931	63 458
Pitkäaikaiset saamiset	190 208	215 536	Saadut ennakot	0	0
Myyntisaamiset	2 817	3 322	Siirtovelat	0	0
Lainasaamiset	187 301	212 124	Laskennalliset verot		24 035
Muut saamiset					
Siirtosaamiset	90	90	Lyhytaikainen	1 493 719	5 460 422
Lyhtyaikaiset saamiset	672 916	2 825 464	Joukkovelkakirjalainat	64 966	113 861
Myyntisaamiset	269 581	1 512 515	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	327 522	433 238
Lainasaamiset	0	0	Lainat julkisyhteisöiltä	0	279 246
Muut saamiset	58 246	310 782	Saadut ennakot	1 638	4 150
Siirtosaamiset	345 089	1 002 167	Ostovelat	332 549	1 153 530
Rahoitusarvopaperit	354 516	342 253	Liittymismaksut ja muut velat	132 778	488 466
Osakkeet ja osuudet			Siirtovelat	634 266	2 968 252
Sijoitukset rahamarkkinainstrumen.	349 416	337 153	Laskennalliset verot	0	19 679
Joukkovelkakirjalainasaamiset	1 700	1 700	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 854 646	21 928 682
Muut arvopaperit	3 400	3 400			
Rahat ja pankkisaamiset	1 365 580	4 099 425			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 854 646	21 928 682			

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1 Jaksotuseriaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Kunnan verotulot kirjataan tilinpäätöksessä verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan kalenterikuukausittain ao. tilikauden verotuloksi.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitosrakennusten sekä vedenjakelu- ja viemäriverkostojen poistoajoja tarkistettu 1.1.2017 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempan todennäköiseen luovutushintaan.

Vuoden 2023 alussa Siun sote muuttui kuntayhtymästä hyvinvointialueeksi. Kuntayhtymän jäsenosuudet kirjattiin kunnan kirjanpidossa peruspääomaan. Hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka kirjattiin peruspääomaan. Siirrot kirjattiin kunnan tilinpäätöksen mukaisilla kirjanpitoarvoilla alkusaldona 1.1.2023.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempan todennäköiseen arvoon. Siirtovelkojen ja siirtosaamisten vanhoja velkoja ja saatavia poistetaan kirjanpidosta vuonna 2023 (Khall 25.09.2023/8 451,43 euroa). Vesilaitoksen asiakkaana on Salokylä-Pötsönlahti vesiosuuskunta. Ko. asiakas ei ole ilmoittanut lukemia kulutuksen mukaan, joten vuodesta 2015 alkaen laskutettiin arviolaskuilla. Vuoden 2020 tammikuussa Salokylä-Pötsönlahti vesiosuuskunta ilmoitti lukematiedot 1.1.2015-31.12.2019, mutta lukematiedot jäivät selvittäväksi (ovat edelleen selvityksissä). Tämän johdosta laskutusta ei ole tehty loka-joulukuulta 2019. Vuonna 2020 ko. asiakasta laskutettiin 3 kuukautta vuodelta 2019 ja koko vuosi 2020 arviona. Vuonna 2020 vuosikulutusarvio oli 62 549 m3 ja 40 000 m3 vuonna 2021. Vuodelta 2020 saatiin kulutusluku ja tasausmaksu tehtiin vuonna 2021. Vuosi 2021 on laskutettu arviona vuosikulutusarviolta 40 000 m3 ja koska kulutuslukuja ei saatu ko. vuodelta, lisättiin vuoden 2020 kulutuslukuun 20 % Elinvoimalautakunnan päätöksen 16.12.2019 § 42 mukaan.

Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että vuoden 2022 toimintatulot sisälsivät metsätilojen myyntiä 1 161 715 euroa ja toimintakuluista palvelujen ostoista 86 % siirtyi hyvinvointialueeseen. Lisäksi valtionosuuksia ja verotuloja leikattiin 69,1 %.

Lomapalkkajaksotus 31.12.2023 on laskettu Kvtes:n A-taulukon mukaan.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Otettiin huomioon Pohjois-Karjalan maakuntaliiton jäsenkuntien osuuden muutos peruspääomasta.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu va-paaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi yhden yhtiön osalta ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poiston oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Kiinteistö Oy Rääkkylän Liike-Virastotalo on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Osakkuusyhteisön tilikausi on kalenterivuosi. Osakkuusyhtyrityksen yhdistelyssä ei ole huomioitu poistojen oikaisua. Asunto Oy Rääkkylän Kinnulanrinnettä ei ole yhdistelty

Poikkeavat arvostus- ja jaksotuseriaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksessä on Poistoeron ja Varausten muutos -tuloslaskelmaerät eliminoitu taseen oman pääoman Tilikauden yli-/alijäämä-tilin välillä. Taseen Poistoero ja Vapaaehtoiset varaukset -tiliryhmät on eliminoitu oman pääoman Edellisten tilikausien yli-/alijäämä-tilin välillä.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6 Toimintatuotot tehtävälueittain (ulkoiset)

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Hallinto ja talous	232 283,25	339 063,74	151 144,84	260 845,28
Palvelutoiminta	0,00	0,00		
Asuttujen alueiden kehittäminen	0,00	0,00		
Liikenne	0,00	0,00		
Ruokahuolto	0,00	412 029,85	0,00	412 029,85
Metsätalous	70 216,91	40 798,28	70 216,91	40 798,28
Käyttöomaisuus	626,10	1 163 410,12	626,10	1 163 410,12
Arvopaperit	0,00	0,00		
Pelastuslaitos-liikelaitos	0,00	0,00		
Lakkautettu terveyskeskuskunta	0,00	0,00		
Maaseudun kehittämistoimi	81 271,69	14 899,50	81 271,69	14 899,50
Ympäristötoimi	183 747,25	146 180,70	183 747,25	146 180,70
Kiinteistötoimi	1 525 874,87	1 710 484,94	742 285,28	837 518,23
Vesihuoltolaitos	217 004,46	220 245,96	217 004,46	220 245,96
Terveydenhuolto	0,00	18 771 094,12		20 987,87
Opetustoimi	236 395,26	233 119,94	68 065,83	74 944,94
Kirjasto	11 541,99	2 199,98	11 541,99	2 199,98
Lasten päivähoito ja kotihoidontuki	39 276,89	51 616,95	39 276,89	51 616,95
Vapaa-aikatoimi	69 925,56	74 482,97	69 925,56	74 482,97
Yhteensä	2 668 164,23	23 179 627,05	1 635 106,80	3 320 160,63

7 Verotulojen erittely

	2023	2022
Kunnan tulovero	2 503 760,27	5 112 604,55
Osuus yhteisövero tuotosta	475 630,20	821 986,34
Kiinteistövero	683 823,67	682 144,70
Verotulot yhteensä	3 663 214,14	6 616 735,59

8 Valtionosuuksien erittely

	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	1 502 776,00	8 751 372,00
Siitä : Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus (+/-)	1 231 830,00	2 704 383,00
Siitä : Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta (sis. sote-erät eli muutosrajoitin ja siirtymätas)	270 946,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-564 341,00	-531 864,00
Verotulomenestyksen korvaus	524 427,00	1 743 976,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	100 000,00	
Valtionosuudet yhteensä	1 562 862,00	9 963 484,00

9 Palvelujen ostojen erittely

	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	179 976,09	11 613 207,23
Muiden palvelujen ostot	1 693 191,94	1 781 368,02
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	1 873 168,03	13 394 575,25

11 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt 18.09.2017 § 49. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Taseeseen aiemmin aktivoidut erät poistetaan aiemman poistosuunnitelman mukaisesti loppuun saakka.

Aineettomat oikeudet	10 vuotta	tasapoisto
Aineettomat hyödykkeet		
<i>Muut pitkävaikuttiset menot</i>	5 vuotta	tasapoisto
(esim. atk, puhelin, laitteet, ohjelmistot)		
Aineelliset hyödykkeet		
<i>Maa- ja vesialueet</i>	ei poistoaikaa	
<i>Rakennukset</i>		
-asuinrakennukset	40 vuotta	tasapoisto
-hallinto- ja laitusrakennukset	30 vuotta	tasapoisto
-tehdas- ja tuotantorakennukset	25 vuotta	tasapoisto
-vapaa-ajan rakennukset	25 vuotta	tasapoisto
-talousrakennukset	15 vuotta	tasapoisto

Kiinteät rakenteet ja laitteet

-kadut ja tiet	15 vuotta	tasapoisto
-torit ja puistot	15 vuotta	tasapoisto
-sillat, laiturit ja uimalat	20 vuotta	tasapoisto
-muut maa- ja vesirakenteet	20 vuotta	tasapoisto
-vedenjakeluverkko	30 vuotta	tasapoisto
-viemäriverkko	40 vuotta	tasapoisto
-kaukolämpöverkko	30 vuotta	tasapoisto
-maakaasu- ja muut putki- ja kaapeliverkot	20 vuotta	tasapoisto
-sähkö-, vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja laitteet	15 vuotta	tasapoisto
-muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta	tasapoisto
-sähköjohdot, muuntoasemat, ulkoval. laitteet	15 vuotta	tasapoisto
<i>Koneet ja kalusto</i>		
-kuljetusvälineet (rauta-alukset ja muut raskaat)	15 vuotta	tasapoisto
-muut koneet ja kalusto (puiset alukset ja työkoneet)	8 vuotta	tasapoisto
-kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	4 vuotta	tasapoisto
-muut liikkuvat ja kevyet työkoneet, henk.autot	4 vuotta	tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.laitteet	10 vuotta	tasapoisto
<i>Muut aineelliset hyödykkeet</i>		
-luonnonvarat		käytön mukainen poisto
-arvo- ja taide-esineet		ei poistoaikaa

Pienten pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankinnat, joiden hankintameno on alle 5 000 €, kirjataan vuosikuluiksi.

12 Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Eläkevastuu 1.1.	0,00	2 559,88		
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00		
Vähennykset tilikaudella	0,00	-258,56		
Eläkevastuu 31.12.	0,00	2 301,32	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	0,00	66 650,61	0,00	63 000,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00		
Vähennykset tilikaudella	0,00	-66 650,61	0,00	-63 000,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	0,00	139 292,23		
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00		
Vähennykset tilikaudella	0,00	-32 972,01		
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	0,00	106 320,22		
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.	0,00	0,00	0,00	375 000,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	-375 000,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkkaharmonisaation varaukset 1.1.	364 274,00	0,00	364 274,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	537 597,35	0,00	364 274,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkkaharmonisaation varaukset 31.12.	364 274,00	537 597,35	364 274,00	364 274,00

13 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	25 932,93	1 163 410,12	626,00	1 163 410,12
Kiinteistöjen myyntivoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut myyntivoitot	0,00	326,29	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,10	2 698,13	0,10	0,00
Luovutusvoitot yhteensä	25 933,03	1 166 434,54	626,10	1 163 410,12
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteistöjen myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Koneet ja kalusto myyntitappiot	0,00	79,55	0,00	0,00
Muut tappiot	0,00	-1 114,06	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	1 451,01	0,00	1 451,01	0,00
Luovutustappiot yhteensä	1 451,01	-1 034,51	1 451,01	0,00

15 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	91 242,53	90 902,67
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Yhteensä	91 242,53	90 902,67

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

18 Arvonkorotukset

	Konserni		Kunta	
	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	21 806,66	21 806,66		
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	21 806,66	21 806,66		
Rakennukset				
Arvo 1.1.	35 140,66	35 140,66		
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	35 140,66	35 140,66		
Kuntayhtymäosuudet				
Arvo 1.1.	0,00		0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	0,00		0,00	0,00
Arvo 31.12.	0,00		0,00	
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	56 947,32	56 947,32	0,00	0,00

19 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat		Muut pitkävai- oikeudet	Yhteensä
	oikeudet	mutteiset menot		
Poistamaton hank.meno 1.1.	0,00	7 028,81		7 028,81
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00		0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00		0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00		0,00
Tilikauden poisto	0,00	-877,98		-877,98
Poistamaton hank.meno 31.12.	0,00	6 150,83		6 150,83

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kesken- eräiset hankinnat
Poistamaton hank.meno 1.1.	419 650,23	2 680 333,84	1 327 240,13	22 912,02	146 395,06
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	5 577,82	469 446,82	0,00	48 877,07
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	-191 252,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	-374,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	-105 423,99
Tilikauden poisto	0,00	-190 420,01	-90 940,51	-8 734,04	0,00
Poistamaton hank.meno 31.12.	419 276,23	2 495 491,65	1 514 494,44	14 177,98	89 848,14

Aineelliset hyödykkeet
Yhteensä

Poistamaton hank.meno 1.1.	4 596 531,28
Lisäykset tilikauden aikana	523 901,71
Rahoitusosuudet tilikaudella	-191 252,00
Vähennykset tilikauden aikana	-374,00
Siirrot erien välillä	-105 423,99
Tilikauden poisto	-290 094,56
Poistamaton hank.meno 31.12.	4 533 288,44

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	201 254,37	201 254,37	34 625,68	34 625,68
Muut maa- ja vesialueet	427 063,93	641 321,95	384 650,55	385 024,55
Maa- ja vesialueet yhteensä	628 318,30	842 576,32	419 276,23	419 650,23

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet				
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hank.meno 1.1.	1 016 060,35	270 148,60	857 836,51	133 687,05	2 277 732,51
Lisäykset tilikauden aikana	221 571,34	0,00	0,00	0,00	221 571,34
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	-647 664,17	-13 984,00	-661 648,17
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hank.meno 31.12.	1 237 631,69	270 148,60	210 172,34	119 703,05	1 837 655,68
Liittymismaksut ja muut saamiset	Liittymis- maksut	Yhteensä			
Poistamaton hank.meno 1.1.	93 484,73	93 484,73			
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00			
Poistamaton hank.meno 31.12.	93 484,73	93 484,73			

20 Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	isernin osuus (1000 euroa)		Tilikauden voitosta/ tappiosta
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalo	Rääkkylä	100	100	639	639	-190
Kiinteistö Oy Rääkkylän Yrittäjätalo	Rääkkylä	100	100	262	10	0
Rääkkylän Sijoitus Oy	Rääkkylä	100	100	197	3 411	10
Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy	Rääkkylä	100	100	66	220	11
21 Kuntayhtymät						
Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä	Joensuu	1,70	1,70	1 469	159	50
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Joensuu	1,49	1,46	36	12	5
22 Osakkuusyhteisöt						
Liike-Virastotalo	Rääkkylä	42,02	42,02	372	5	0
AS Oy Rääkkylän Kinnulanrinne		22,80	22,8			
23 Saamisten erittely						
			2023	2022	2023	2022
Saamiset tytäryhteisöiltä			Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Myyntisaamiset			0,00	52 021,96	0,00	52 662,77
Lainasaamiset			3 696 443,76		3 706 101,50	
Siirtosaamiset				8 576,74		7 525,94
Muut saamiset						
Yhteensä			3 696 443,76	60 598,70	3 706 101,50	60 188,71
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä						
Myyntisaamiset			0	1 018,61	0	23 153,72
Siirtosaamiset			0		0	7 000,00
Yhteensä			0,00	1 018,61	0,00	30 153,72
Saamiset osakkuusyhteisöiltä						
Myyntisaamiset			0	0,00	0	0,00
Yhteensä			0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset yhteensä			3 696 443,76	61 617,31	3 706 101,50	90 342,43
24 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät						
			Konserni		Kunta	
Lyhytaikaiset siirtosaamiset			2023	2022	2023	2022
Valtio/tuki			239 122,15	128 552,43	239 122,15	67368,89
Työllisyysrahasto			0,00	5 203,34		
EVOT			0,00	11 355,67		
Kelan korvaus työterveydenhuollosta ja ensihoidosta			11 366,40	91 688,14	7 907,70	10 464,63
Ely-keskus/palkkatuki ja kuntouttava toiminta			15 767,68	27 934,07	15 767,68	24 720,02
EU-tuet ja avustukset			19 636,22	33 735,10	0,00	14 467,31
Potilasvakuutus			0,00	11 811,19		
Muut tulojäämät			59 196,13	518 563,61	29 031,96	26 548,57
Palkkaharmonisointi				173 323,35		
Tulojäämät yhteensä			345 088,59	1 002 166,89	291 829,49	143 569,42

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25 Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	6 002 765,75	6 590 904,39	6 002 765,75	6 590 904,39
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	6 002 765,75	6 590 904,39	6 002 765,75	6 590 904,39
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma 1.1.	0,00	1 098,20		
Lisäykset	0,00	0,00		
Vähennykset	0,00	0,00		
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma 31.12.	0,00	1 098,20		
Arvonkorotusrahasa 1.1.	56 947,33	56 947,33	0,00	0,00
Vähennykset			0,00	0,00
Korjaukset rahastoon			0,00	0,00
Arvonkorotusrahasa 31.12.	56 947,33	56 947,33	0,00	0,00
Muut omat rahastot 1.1.	317 913,01	335 101,63	0,00	0,00
Lisäykset	13 872,00	8 535,38	0,00	0,00
Vähennykset	-5 505,70		0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	326 279,31	343 637,01	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-811 822,31	-2 354 019,45	1 720 578,28	84 049,23
Korjaukset aikaisempiin tilikausiin	29 932,17	-22 594,18		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-781 890,14	-2 376 613,63	1 720 578,28	84 049,23
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) 31.12.	524 122,79	1 622 774,64	639 422,42	1 636 529,05
Oma pääoma yhteensä	6 128 225,04	6 238 747,94	8 362 766,45	8 311 482,67

27 Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	1.1.2029	1.1.2028
	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 330 000,00	3 620 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	2 330 000,00	3 620 000,00

29 Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraukset	0,00	2 301,32	0,00	0,00
Takuuvaraus	0,00	0,00	0,00	0,00
Vahingonkorvausvaraus	0,00	0,00	0,00	0,00
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista	0,00	0,00	0,00	0,00
Ympäristövastuut	0,00	0,00		
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	0,00	106 320,21	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkkaharmonisointi	8 000,00	537 597,35	364 274,00	364 274,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	8 000,00	646 218,88	364 274,00	364 274,00

30 Vieras pääoma

	2023		2022	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhtiölle				
Ostovelat	0,00	44 096,44	0,00	21 930,39
Siirtovelat				
Yhteensä	0,00	44 096,44	0,00	21 930,39
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	180,97
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	180,97
Velat osakkuusyhteisöille				
Ostovelat	0	184,46	0	
Yhteensä	0,00	184,46	0,00	0,00
Vieras pääoma yhteensä	0,00	44 280,90	0,00	22 111,36

31 Sekkilimiitti		2023		2022
Käyttövara		0,00		870 000,00
Käytetty 31.12.		0,00		0,00
Jäljellä 31.12.		0,00		870 000,00
32 Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	50 842,68	50 842,68	50 842,68	50 842,68
Muut velat	13 087,82	12 615,56		
Muut velat yhteensä	63 930,50	63 458,24	50 842,68	50 842,68
Laskennalliset verovelat	Konserni			
	2023	2022		
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma		24 034,81		
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma		19 678,75		
33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	60 909,62	54 428,29	42 334,58	37 017,33
Menojäämät				
Lomapalkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	560 935,43	1 891 622,25	372 995,40	355 863,48
Korkojaksotukset	16 995,83	21 584,71	15 507,01	11 486,27
Muut menojäämät	-8 736,98	411 027,50	16 998,96	111 653,33
Verotulojen negatiiviset tilitysmäärät				
Siun soten v.2022 alijäämän kattaminen	4 162,00	589 589,41	4 162,00	602 830,00
Yhteensä	634 265,90	2 968 252,16	451 997,95	1 118 850,41
VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT				
34 Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin ja osakkeita				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	290 212,73	555 760,26		
Vakuudeksi annettut kiinnitykset	3 316 009,10	3 241 674,38	0,00	0,00
38-39: Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä	<u>508 483,83</u>	<u>1 257 292,59</u>	<u>395 234,69</u>	<u>169 616,99</u>
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	173 285,66	594 025,14	151 211,69	140 750,99
Leasingvastuut	<u>29 471,07</u>	<u>138 671,66</u>	<u>0,00</u>	<u>3 476,32</u>
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	14 158,81	61 242,92	0,00	3 476,32
Myöhemmin maksettavat	244 023,00	77 428,74		
Yrityskotivastuut		702,07		
Vuokravastuut yhteensä	537 954,91	1 396 666,32	395 234,69	173 093,31
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	187 444,48	655 268,06	151 211,69	144 227,31
Myöhemmin maksettavat	244 023,00	77 428,74	244 023,00	28 866,00
40 Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			722 086,83	722 086,83
Jäljellä oleva pääoma			36 021,25	94 089,75
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	346 420,00	434 276,20	346 420,00	346 420,00
Jäljellä oleva pääoma	142 641,87	170 335,47	142 641,87	156 498,67
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.			16 259 825,00	15 383 496,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.			0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.			12 943,00	8 896,00

41 Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Koronvaihtosopimukset				
Käypä arvo	0	-88 733		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	0	4 386 101		
Arvonlisäveron palautusvastuu	153 520,83	212 228,11	71 074,30	82 294,86
Vammaispalvelulain mukaiset potilasvakuutuksen vastuut	0,00	0,00		
Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron palautusvastuu	0,00	71 531,95		
HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT				
42 Henkilöstön lukumäärä 31.12.		<u>2023</u>		<u>2022</u>
Hallinto ja talous		11		25,5
Ruokahuolto				6
Tekninen toimi		11,5		14
Opetus ja vapaa-aika		31,5		30,5
Päivähoito		5		7
Yhteensä		59		83
43 Henkilöstökulut		<u>2023</u>		<u>2022</u>
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		2 906 022,78		3 355 757,63
Henkilöstökulut yhteensä		2 906 022,78		3 355 757,63
44 Luottamushenkilöiden palkoista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut		<u>2023</u>		<u>2022</u>
Kristilidemokraatit		82,50		120,00
Keskusta		1 752,50		2 292,50
Perussuomalaiset		457,00		664,00
Rlän Vasemmistoliitto		552,50		710,00
		2 844,50		3 786,50
45 Tilintarkastajan palkkiot		<u>2023</u>		<u>2022</u>
Tilitarkastuspalkkiot		7 359,14		4 479,84
Tilitarkastajan lausunnot		0,00		0,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin osuus		2 192,93		1 925,25
Muut palkkiot		0,00		611,98
Palkkiot yhteensä		9 552,07		7 017,07

46. Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvat välilliset liiketoimet.

Kunnan tai konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

LUETTELO KÄYTETYSTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Päiväkirja	atk-tulosteena
Pääkirja	atk-tulosteena
Tase-erittelyt	nidottuna
Tasekirja	nidottuna
Osa-kirjanpidot	atk-tulosteena

LUETTELO KÄYTETYSTÄ TOSITELAJEISTA

Tositelaji	
1	Alkusaldot
2	Talousarvio
10	Muistio, ulk. RD
20	Muistio, sis. RD
32	Muistio, ulk. Tilinpäätös
34	Käyttöomaisuus
100	MR Laskulaji 10
102	Palkat
110	MR Laskulaji 11
111	Sostyö, kp-viennit
112	CPU sisäiset
113	CPU ulkoiset
120	MR Laskulaji 12
130	MR Laskulaji 13
140	MR Laskulaji 14
170	MR Laskulaji 17
180	MR Laskulaji 18
310	MR Laskulaji 31
340	MR Laskulaji 34
380	MR Laskulaji 38
511	Manuaalisuoritukset
521	Viitesuoritukset
530	MR Laskulaji 53
531	Hyv.laskujen kuittaus
550	MR Laskulaji 55
730	MR Laskulaji 73
770	MR Laskulaji 77
801	Ostolaskut
820	MR Laskulaji 82
890	MR Laskulaji 89
899	Ostomaksut
991	Konsemin alkusaldot
992	Konsemin tytär/ky

5. Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Rääkkylän kunnan vesihuoltolaitos

TOIMINTAKERTOMUS 2022

1. Yleistä

Vesihuoltolain muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Keskeisimmät kuntaan vaikuttavat lain muutokset ovat seuraavat (§:t 5-10):

Kunnan tulee kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi yhteistyössä alueensa vesihuoltolaitosten, laitoksille vettä toimittavien ja niiden jätevesiä käsittelevien sekä muiden kuntien kanssa sekä osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun.

Kunnan alueella vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi.

Kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksytyä toiminta-aluetta vesihuollosta huolehtimiseen soveltuvan laitoksen esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, laitosta kuultuaan.

Toiminta-alueen tulee olla sellainen, että: 1) vesihuoltolaitos kykenee huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti; ja 2) vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.

Hyväksyessään toiminta-alueen kunnan tulee toiminta-alueen eri osien vesihuollon tarpeet huomioon ottaen määrittää alueet, jotka on saatettava vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkoston piiriin, sekä alueet, jotka on saatettava laitoksen jätevesiviemäriverkoston piiriin. Hyväksymispäätöksen yhteydessä on myös asetettava tavoitteellinen yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaava aikataulu toiminta-alueen eri osien saattamiselle verkostojen piiriin.

Toiminta-alue, sillä sijaitsevat taajamat sekä vesijohtoverkoston ja jätevesiviemäriverkoston piiriin saatettavat alueet esitetään kartalla, jonka on oltava yleisesti saatavilla tietoverkossa. Toiminta-alueen hyväksymisestä on tiedotettava riittävässä laajuudessa.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin. Taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei kuitenkaan tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen vesijohtoon, jos: 1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä; ja 2) kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi terveydensuojelulaissa säädetyt laatuvaatimukset täyttävää talousvettä. Taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin, jos: 1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä ja jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa (527/2014) säädetään; tai 2) kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Lain 20 §:n mukaan kunnan tai yrityksen tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista. Vesihuollolle on tilikausittain laadittava tase ja tuloslaskelma ja rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteinä olevat tiedot. Lain 21 §:n mukaan on laadittava kirjanpitolaissa tarkoitettu toimintakertomus. Siinä tulee esittää ymmärrettävässä muodossa lain 20 §:ssä tarkoitetut tilinpäätöstiedot sekä tiedot vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista. Lain 20 c §:n mukaan vesihuoltolaitoksen tulee julkistaa tietoverkossa tilinpäätöstiedot ja toimintakertomus. Lisäksi verkossa tulee julkistaa toimitusehdot ja hinnoitteluperusteet sekä vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut.

1.1 Keskeisimmät tapahtumat

Ylävesisäiliö tarkastettiin ja puhdistettiin. Lisäksi maanpäällisen osan eristeet vaihdettiin osittain ja säiliön päälle rakennettiin suojakatos. Leppälammen vedenottamon automaatiojärjestelmä uusittiin.

Jätevedenpuhdistamon ulko-ovet uusittiin investointiohjelman mukaisesti. Lammikon ja Rasivaaran pumppaamojen pumput jouduttiin uusimaan niiden hajottua kevättulvien aikaan. Samalla uusittiin niiden automaatiojärjestelmät.

Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy:n Rääkkylän kirkonkylän jätevedenpuhdistamon toiminnan tarkkailun vuosiyhteenvedon 2023 mukaan sakokaivolietettä otettiin vastaan 547 m³ ja umpikaivolietettä 833 m³ eli yhteensä ~3,78 m³/kalenterivuorokausi.

Myyty vesi ja vastaanotettu jätevesi:

Asiakasryhmä	Vesi m ³		Jätevesi m ³	
	2023	2022	2023	2022
- kirkonkylä	31 699	30 236	25 328	27 095
- kirkonkylä, kunnan kiinteistöt	7 109	7 277	4 032	4 439
- Rasivaara	3 855	3 915	1 607	1 831
- Paksuniemen vesiosuuskunta, liittyi 1.1.2023 alkaen kunnan vesihuoltolaitokseen		3 206		
- Rapakon vesiyhtymä	166	193		
- Oravisalo-Vannila vesiosuuskunta	16 401	18 667		
- Salokylä-Pötsönlahti vesiosuuskunta	31 323	34 400		
Yhteensä	90 553	97 894	30 967	33 365

Kunnan ja vesiosuuskuntien välisten sopimusten mukaan vesiosuuskunnat ilmoittavat kunnalle sen laskutusta varten oman laskutuksensa perusteena olevan arviokulutuksen summan 10.3., 10.6., 10.9. mennessä ja todellisen vuosikulutuksen summan 10.12. mennessä.

Oravisalo-Vannila ja Salokylä-Pötsönlahti vesiosuuskunnan laskutus vuonna 2023 perustuu todelliseen mitattuun kulutukseen.

Paksuniemen vesiosuuskunta yhdistyi 1.1.2023 alkaen liiketoimintakaupalla kunnan vesihuoltolaitokseen.

2. Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vesihuoltolaitos on toiminut 1.1.2015 alkaen kirjanpidollisesti eriytettynä taseyksikkönä kunnanvaltuuston 14.12.2015 § 59 tekemän päätöksen mukaisesti. Koska vesihuoltolaitoksessa ei ole hulevesiviemärointiä, ei hulevesiä ole eriytetty laskennallisesti, eikä hulevesistä tehdä erillistä laskelmaa.

Kertomusvuonna ei hallinnossa tapahtunut muutoksia.

3. Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

3.1 Talous

Vesihuoltolaitoksen liikevaihto oli 242 361 euroa, josta perusmaksujen osuus 34 819 euroa, käyttömaksujen osuus 189 109 euroa, muut myyntituotot 320 euroa ja muut tuotot 18 114 euroa. Tuloslaskelman mukaan vesihuoltolaitoksen vuoden 2023 tilinpäätös muodostui alijäämäiseksi.

Lautakunta päätti korottaa myytävän veden hintaa vuoden 2024 alusta alkaen vesiosuuskuntien osalta 0,20 €/m³ ja vesilaitoksen asiakkaiden osalta 0,15 €/m³ (alv. 0%). Perusmaksut ja vastaanotettavan jäteveden yksikköhinnat pysyivät ennallaan.

Vesilaitoksen osalta toimintatuottoja kertyi 956 euroa arvioitua vähemmän ja viemärlaitoksen osalta 1 348 euroa arvioitua enemmän.

Vesihuoltolaitoksen toimintakulut olivat 221 811 euroa, josta kunnan suoraan maksamat henkilöstökulut 2 166 euroa, palvelujen ostot 121 627 euroa, materiaaliostot 86 526 euroa ja muut toimintakulut 11 492 euroa. Vesilaitoksen toimintakulut olivat 1 535 euroa yli arvioidun ja viemärlaitoksen 8 820 euroa yli arvioidun. Rahoituskuluna taseyksikön peruspääoman korvaus kunnalle oli 24 767 euroa. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 74 465 euroa. Tilikauden alijäämä oli 78 682 euroa. Kirjanpidollisesti eriytetyssä taseyksikössä noudatetaan jatkuvuuden periaatetta siten, että kertyvät yli- ja alijäämät kumuloituvat liiketoiminnan omaan pääomaan.

Aiemmin laskennallisena taseyksikkönä olleesta vesihuoltolaitoksesta on kirjanpidollista yksikköä muodostettaessa merkitty aloittavaan taseeseen 5 vuoden alijäämä. Valtuuston vahvistama taseyksikön peruspääoma on 990 697,35 euroa ja sille laskettavaksi määräämä vuotuinen tuottovaatimus 2,5 %. Valtuuston päätöksen mukaan kunnan lainaksi jäi 494 606,02 euroa, jonka taseyksikkö lyhentää tasaerin 20 vuoden aikana. Lainasta ei peritä korkoa.

3.2 Investoinnit

Vesilaitoksen osalta investointeja tehtiin 52 760 eurolla (ylävesisäiliön puhdistus ja osittainen saneeraus sekä Leppälammen vedenottamon automaation uusiminen). Viemärlaitoksen osalta investointeja tehtiin 55 615 eurolla (Puhdistamon ulko-ovien uusiminen sekä Rasivaaran ja Lammikon pumppaamojen kevättulvissa hajonneiden pumppujen vaihto ja automaation uusiminen).

3.3 Henkilöstö

Vesihuoltolaitoksella ei ole varsinaista omaa henkilöstöä. Vesihuoltolaitos kuuluu kunnanvaltuuston 13.11.2017 § 59 hyväksymän hallintosäännön mukaan elinvoimapaalveluihin (ent. teknisen osaston vastuualue). Hallintopalvelujen (ent. hallinto-osasto) laskentasihteeri hoitaa vesi- ja jätevesilaskutuksen VesikantaPlus -vesihuollon asiakastietojärjestelmällä. Kunta on ostanut 1.10.2016 alkaen tarvittavat laitoksen hoito- ja kunnossapitopalvelut kunnan täysin omistamalta tytäryhtiöltään Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy:ltä sekä tarvittaessa muilta toimijoilta.

4. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vesihuoltolaitoksen merkittävimpinä riskeinä ovat pitkät sähkökatkot, verkoston saastuminen ja laitteiston rikkoutuminen sekä henkilöstön vähäinen määrä.

5. Ympäristötekijät

Vesihuoltolaitoksen toimintaa säädellään laajalti lainsäädännön kautta. Toimintaa ohjaavat mm. vesihuoltolaki ja ympäristönsuojelulaki. Veden laatua tarkkaillaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 461/2000 mukaisesti. Tutkimuksen suorittaa Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy. Vesi on kaikissa tutkimuksissa täyttänyt talousvedelle asetetut laatuvaatimukset.

Rääkkylän alueella kaikki kunnan jakeluun toimittama talousvesi on laadultaan hyvää ja hygieenisesti moitteetonta pohjavettä. Vesi alkaloidaan ja UV-desinfioidaan. Veden alkaloinnissa käytetään natriumhydroksidia. Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy ottaa talousvesitutkimusnäytteet raakavedestä vedenottamoilta ja verkostovedestä jakelualueen eri pisteistä ja toimittaa näytteet Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy:lle.

Jätevedenpuhdistamolle on P-K:n ympäristökeskus (nyk. ELY-keskus) myöntänyt ympäristölupapäätöksen 22.12.2009, Dnro. PKA-2008-Y-320. Puhdistamon toiminnan tarkkailua suorittaa Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy voimassa olevan kuormitustarkkailuohjelman mukaisesti. Vuodessa suoritetaan neljä näytekertaa. Analysoinnit tekee Savo-Karjalan ympäristötutkimus Oy akkreditoidussa laboratoriossa Kuopiossa.

Vuoden 2023 vuosiyhteenvetotiivistelmän mukaan:

”Rääkkylän kirkonkylän jätevedenpuhdistamon toimintaa tarkkailtiin voimassa olevan kuormitustarkkailuohjelman mukaisesti vuonna 2023. Vuodessa suoritettiin neljä näytekertaa. Analysoinnit tehtiin Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy:n akkreditoidussa laboratoriossa Kuopiossa.

Puhdistamon toiminta täytti ympäristöluvan vaatimukset molemmilla jaksoilla. Valtioneuvoston asetuksen VNa 888/2006 vaatimukset BOD7-ATU-arvolle, CODCr-arvolle, kokonaisfosforille ja kiintoaineelle täyttyivät.

Vuotovesitilanne on puhdistamolla heikko vuonna 2023. Puhdistamo on mitoitettu 1 715 asukkaalle. Orgaanisen aineksen keskimääräisen arvon mukaan puhdistamon asukasvastineluku on 532 as. Maksimiarvon mukaan asukasvastineluvuksi saadaan 1 371 as.

Liete kompostoitii entiseen tapaan. Lietetarkkailussa kaikkien aineiden pitoisuudet olivat alle Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 24/11 annetun raja-arvon.”

6. Sisäinen valvonta

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Se on hallinnon työväline ja osa kunnan johtamisjärjestelmää, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

6.1 Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Vesihuoltolaitoksen osalta ei ole esitetty mitään sellaista, ettei edellä oleva olisi toteutunut.

6.2 Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja varojen käyttö

Kunnanvaltuuston nähden sitovia toiminnallisia tavoitteita olivat seuraavat:

Jatketaan vesiosuuskuntien toiminta-alueiden päivittämistä

- Toteutui osittain. Toiminta-alueiden päivittämistä on jatkettu.

Uusitaan Kylätien varressa oleva vanha valurautainen vesiputki

- Ei toteutunut yllättävien akuutimpien korjausinvestointitarpeiden vuoksi.

Selvitetään jätevedenpuhdistamolle tulevan ylimääräisen huleveden lähteitä ja pyritään vähentämään tulevan huleveden määrää

- Vuotovesikartoitus tilattiin toteutettavaksi vuoden 2024 keväällä.

Taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Ne on kuvattu tarkemmin kohdassa 3.1 Talous.

6.3 Riskienhallinnan järjestäminen

Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry on laatinut pohjavesialueiden riskikartoitukset sekä Jaamankankaan, Leppälammen ja Vuoniemi-Sintsin pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat. Riskikartoitus on vesilaitoksen osalta ajan tasalla.

Vesihuoltolaitokselle on myös laadittu varautumissuunnitelma, joka on hyväksytty elinvoimalautakunnassa 31.10.2018 § 31. Suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Rääkkylän kunta on vakuuttanut omaisuutensa ja toimintansa Pohjola Vakuutus Oy:ssä. Vakuutettuina ovat vedenottamot, ylävesisäiliö, paineenkorotusasemat, jätevedenpuhdistamo, pumppaamot ja kaukovalvontalaitteisto.

Vesihuoltolaitos kokonaisuudessaan on kiinteistönhoidon kaukovalvonnassa.

6.4 Omaisuuden hankinta ja luovuttaminen

Kunnan taloutta ja materiaalihallintoa koskevien määräysten (kh. 9.2.2015 § 27) mukaan: "Hankinnoissa noudatetaan julkisia hankintoja koskevan hankintalain lisäksi Kuntaliiton antamia yleisiä hankintaohjeita. Kunta kuuluu Joensuun seudun hankintatoimen hankintarenkaaseen ja hankinnat on suoritettava Joensuun hankintatoimen kautta ja sen ilmoittamilta toimittajilta. Joensuun Hankintatoimi huolehtii kunnan toimeksiannosta hankintojen kilpailutukset. Erillishankinnoissa vastuu kuuluu toimintayksiköille ja niiden hankintaa johtaa palvelualuejohtaja. Kunnan omassa hankintaohjeessa sanotaan hankinnoista seuraavaa:

Arvoltaan yli 5000 euron pienhankinnat kilpailutetaan ensisijaisesti julkaisemalla ilmoitus Cludia pienhankintaportalissa. Hankinnasta voidaan myös julkaista ilmoitus kunnan verkkosivuilla ja paikallislehdissä.

Alle 5000 euron pienhankintojen osalta tarjouspyyntö tulee osoittaa vähintään kolmelle toimittajalle joko sähköpostilla tai Cludia pienhankintaportaalien kautta. Mikäli kunnassa on toimijoita ko. alalla, tulee tarjouspyynnöt kohdistaa ensisijaisesti omalle paikkakunnalle. Hankinnasta tehdään viranhaltijapäätös.

Suorahankinnassa (alle 1000 euroa) tavara tai palvelu ostetaan ilman tarjouspyyntöä suorahankintana (ensisijaisesti omalta paikkakunnalta). Tarjosten / hinnan pyytäminen kolmelta toimittajalta ei ole välttämätöntä hyvin pienissä hankinnoissa. Hankintayksikkö valitsee yhden tai useamman toimittajan ja neuvottelee sopimuksen ehdoista suoraan heidän kanssaan julkaisematta hankintailmoitusta.

Hallintosäännön mukaan elinvoimalautakunnan alaisen vesi- ja jätevesihuollon palvelualueen johtajana toimii kunnanjohtaja. Palvelualuejohtaja päättää talousarvion ja investointiohjelman puitteissa toimialaansa koskevista hankinnoista, joiden arvonnisäveroton kokonaisarvo ei ylitä tavara- ja palveluhankinnoissa 40.000 euroa ja kunnossapito- ja investointihankkeissa 60.000 euroa. Vesi- ja jätevesihuollon vastuuhenkilönä toimii hallintosäännön mukaan tekninen johtaja.

Kunnanjohtaja on myöntänyt viranhaltijapäätöksellään 8.11.2017 § 26 Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy:n toimitusjohtajalle ja kiinteistöhoitajille oikeuden tehdä kunnan työkohteissa tarvittavia tarvikehankintoja. Toimitusjohtajana oleva tekninen johtaja vastaa päätöksen mukaan tarvikehankintojen tekemisestä, tarpeellisuudesta ja laskujen oikeellisuudesta.

6.5 Sopimustoiminta

Selvitetään pitkäaikaisten maksamattomien laskujen tilannetta asiakaskohtaisesti.

6.6 Oma arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kuntakonsernin hallinnon vastuualueet ja niiden johtavat viranhaltijat ohjaavat, tukevat ja valvovat omiin tehtäväalueisiinsa liittyvissä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asioissa.

Jokainen työntekijä vastaa osaltaan sisäisestä valvonnasta sekä riskien tunnistamisesta ja arvioinnista omista tehtävissään ja on velvollinen toimimaan riskien toteutumisen ehkäisemiseksi sekä raportoimaan esimiehelleen havaitsemistaan riskeistä, väärinkäytöksistä ja läheltä piti tilanteista.

Omana arvionaan elinvoimapaalvelut katsovat sisäisen valvonnan olevan pääosin hyvällä tasolla.

7. Arvio tulevasta kehityksestä

Vesilaitoksen suurimmat investoinnit on suoritettu lukuun ottamatta joitakin runkolinjojen ja liittymien sekä sulkujen uusimisia. Lähitulevaisuudessa selvitetään voisiko Jaaman vedenottamosta tehdä varavedenottamon ohittamalla Leppälammen siiviläputkikaivot.

Viemärlaitoksen ympäristöluvan mukaan saneeraustöitä tehdään vuosittain aloittaen kiireellisimmistä kohteista. Toimenpideohjelman mukaan viemäriverkoston nykykunto ja ongelmakohdat selvitetään tarvittaessa kuvauksilla. Lisäksi selvitetään ja vähennetään viemärlaitokselle tulevan huleveden määrää ja lähteitä

TOIMINTAKERTOMUS 2023**Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut****Ostot ja myynnit kunnalta mukana**

	2023		2022	
Liikevaihto		224 247,51		227 859,21
Liiketoiminnan muut tuotot		18 113,80		18 520,50
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä				
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-86 526,16		-74 206,44	
Palvelujen ostot	-121 626,74	-208 152,90	-107 075,58	-181 282,02
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 829,85		-304,82	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-288,21		-48,05	
Muut henkilösivukulut	-47,90	-2 165,96	-8,91	-361,78
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-74 465,18	-74 465,18	-73 998,58	-73 998,58
Liiketoiminnan muut kulut		-11 492,06		-10 344,42
Liikeylijäämä		-53 914,79		-19 607,09
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot				
Kunnalle maksetut korkokulut				
Muille maksetut korkokulut				
Korvaus peruspääomasta	-24 767,43		-24 767,43	
Muut rahoituskulut		-24 767,43		-24 767,43
Ylijäämä ennen satunaista eriä		-78 682,22		-44 374,52
Ylijäämä ennen varauksia		-78 682,22		-44 374,52
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-78 682,22		-44 374,52

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	-5,87	-2,14
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-5,72	-2,08
Voitto, %	-35,10	-19,50

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

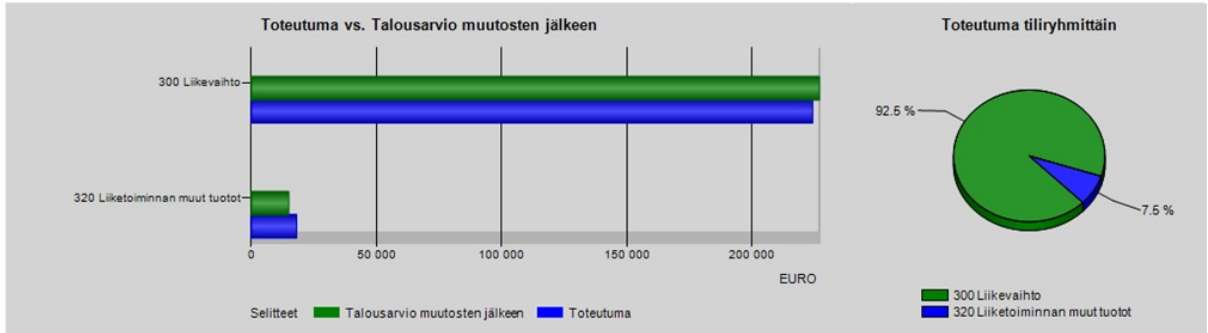
euroa	01.01.-31.12.2023	01.01.-31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Liikeliikäämä (-alijäämä)	-53 914,79	-19 607,09
Poistot ja arvonalentumiset	74 465,18	73 998,58
Rahoitustuotot ja -kulut	-24 767,43	-24 767,43
Satunaiset erät	0,00	0,00
Tuloverot	0,00	0,00
Tulosrahoituksen korjauserät	0,00	0,00
	-4 217,04	29 624,06
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-108 375,27	-30 107,11
Rah.osuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pys.vast.hyödykkeiden luov.tulot	-108 375,27	-30 107,11
Toiminnan ja investointien rahavirta	-112 592,31	-483,05
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen lisäykset kunnalle	0,00	0,00
Antolainauksen lisäykset muilta		
Antolainauksen vähennykset kunnalta		
Antolainauksen vähennykset muilta		
	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalle		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalle	-24 730,30	-24 730,30
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta		
	-24 730,30	-24 730,30
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutos		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toim.antojen varojen ja pääom		
Saamisten muutos kunnalta		
Saamisten muutos muilta	4 994,03	-7 369,34
Korottomien maksujen muutos kunnalta	0,00	24 730,30
Korottomien maksujen muutos muilta	2 836,81	-3 269,14
Rahoituksen rahavirta	-16 899,46	-10 638,48
Rahavarojen muutos	-129 491,77	-11 121,53
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000€	2023 -23	2022 185
Investointien tulo-rahoitus %	-3,89	98,40
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,17	1,20

TASE ja sen tunnusluvut

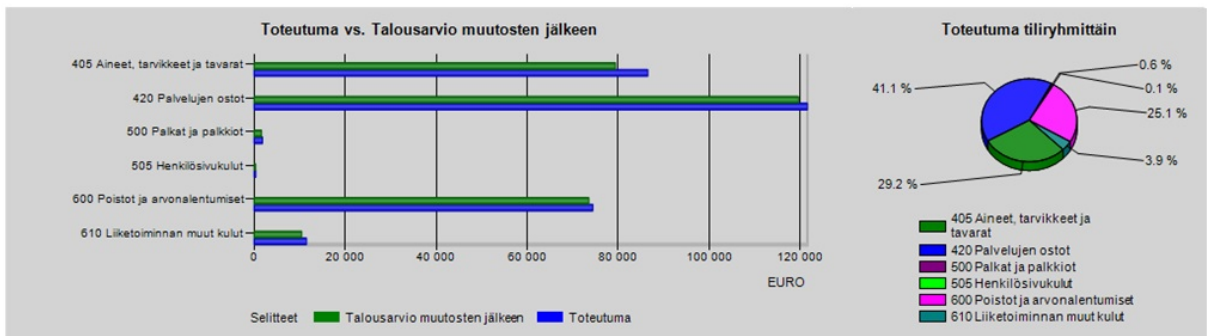
	2023	2022	2023	2022
	euroa	euroa	euroa	euroa
VASTAAVAA			VASTATTAVAA	
A PYSYVÄT VASTAAVAT	1 164 134,89	1 130 224,80	A OMA PÄÄOMA	839 098,72
I Aineettomat hyödykkeet			I Peruspääoma	990 697,35
1. Aineettomat oikeudet			II Arvonkorotus rahasto	
2. Muut pitkävaikutteiset menot			III Muut omat rahastot	
3. Ennakkomaksut			IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-72 916,41
			V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-78 682,22
II Aineelliset hyödykkeet	1 133 041,86	1 099 131,77	B POISTOERO JA VAPAAEHTOSET VARAUKSET	
1. Maa- ja vesialueet	863,00	863,00	1. Poistoero	
2. Rakennekset	37 934,63	63 247,50	2. Vapaaehtoiset varaukset	
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 094 244,23	1 035 021,27	C PAKOLLISET VARAUKSET	
4. Koneet ja kalusto			1. Eläkevaraukset	
5. Muut aineelliset hyödykkeet			2. Muut pakolliset varaukset	
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
III Sijoitukset	31 093,03	31 093,03	1. Valtion toimeksiannot	
1. Osakkeet ja osuudet			2. Lahjoitusrahastojen pääomat	
2. Joukkovelkakirjalainasaamiset			3. Muiden toimeksiantojen pääomat	
3. Muut lainasaamiset			E VIERAS PÄÄOMA	395 960,39
4. Muut saamiset	31 093,03	31 093,03	I Pitkäaikainen	298 145,70
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			1. Joukkovelkakirjalainat	
1. Valtion toimeksiannot			2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet			3. Lainat kunnalta	
3. Muut toimeksiantojen varat			4. Lainat julkisyhteisöiltä	
C VAIHTUVAT VASTAAVAT			5. Lainat muilta luotonantajilta	
IV vaihto-omaisuus 6. Saadut ennakot			6. Saadut ennakot	
1. Aineet ja tarvikkeet			7. Ostovelat	
2. Keskeneräiset tuotteet			8. Korottomat velat kunnalta (sisäiset)	247 303,02
3. Valmiit tuotteet			9. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	50 842,68
4. Muu vaihto-omaisuus			10. Siirtovelat	
5. Ennakkomaksut			II Lyhytaikainen	97 814,69
II Saamiset	203 468,01	208 462,04	1. Joukkovelkakirjalainat	
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	
1. Myyntisaamiset			3. Lainat kunnalta	24 730,30
2. Lainasaamiset			4. Lainat julkisyhteisöiltä	
3. Saamiset kunnalta			5. Lainat muilta luotonantajilta	
4. Muut saamiset			6. Saadut ennakot	
5. Siirtosaamiset			7. Ostovelat	16 091,98
Lyhytaikaiset saamiset	203 468,01	208 462,04	8. Korottomat velat kunnalta (sisäiset)	49 460,60
1. Myyntisaamiset	198 367,74	205 239,97	9. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	7 191,45
2. Lainasaamiset			10. Siirtovelat	340,36
3. Saamiset kunnalta			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 235 059,11
4. Muut saamiset	5 100,27	3 222,07	III Rahtien ja vuokratuottojen tunnusluvut	
5. Siirtosaamiset			Omavaraisuusaste, %	67,90
III Rahoitusarvopaperit			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	163,40
1. Osakkeet ja osuudet			Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	-152,00
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin			Lainankanta 31.12., 1000 €	272,00
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset			Lainat ja vuokratuotot 31.12., 1000 euroa	272,00
4. Muut arvopaperit				297,00
IV Rahat ja pankkisaamiset	-132 543,79	-3 052,02		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 235 059,11	1 335 634,82		

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteumavertailu 2023

LIIKETUOTOT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.	Muutos-%	Edellinen vuosi
300 Liikevaihto	237 970	-11 000	226 970	224 248	-2 722	-1,2%	98,8%	227 859	-1,59%	227 859
320 Liiketoiminnan muut tuotot	15 000	0	15 000	18 114	3 114	20,76%	120,76%	18 521	-2,2%	18 521
YHTEENSÄ	252 970	-11 000	241 970	242 361	391	0,16%	100,16%	246 380	-1,63%	246 380

LIIEKULUT	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Ed. vuosi vast. ajank.	Muutos-%	Edellinen vuosi
405 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-69 943	-9 500	-79 443	-86 526	-7 083	-8,9%	108,9%	-74 206	16,6%	-74 206
420 Palvelujen ostot	-89 150	-30 500	-119 650	-121 627	-1 977	-1,7%	101,7%	-107 076	13,6%	-107 076
500 Palkat ja palkkiot	-315	-1 300	-1 615	-1 830	-215	-13,3%	113,3%	-305	500,3%	-305
505 Henkilösivukulut	-61	-250	-311	-336	-25	-8,1%	108,1%	-57	490,1%	-57
600 Poistot ja arvonalentumiset	-73 573	0	-73 573	-74 465	-892	-1,2%	101,2%	-73 999	0,6%	-73 999
610 Liiketoiminnan muut kulut	-437	-10 000	-10 437	-11 492	-1 055	-10,1%	110,1%	-10 344	11,1%	-10 344
YHTEENSÄ	-233 479	-51 550	-285 029	-296 276	-11 247	-3,9%	103,9%	-265 987	11,4%	-265 987

LIIEKELYJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	19 491	-62 550	-43 059	-53 915	-10 856	-25,2%	125,2%	-19 607	175,0%	-19 607
---------------------------------	---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	---------------	----------------	---------------	----------------

Talousarvion investointiosan toteumavertailu

Rääkkylän kunnan vesihuoltolaitos	Talousarvio 2023	Talousarvio 2023-muutos	Talousarvio 2023- muutoksen jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama 2023
Toimintameno					
Projektinnumero 1285 <i>Vesilaitos, rakentaminen ja peruskorjaus</i>					
- rakentaminen, peruskorjaus, taloliittymät €/v - vesimittarit, pumput, mittarikaivojen mahd. rak. sisältyy edelliseen	40 000	0	40 000	52 760	-12 760
Projektinnumero 1286 - rakentaminen, peruskorjaus, taloliittymät €/v (sis. johtoverkoston, koneet ja laitteet) - ilmapuhdistimen hankinta bioroottoriin	40 000	15 000	55 000	55 615	-615
Toimintameno yhteensä	80 000	15 000	95 000	108 375	-13 375
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Netto	80 000	15 000	95 000	108 375	-13 375

Tilinpäätöksen liitetiedot**RÄÄKKYLÄN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT**

Kunnan vesihuoltolaitoksen tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

1 Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Paksuniemen vesiosuuskunta myi kunnalle liiketoiminnan 1.1.2023 alkaen. Rääkkylän kunta hoitaa vesihuoltolaitostoimintaa Rääkkylän ja Rasivaaran alueella.

Pysyvät vastaavat**Pysyvien vastaavien arvostus**

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Rahoitusomaisuus**Rahoitusomaisuuden arvostus**

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon

4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vesilaitoksen asiakkaana on Salokylä-Pötsöniemi vesiosuuskunta. Ko. asiakas ei ole ilmoittanut lukemia kulutuksen mukaan, joten vuodesta 2015 alkaen on laskutettu arviolaskuilla. Vuoden 2020 tammikuussa Salokylä-Pötsöniemi vesiosuuskunta ilmoitti lukematiedot 1.1.2015-31.12.2019, mutta lukematiedot jäivät selvittäväksi (ovat edelleen selvityksissä). Tämän johdosta laskutusta ei ole tehty loka-joulukuulta 2019. Vuonna 2020 ko. asiakasta laskutettiin 3 kuukautta vuodelta 2019 ja koko vuosi 2020 arviona. Vuonna 2020 vuosikulutusarvio oli 62 549 m³ ja 40 000 m³ vuonna 2021. Vuodelta 2020 saatiin kulutuslukema ja tasausmaksu tehtiin vuonna 2021. Vuosi 2021 on laskutettu arviona vuosikulutusarviolla 40 000 m³ ja koska kulutuslukemia ei saatu ko. vuodelta, lisättiin vuoden 2020 kulutuslukemaan 20 % Elinvoimalautakunnan päätöksen 16.12.2019 § 42 mukaan.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT**6 Toimintatuotot tehtäväalueittain (ulkoiset)**

	2023	2022
Vesimaksu	105 808,70	103 227,83
Jätevesimaksu	83 300,40	91 794,91
Perusmaksu	34 818,91	32 836,47
Muut tuotot	319,50	0,00
Liikevaihto yhteensä	224 247,51	227 859,21
Muut tuotot	18 113,80	18 520,50

11 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt 18.09.2017 § 49. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Aineettomat oikeudet	10 vuotta	tasapoisto
Aineettomat hyödykkeet		
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i> (esim. atk, puhelin, laitteet, ohjelmistot)	5 vuotta	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
<i>Maa- ja vesialueet</i>	ei poistoaikaa	
<i>Rakennukset</i>		
-asuinrakennukset	40 vuotta	tasapoisto
-hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta	tasapoisto
-tehdas- ja tuotantorakennukset	25 vuotta	tasapoisto
-vapaa-ajan rakennukset	25 vuotta	tasapoisto
-talousrakennukset	15 vuotta	tasapoisto
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>		
-kadut ja tiet	15 vuotta	tasapoisto
-torit ja puistot	15 vuotta	tasapoisto
-sillat, laiturit ja uimalat	20 vuotta	tasapoisto
-muut maa- ja vesirakenteet	20 vuotta	tasapoisto
-vedenjakeluverkko	30 vuotta	tasapoisto
-viemäriverkko	40 vuotta	tasapoisto
-kaukolämpöverkko	30 vuotta	tasapoisto
-maakaasu- ja muut putki- ja kaapeliverkot	20 vuotta	tasapoisto
-sähkö-, vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja la	15 vuotta	tasapoisto
-muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta	tasapoisto
-sähköjohdot, muuntoasemat, ulkoval. laitteet	15 vuotta	tasapoisto
<i>Koneet ja kalusto</i>		
-kuljetusvälineet (rauta-aluks et ja muut raska	15 vuotta	tasapoisto
-muut koneet ja kalusto (puiset alukset ja työt	8 vuotta	tasapoisto
-kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	4 vuotta	tasapoisto
-muut liikkuvat ja kevyet työkon eet, henk.autot	4 vuotta	tasapoisto
<i>Muut aineelliset hyödykkeet</i>		
-luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
-arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	

Pienten pysyvien vastaavien hankinnat joiden hankintameno on alle 5 000 euroa, kirjataan vuosikuluksi.

16 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta kunnan tilinpäätöksessä**Vuosina 2019 - 2025:**

Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	73 098,57
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno	70 392,43
Poikkeama (€)	-2 706,14
Poikkeama %	-4 %

Investointi- ja poistotason poikkeama johtuu siitä, että tarkastelujaksoon ajoittuu poikkeuksellisen vähän investointimenoja.

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastavia koskevat liitetiedot

19 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet		Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	
Poistamaton hank.meno 1.1.		0,00	0,00	0,00	
Lisäykset tilikauden aikana		0,00	0,00	0,00	
Vähennykset tilikauden aikana		0,00	0,00	0,00	
Siirrot erien välillä		0,00	0,00	0,00	
Tilikauden poisto		0,00	0,00	0,00	
Poistamaton hank.meno 31.12.		0,00	0,00	0,00	
Aineelliset hyödykkeet					
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kesken-eräiset hankinnat
Poistamaton hank.meno 1.1.	863,00	63 247,50	1 035 021,27	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	108 375,27	0,00	0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-25 312,87	-49 152,31	0,00	0,00
Poistamaton hank.meno 31.12.	863,00	37 934,63	1 094 244,23	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet Yhteensä					
Poistamaton hank.meno 1.1.	1 099 131,77				
Lisäykset tilikauden aikana	108 375,27				
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00				
Vähennykset tilikauden aikana	0,00				
Siirrot erien välillä	0,00				
Tilikauden poisto	-74 465,18				
Poistamaton hank.meno 31.12.	1 133 041,86				

23 Saamisten erittely

	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Myyntisaamis et tytäryhteisöiltä	0,00	11 567,62	0,00	8 561,07
Myyntisaamis et muilta		186 800,12		196 678,90
Muut saamis et /ALV	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamis et	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamis et yhteensä	0,00	198 367,74	0,00	205 239,97

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25 Oman pääoman erittely

	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	990 697,35	990 697,35
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	990 697,35	990 697,35
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-72 916,41	-28 541,89
Lisäys/vähennys		
Korjaukset aikaisempiin tilikausiin		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-72 916,41	-28 541,89
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) 31.12.	-78 682,22	-44 374,52
Oma pääoma yhteensä	839 098,72	917 780,94

27 Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	1.1.2029	1.1.2028		
	2023	2022		
Laina kunnalta	148 381,81	173 112,11		
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	148 381,81	173 112,11		
	2023		2022	
30 Pitkä- ja lyhytaikaiset velat	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Vieräs pääoma				
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		3 385,13		766,08
Velat kuntayhtymille, joissakunta on jäsenenä				
Ostovelat				171,00
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille				
Ostovelat				
Velat muille				
Ostovelat		12 706,85		12 541,82
Vieräs pääoma yhteensä	0,00	16 091,98	0,00	13 478,90
32 Muiden velkojen erittely	<u>2023</u>	<u>2022</u>		
Muut velat				
Liittymismaksut	50 842,68	50 842,68		
Muut velat yhteensä	50 842,68	50 842,68		
Korottomat velat kunnalta(sisäiset)	49 460,60	49 460,60		
Myyntien arvonlisävero	7 191,45	7 240,42		
33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	2023	2022		
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Lomapalkkajaksotus	340,36	67,66		
Yhteensä	340,36	67,66		

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42 Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2023	2022
Yhteensä	0	0
43 Henkilöstökulut	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	2 165,96	361,78
Henkilöstökulut yhteensä	2 165,96	361,78

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Päiväkirja	atk-tulosteena
Pääkirja	atk-tulosteena
Tase-erittelyt	nidottuna
Tasekirja	nidottuna
Osa-kirjanpidot	atk-tulosteena

LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA

Tositelaji	
1	Alkusaldot
2	Talousarvio
3	Läsätalousarvio
10	Muistio, ulk. RD
20	Muistio, sis. RD
32	Muistio, ulk. Tilinpäätös
34	Käyttöomaisuus
102	Palkat
112	CPU sisäiset
113	CPU ulkoiset
511	Manuaalisuoritukset
521	Viitesuoritukset
531	Hyvityslask. kuittaus
77,11	MR Laskulaji 11,77
801	Ostolaskut
899	Ostomaksut

6. Muut eriytetyt laskelmat

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelmat kunnan taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla. Omina laskelminaan on eriytetty tilapalvelujen myynti, vuokrapalvelujenmyynti ja ravintopalvelujenmyynti.

Vuokrapalveluilla on omat kohteensa, joille tuotot ja kulut on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaan.

Vuokrapalvelujen myynti	2022	2023
Liikevaihto	93 663	61 707
Liiketoiminnan muut tuotot	5 577	3 871
Materiaalit ja palvelut	-79 086	-43 129
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-79 086	-43 129
Ostot tilikauden aikana	-79 086	-43 129
Henkilöstökulut	-9 537	-5 114
Palkat ja palkkiot	-4 593	-2 682
Henkilösivukulut	-4 944	-2 432
Eläkekulut	-4 821	-2 370
Muut henkilösivukulut	-123	-62
Liiketoiminnan muut kulut	-30 542	-18 525
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-19 925	-1 190
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia e	-19 925	-1 190
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-19 925	-1 190
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	-19 925	-1 190

7. Allekirjoitukset ja merkinnät

Rääkkylässä 25.3.2024

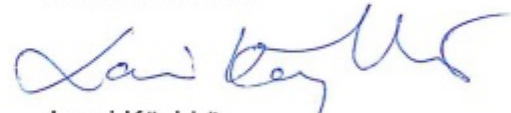

Harri Laasonen

Markku Laasonen

Niina Pajula

Esko Rautiainen

Osmo Tikkanen

Lauri Käyhkö

Ona Makkonen

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Rääkkylässä 29.5.2024

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Taina Törrönen
JHT, HT

Liite 1 Henkilöstöraportti